Št. 21 (1208) LETO XXIV
NOVO MESTO, četrtek, 24. maja 1973

DOLENJSKI LIST

KOČEVJE – Danes ob 18.30 bodo v Likovnem salonu odprli razstavo likovnih del učencev osnovne šole, posvečeno 30-letnici Kočevskega zbora in 500-letnici kmečkih puntov. Pokrovitelj bo TIS Kočevje. Razstava bo odprta do 30. maja.

BREŽICE – Danes se bo sestal aktiv komunistov neposrednih proizvajalcev. Razpravljal bo o uresničevanju delavske kontrole v kolektivih.

KOČEVJE – V okviru zaključne prireditve 15. srečanja gledaliških skupin Slovenije bodo danes nastopili Ljutomerčani z „Manevri", jutri Mariborčani s „Tramvajem poželenje" in pojutrišnjem Jeseničani s „Snaho".

BAZA 20 – Jutri ob 11. uri bo tu zaključna svečanost meseca mladosti, ki jo organizira republiška konferenca ZMS. Odprli bodo tudi stalno razstavo „Mladost in AVNOJ"

BREŽIČE – Sinoči je dramska skupina garnizije Cerklje v domu JLA uprizorila Nušičevo komedijo „Analfabet".

BREŽICE – Člani šolskih športnih društev, mladinci in aktivi v delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih, taborniki, planinci in pripadniki jugoslovanske ljudske armade so se včeraj popoldne udeležili tradicionalnega teka mladosti.

RIBNICA – Danes ob 19. uri bodo v ribniškem gradu odprli razstavo del kiparja Alojza Campe. Razstava bo odprta do 3. junija.

MALI SLATNIK: REFERENDUM USPEL

Volilci z območja krajevne skupnosti Mali Slatnik so na referendumu v nedeljo, 20. maja, izglasovali krajevni samoprispevek s 64,7 odstotka glasov. Od vpisanih 765 glasovalcev jih je prišlo na volišča 664. Za uvedbo samoprispevka jih je bilo 489, proti pa 151.

DREVI FRANCE ZUPAN V DOLENJSKI GALERIJI

Danes, 24. maja, bo v Dolenjski galeriji otvoritev razstave akademskega slikarja, sopotnika slovenskih impresionistov, Franceta Zupana iz Ljubljane. Razstavljena bodo olja, gvaši in tempere z motivi pejsažov iz Slovenije, Jugoslavije in tujine.

Otvoritev bo ob 18.uri. VABLJENI!

Ob vsaki veliki zgodovinski preobratnici, v vsakem velikem času se rodijo ljudje, ki lahko bolje kakor drugi razumejo surove zakone zgodovine svojega časa, potrebe in hotenja družbe, ki se lahko bolj kakor drugi vglobijo v bistvo dogajanja, ki lahko bolje kakor drugi dojamejo človekove težnje po višjih življenjskih oblikah in interesih ljudstva, ki vse svoje življenje in svoj razum posvečajo boju za svobodo in neodvisonost, za srečo in napredek svojega ljudstva, za dajanje smisla človeškemu bivanju. Tak človek je Josip Broz-Tito, predsednik republike, ki bo jutri praznoval svoj 81. rojstni dan. Petindvajseti maj je dan, ko mu vsako leto znova zaželimo, da bi še dolgo živel med nami. Na sliki: predsednik Tito pri sestrični Ani Kostanjšek (desno), ki jo je obiskal letos 6. marca. Levo je z njima za mizo Lidija Šentjurc. Na četrti strani objavljamo pripoved Ane Kostanjškove o srečanju s Titom.

Brigadirski »hooo-ruk« na Kozjanskem

10 mladinskih brigad, 7 km ceste za doslej odrezane kozjanske vasi

„Pozabljena dežela," kot je kraje med Gračnico in Ledinščico imenoval na zboru prvih dveh mladinskih delovnih brigad „Kozjansko 73" minulo nedeljo na Planini pri Sevnici kmet Jože Perčič, ni več pozabljena. Tam, kjer je okupator leta 1943 požgal vse vasi, bo delalo do avgusta 10 mladinskih delovnih brigad.

V tem času bodo delavci, vojaki in srednješolci zgradili 7 km ceste, ki bo nekaj teh krajev prvič povezala z občinskimi cestami. Kasneje bo tam mogoča zveza s spominskim parkom maršala Tita v Kumrovcu. Gradnja bi sicer veljala 600 starih milijonov, s pomočjo mladinskih brigad pa bodo to vsoto po mnenju predsednika šentjurske občine Vinka Jagodiča zmanjšali za polovico.

Zveza mladine Slovenije želi s to delovno akcijo ponovno razmahniti brigadirsko življenje in delo, za katero je med mladimi veliko zanimanja. „Brigade na Kozjanskem bodo kadrovske brigade," je dejal na zboru predsednik republiške konference ZMS Ljubo Jasnič, „brigadirji teh brigad bodo nosilci novih delovnih akcij." Republiška konferenca Zveze mladine bo priredila med birgadirji tečaje poletne politične šole in druge oblike družbenega usposabljanja. V tritedenskih izmenah se bodo na delovišču izmenjali mladi iz vseh slovenskih občin. A. ZELEZNIK

Brigadirski „hooo-ruk" pa tudi kozaračko kolo so v nedeljo zadoneli na Planini. Kozjanci so brigadirje slavnostno sprejeli. (Foto: Železnik)

„CVETJE IN PESEM" V MESECU MLADOSTI

Ob 25. do 27. maja bo v Brežicah razstava cvetja, ki jo bodo tokrat prikazali v spodnjih prostorih prosvetnega doma. V hotelu Turist pripravljajo v tistih dneh razstavo kuharskih dobrot, polepšano s cvetličnimi šopki. Napovedanih je več pevskih nastopov, ki so do zdaj popestrili vsako razstavo cvetja v Brežicah. Letos so povabili k sodelovanju tudi sosednje občine. Zaključna prireditev s cvetličnim sprevodom po mestu bo 27. maja.

V SOBOTO: „LUCIJA" V KOSTANJEVICI

V okviru 18. Dolenjskega kulturnega festivala bo v soboto, 26. maja, ob 20. uri gostovalo v Kostanjevici Šentjakobsko gledališče iz Ljubljane s Finžgarjevo LUCIJO, ki je nastala po znani povesti STRIČI. – Trije izžrebani obiskovalci bodo spet dobili lepe nagrade, ki jih je pripravilo podjetje ISKRA COMMERCE iz Ljubljane. Vstopnice so v predprodaji v kostanjeviški trafiki.

VREME

V minulih dneh smo imeli lepo in zelo toplo vreme z najvišjimi dnevnimi temperaturami do 26 stopinj C. Tudi v naslednjih dneh do nedelje bo precej sončno in toplo vreme, temperature pa bodo še nekoliko porasle.

RAZSTAVA KMEČKE OHCETI

Razstavo „Slovenska kmečka ohcet" so odprli 20. maja v Petkovi galeriji v ribniškem gradu. Organizirala sta jo domači Narodopisni muzej in muzej iz Ljubljane. Več o prireditvi „Prevoz bale po ribniško" na 8. strani.

Takole se je minulo soboto začela revija pionirskih in mladinskih pevskih zborov krške občine na brestaniškem gradu. Skupen nastop zborov (z okoli 700 pevci) je bil oder prejhen, zato so se morali razporediti pod arkadami na strani. Prireditev, posvečena 400-letnici slovenskega kmečkega upora in 500-letnici slovenskih kmečkih puntov, si je ogledalo več sto poslušalcev iz Spodnjega Posavja. To je bila hkrati ena največjih pevskih manifestacij ljubiteljske dejavnosti, kar so jih imeli do zdaj v krški občini. (Foto: Ivan Zoran)

Šest padcev, toda nov rekord

Zmaga in rekord sovjetskega tekmovalca Anatolija Kuzmina v nedeljskem četrtfinalu svetovnega prvenstva v speedwayu

Četrtfinalno svetovno prvenstvo v speedwayu je pred 15.000 gledalci na stadionu Matije Gubca v Krškem prineslo zmagoslavje tekmovalcem iz Sovjetske zveze in veliko razočaranje Čehom. Vsi štirje Rusi gredo v polfinale, zmagovalec pa je njihov dirkač Kuzmin, Kuzmin, ki je prehitel tudi prvega favorita Gordejeva.

Gledalci so prišli na svoj racun, saj so dirkači vozili tudi čez svoje sposobnosti, zato je bilo kar šest padcev. Čeh Ondrašik se je pred padcem nakaj deset metrov vozil le po zadnjem kolesu, najbolj nesrečno pa sta se prevrnila v 14. dirki Avstrijec Walla, čez katerega se je prevrnil še Krčan Nunčič. Oba sta morala odstopiti, vendar pa sta jo odnesla brez hujših poškodb.

Zmagovalec Kuzmin je že v svojem prvem nastopu v tretji vožnji popravil sedem let star rekord Franca Babiča. En krog je prevozil s poprečno hitrostjo 77,1 km na uro. Več o dirki na zadnji strani.

Anatolij Kuzmin

Kaj pa odgovornost

Kriza, ki jo je ribniški STANGRAD dolgo preboleval, je podjetje končno pokopala. Vsi poizkusi, da bi podjetje rešili, so se izjalovili, ker je bila izguba (končne številke še nihče ne ve) tolikšna, da ni bilo druge rešitve kot stečaj. Tak sklep je sprejel delavski svet podjetja 14. maja.

Sicer pa je podjetje še pred sklepom o stečaju začelo razpadati. Delovna enota v Buzetu se je v aprilu letos odločila, da se loči od STANGRADA. Nekaj delavcev STANGRADA se je zaposlilo pri MEGRADU, ki ima v začasnem najemu skladišče STANGRADA v Ribnici. Zidarska skupina pa se je začasno zaposlila pri novomeškem podjetju PIONIR. Delovni enoti „vozni park", ki jo sestavljajo šoferji in mehaniki, ter mizarska delavnica v Goriči vasi pa sta že pred dnevi izrazili željo, da se pridružita podjetju EUROTRANS Ribnica.

Razen sklepa o stečajnem postopku je delavski svet potrdil pogodbo o dajanju objektov, osnovnih sredstev in delavcev delovne enote Goriča vas v najem podjetju EUROTRANS. Nadalje je sklenil, da bodo odstopili „Vrtnarijo" najboljšemu ponudniku. Želja ribniških občanov je, naj „Vrtnarija" obstaja še naprej.

Na seji so razpravljali tudi o odgovornosti podjetja MEGRAD Ljubljana, s katerim je STANGRAD dejansko še vedno združen. To podjetje ni nič pomagalo pri reševanju notranjih težav STANGRADA.

RIBNICA: POPOLN USPEH REFERENDUMA

Referendum za uvedbo krajevnega samoprispevka na območju občine Ribnica, ki so ga izvedli v nedeljo, 20. maja, je popolnoma uspel. Na območju Dolenje vasi je glasovalo za samoprispevek 72,28 odstotka volilcev, na območju Loškega potoka 77,49 odstotka, Ribnice 60,87 odstotka in območju Sodražice 57,87 odstotka volilcev.

FARMACEVTI NA OTOČCU

V soboto in nedeljo bo na Otočcu 18. redni občni zbor slovenskega farmacevtskega društva. Prvi dan bo približno 200 udeležencev poslušalo strokovne referate, drugi dan pa bo sam občni zbor, nato pa izlet v Pleterje in Kostanjevico. Pokrovitelj zbora je novomeška občinska skupščina, tovarna zdravil Krka pa bo financirala objavo strokovnih poročil.

tedenski mozaik

Afera Watergate je še vedno v središču pozornosti javnosti Združenih držav Amerike, pa čeprav prvih nekaj zasedanj posebnega senatnega odbora, ki preiskuje to zadevo, ni prineslo nobenih spektakularnih rezultatov. Medtem pa je ameriški tednik Time izvedel med 1000 svojimi bralci anketo, v kateri so jih med drugim povprašali za mnenje o naslednjem: ali je bil predsednik Nixon kakorkoli vmešan v to nečedno dogodivščino? Več kot polovica (natanko 58 odstotkov) je menila, da je za to vedel in da je kasneje skušal stvar prikriti . . . slabo mnenje o predsedniku . . .

Avstralija in Nova Zelandija pa se razburjata zaradi Francije, ki nikakor ne kani spremeniti odločitve o nadaljevanju jederskih poskusov na Južnem Pacifiku. Potem ko so bili zaman vsi napori avstralskih predstavnikov v Parizu in se je zato Avstralija obrnila še na mednarodno sodišče v Haagu, pripravljajo sedaj še zadnjo potezo: na ogroženo področje kanijo poslati neko ladjo, da bi tako vendarle odvrnili Francijo od nameravanih poskusov . . . bržkone tudi iz tega ne bo kaj prida uspeha, pa čeprav bi bilo dobro, da bi bilo . . .

Medtem pa je libijski šef Gadafi obtožil posredno nekatere arabske voditelje, da so premalo odločni glede izpolnjevanja sklepov sestanka arabskih voditeljev iz leta 1970. Tedaj so namreč sklenili, da bodo pripravili množice na „neizbežen boj" zoper sovražnike arabskega sveta – iz česar pa po mnenju Gadafija ni bilo nič. Zato je nedavno tega oborožil več sto tisoč svojih državljanov, pri čemer je izjavil, da je to storil zato, ker ima popolno zaupanje v svoje ljudstvo, drugi pa tega niso storili prav zaradi tega, ker takega zaupanja nimajo . . . Razlike so vedno bile in bodo . . .

Islandija in Velika Britanija sta v grdem sporu zaradi islandskega sklepa, da razširijo svoje ozemeljske vode na 50 milj od obale. Sedaj spremljajo britanske ribiške ladje njihovi rušilci, da bi jih varovali pred Islandčani . . . zapleti zaradi vode in rib . . .

Kako se cene poigravajo

Tudi predragi prašički najdejo kupce – Kot da ne bi mogli nič storiti zoper nihanje cen!

Zgodba o predragih prašičkih ni nova. Strokovno in statistično je dokazano, da se vzpon in zastoj prašičereje ponavljata v določenih obdobjih. V gospodarsko razvitejših državah navadno v štirih letih, pri nas pa tudi v dveh. Verjetno zato, ker so razlike med vzponom in nazadovanjem pri nas veliko večje kot drugod.

Primerjajmo podatke z brežiških sejmov! Novomeški niso tako natančni, ker cene niso navedene za kilogram, ampak za cele prašičke.

Konec lanskega novembra so prodajali prašičke, stare do treh mesecev, po 14 din kg, starejše pa po 12 din. V decembru je cena rasla zelo počasi. Proti koncu letošnjega januarja so prodajali mlade po 17 do 18 din kg, starejše pa po 13,50 din. Tako zvišanje cen bi verjetno lahko imenovali še kar normalno ob bližajoči se pomladi. Toda ob začetku koledarske pomladi so bile cene prašičkov že nenavadno visoke. Konec marca so zahtevali za kilogram mlajših že 25 din, starejših pa 13 do 14 din. Take cene so se obdržale še ves april, čeprav je ostalo neprodanih veliko več prašičev kot prej. Na zadnjem sejmu, ko so jih pripeljali sicer zelo veliko – okrog 850 – jih več kot 300 ni zamenjalo lastnikov. A prodajalci so vzlic temu vztrajali pri visokih cenah.

Ponovile so se stvari, na katere smo opozarjali že prejšnja leta. Rejci prašičev poznajo tak razvoj in bi morali bolj računati in predvidevati, kaj bo prineslo naslednje leto. Zaradi lastnih koristi. Od dragih pujskov pač ne more biti poceni pitancev. Cena prašička mora biti všteta v ceno prašiča. Odkupna cena bi morala biti zaradi tega višja. A tudi pri prašičih, ki jih spitajo zase, bo več stroškov.

Splošna rast cen vleče za sabo tudi cene prašičev in prašičkov. Prašički, stari do treh mesecev, pa so zdaj gotovo hudo predragi. To lahko sklepamo tudi po razliki med cenami mlajših in starejših prašičkov. V lanskem novembru je bila razlika le 2 din pri kg, v letošnjem aprilu pa že 11 din.

Teh stvari ni moči urejati z nobenimi predpisi, če kmetovalci ne bodo načrtneje gospodarili. Za načrtnejše gospodarjenje pa se morajo povezovati med sabo in dogovarjati, le tako bi lahko brzdali cene. Potrebna je ustrezna organizacija. Naše kmetijske organizacije – zadruge in kombinati – pokrivajo skoraj vsa območja Slovenije. Formalno organiziranje kmetov pa mora prerasti v gospodarsko.

Gospodarstveniki v kmetijskih organizacijah in ne politiki bodo morali preučevati razmere na trgu in v proizvodnji ter svetovati, kaj pridelovati in rediti na družbenih in zasebnih posestvih, da bi se izognili nestabilnosti in velikemu nihanju cen.

JOŽE PETEK

TELEGRAMI

PARIZ – Francoski predsednik Georges Pompidou in britanski premier Edward Heath sta imela dvodnevne pogovre „na štiri oči". V 12 urah, kolikor je trajal njun posvet, sta obravnavala številne probleme iz mednarodne politike, zlasti pa evropska vprašanja.

KALKUTA – Zdravstveni organi v Kalkuti so sporočili, da je v tem mestu od januarja naprej umrlo najmanj 2500 ljudi za črnimi kozami. Znano je, da imajo v Indiji in Pakistanu že dalj časa težave z epidemijo te nevarne kužne bolezni.

WARRINGTON – V nedeljo ponoči je požar hudo poškodoval največjo evropsko pivovarno Bass Charrington, in to še preden je začela redno obratovati. Pivovarna je veljala 50 milijonov dolarjev, v njej pa bi dobilo delo 1000 delavcev. Sodijo, da je bil ogenj podtaknjen.

(Iz zadnjega PAVLIHE)

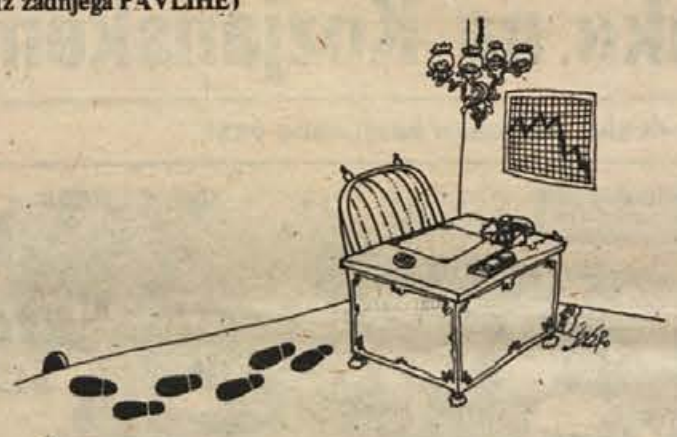

KJE JE ODGOVORNI?

Pariz – Tukaj sta se sestala osebni svetovalec ameriškega predsednika dr. Henry Kissinger in njegov stari znanec, severnovietnamski delegat Le Duc Tho, da bi razpravljala o tem, kako zagotoviti izvajanje vietnamskih sporazumov in s tem mir v tem delu Indokine. Poročajo, da sta na razgovorih dosegla precejšen napredek, čeprav niso sporočili, v čem in kako. Kot je znano, je bilo od „uradnega" konca sovražnosti v Vietnamu vsak dan na desetine incidentov, ki so terjali doslej več tisoč mrtvih na obeh straneh. Na sliki: dr. Henry Kissinger se pozdravlja z Le Duc Thojem včeraj v Parizu. (Telefoto: UPI)

tedenski zunanjepolitični pregled

Brežnjev končal obisk v Bonnu

Generalni sekretar komunistične partije Sovjetske zveze Leonid Brežnjev je končal uradni obisk v Zvezni republiki Nemčiji in dopotoval v Moskvo, kjer so ga pričakali z očitnim zadovoljstvom. To je najvažnejši dogodek tega tedna na zunanjepolitičnem' področju. Sicer pa bomo danes poročali tudi o končanem obisku predsednika zveznega izvršnega sveta Djemala Bijedića v Nemški demokratični republiki. Podrobnosti:

BREŽNJEV V ZRN: Leonid Brežnjev in njegov gostitelj Willi Brandt sta končala maratonske razgovore in podpisala skupno deklaracijo o obisku, nakar je gost iz Sovjetske zveze odpotoval domov.

V dokumentu, ki je neobičajno (kar 14 strani) dolg, sta državnika izrazila prepričanje, da bo obisk pomembno pripomogel k še boljšim odnosom med obema državama, kar velja še posebej za gospodarsko področje.

Brežnjev in Brandt sta se zelo obširno pogovarjala o vsem, kar zanima obe strani, pri čemer so bili seveda v središču pozornosti odnosi v Evropi in še posebej položaj v Evropi. Pri tem sta obe strani ugotovili, da predstavlja uveljavljanje berlinskega sporazuma pomemben prispevek k popuščanju napetosti na evropski celini in izboljšanju odnosov med zainteresiranimi državami, zlasti pa Zvezne republike Nemčije in Sovjetske zveze.

Zaključni dokument o razgovorih predvideva nadaljevanje takega pozitivnega razvoja, pri čemer opozarja na potrebo še tesnejšega sodelovanja in osebnih stikov med strokovnjaki in voditelji obeh držav. Med temi razgovori in stiki ne bodo razpravljali samo o medsebojnih problemih – čeprav bodo temu seveda posvetili največ pozornosti – marveč bodo obravnavali tudi pomembnejše svetovne probleme.

Deklaracija predvideva nadalje tudi podpis vrste konkretnih sporazumov o sodelovanju na znanstveno-tehničnem področju, prometu, zaščiti človekovega okolja, izmenjavi informacij itd.

Opozoriti velja tudi na tisti del skupne izjave, ki govori o obojestranski želji, da bi čimprej sklicali konferenco o evropski varnosti in sodelovanju, ter željo, da bi razgovori o razorožitvi, oziroma zmanjševanju oboroževanja na Dunaju, čimprej prinesli konkretne rezultate.

Brandt je poudaril pripravljenost svoje vlade, da naveže diplomatske odnose s tistimi socialističnimi državami, s katerimi sedaj Bonn še nima diplomatskih stikov – Madžarsko in Bolgarijo.

Ob koncu skupnega sporočila je rečeno, da sta predsednik Zvezne republike Nemčije Heineman in kancler Brandt z hvaležnostjo sprejela povabilo, da obiščeta Sovjetsko zvezo, pri čemer bodo datum obiska določili kasneje.

Obisk Brežnjeva v Bonnu je mogoče ocenjevati izredno pozitivno, saj resnično pomeni nov prispevek ne samo k popuščanju napetosti v Evropi, marveč tudi k bistveno stabilnejšim odnosom med vzhodom in zahodom.

BIJEDIĆEV POVRATEK: predsednik zveznega izvršnega sveta Djemal Bijedić je končal uradni obisk v Nemški demokratični republiki. Tudi ta obisk je mogoče ocenjevati pozitivno, saj je nakazal perspektive nadaljnega sodelovanja med obema državama tako na političnem kot (in še zlasti) na ekonomskem področju. Predvsem se zdi pomembno opozoriti na željo po dolgoročnem in stabilnem sodelovanju na gospodarskem področju, kjer je gotovo še mnogo neizrabljenih možnosti. Pri tem so med berlinskimi pogovori posebej omenjali nadaljevanje investicije v celjsko Cinkarno, pa tudi nekatere dr ge objekte v Jugoslaviji.

Ob koncu skupnega s čila je rečeno, da je Willi predsednik ministrske Nemške demokratičr blike, z zadovoljstv povabilo, naj obiš vijo, pri čemer b obiska določili kas

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

Nova »kmetijska« zakona

V začetku minulega tedna (prejšnji torek) je zasedala republiška skupščina; njen republiški zbor in pa enotni zbor delovnih skupnosti sta tokrat že obravnavala osnutka dveh novih **„KMETIJSKIH" ZAKONOV**, torej osnutek zakona **O KMETIJSKIH ZEMLJIŠČIH** in pa osnutek zakona **O DEDOVANJU KMETIJ**. O teh dveh zakonskih osnutkih so konec minulega tedna (v petek) razpravljali tudi delegati občin na svojem zasedanju v republiški skupščini. Po vseh sedanjih pripombah in dopolnilih bodo zakonodajalci nova zakona (ki o njiju spregovorimo še posebej) pripravili že do 1. julija, tedaj naj bi bil tudi sproščen promet s kmetijskimi zemljišči, ki je sedaj, kot vemo, začasno zakonsko „zamrznjen".

Ni naš namen, da bi na tem mestu podrobneje pojasnjevali vsebino obeh novih „kmetijskih" zakonov – omenimo pa vsaj nekaj poglavitnih novosti, ki utegnejo naše bralce še posebej zanimati. Novi zakon o kmetijskih zemljiščih sodi v jedro našega bodočega sistema kmetijske zakonodaje: z njim skušamo prvič celovito zakonsko urediti vse pogoje za hitrejšo **PREOBRAZBO** in **MODERNIZACIJO** kmetijske in zemljiške strukture v naši republiki in pa pogoje za **SAMOUPRAVNO OBLIKOVANJE** ustrezne kmetijske politike v okviru občin (takšen bi bil, na kratko rečeno, povzetek temeljnih zasnov novega zakona o obrazložitvi v skupščini). Zakon o kmetijskih zemljiščih obsega poleg splošnih določil (kot je npr. opredelitev, kaj sploh imenujemo kmetijsko zemljišče, kdo je zares kmet itd.) še določila o **VARSTVU** kmetijskih zemljišč in o namenu zemljišč za druge potrebe (denimo za urbanizacijo in podobno), nadalje določila o **PROMETU** s kmetijskimi zemljišči, določila glede **ZEMLJIŠKEGA MAKSIMUMA** za kmete in nekmete in še drugo.

Precej novosti prinaša tudi novi zakon o dedovanju kmetijskih zemljišč oziroma zasebnih kmetij – ki se predvsem zavzema, bi rekli, proti nadaljnji **DROBITVI** naših kmetijskih obdelovalnih površin. Nova zakonska določila npr. določajo, da kmetijo praviloma deduje **SAMO EN DEDIČ**, pa še ta mora biti zares kmet, pravice drugih dedičev pa se spremenijo v ustrezne denarne terjatve. Kot smo že rekli, je bilo v skupščini (posebno na zasedanju delegatov občin) izrečenih precej pripomb ob obeh zakonskih osnutkih – denimo glede zemljiškega maksimuma, glede opredelitve, kdo je kmet in kdo ni, in še drugo. Dokončni zakonski besedili bodo zakonodajalci pripravili ob upoštevanju vseh upravičenih pripomb.

Minuli teden dni (koledarsko vzeto) je bil precej posvečen tudi celovitim ocenam našega gospodarskega stanja – bodisi v republiki oziroma v vsej državi. ZIS je minulo sredo oblikoval svoja stališča glede uresničevanja dogovorjene politike družbeno-ekonomskega razvoja, uresničevanja te politike v letošnjem **PRVEM ČETRTLETJU**, kjer je rečeno, da smo v tem obdobju dosegli kar dobre rezultate v **PLAČILNI BILANCI** in precej uskladili odnose med **PONUDBO** in **POVPRAŠEVANJEM** na trgu. To, je rečeno, so okoliščine, ki naj bi zavrle nadaljnje podražitve, dosegli pa smo tudi določene rezultate pri odpravljanju **NELIKVIDNOSTI**. Ob teh ocenah ZIS, ki so – bi rekli – kar nekam preoptimistične, se nam precej v resnejši luči kažejo ocene republiškega izvršnega sveta, ki je ta ponedeljek prav tako obravnaval naše gospodarsko stanje in gospodarske tokove v začetnih mesecih letošnjega leta.

Republiški IS je ob tem ocenil, da so letošnja gospodarska gibanja pri nas še vedno zelo pod vplivom **INFLACIJSKIH** teženj, izvirajočih še iz lanskega leta, da se je znašlo naše gospodarstvo letos v še težavnejšem položaju kot lani, da se še kar nadaljuje naraščanje materialnih in drugih **IZDATKOV GOSPODARSTVA** in še in še. Rečeno je bilo tudi, da sistemskih rešitev še nismo uspeli primerno dograditi, pri čemer se je IS posebej zavzel tudi za postopno zmanjševanje dosedanjih **ADMINISTRATIVNIH UKREPOV**, ki vsekakor ovirajo zdravo tržno gospodarjenje.

O teh ocenah bo še tekla skupščinska razprava, saj bodo poslanci še podrobneje razpravljali o predlaganih **STALIŠČIH IN UKREPIH**, ki jih je v ta namen oblikoval republiški izvršni svet.

Konec prejšnjega tedna – minuli petek – sta se v Beogradu sestali na skupni seji predsedstvi ZKJ in SFRJ. Razpravljali so o predlogu novega besedila **ZVEZNE USTAVE** ter ga sprejeli. Ta ponedeljek pa se je sestala tudi **SKUPNA KOMISIJA** vseh zborov zvezne skupščine za ustavna vprašanja in je sprejela predlagani **OSNUTEK** nove ustave SFRJ. Poslala ga bo v preučitev pristojnemu zboru narodov zvezne skupščine.

Kot lahko pričakujemo, se bo pomembna odločitev o osnutku nove zvezne ustave v zboru narodov oblikovala že v začetku junija, nakar bo sledila še **JAVNA RAZPRAVA** o tem osnutku. Trajala naj bi do septembra (ta javna razprava namreč), potem pa bi na temelju vseh pripomb oblikovali končno besedilo nove ustave SFRJ, ki naj bi jo sprejeli že do konca letošnjega leta.

Starejši mladoletniki, ki so odhajali 13. maja ob 23. uri iz bifeja kegljišča Gaj v Kočevju, so mimogrede „za šalo" izpulili dvoje dreves pri domu telesne kulture, eno so zlomili, in potrgali in populili tulipane pri osnovni šoli. To se je zgodilo v tednu gozdov. (Foto: F. Brus)

V petek, 18. maja, je bil v spodnjih prostorih hotela Metropol zbor 12. brigade. Ob tej priložnosti so pionirji bršlinske šole podarili udeležencem zbora plakete in šopke.

(Foto: Boštjan Krže)

Že od sobote se v Brežicah vrstijo športne prireditve v počastitev dneva mladosti. Jutri bo telovadna akademija in republiško tekmovanje dijakov trgovskih šol v rokometu, košarki, namiznem tenisu in šahu. Na sliki je prizor iz telovadnice v brežiški osnovni šoli. (Foto: J. Teppey)

ŠUMBERK JE OŽIVEL. Z večdnevno prostovoljno delovno akcijo so mladinci in gasilci iz Sel-Šumberka in okolice očistili okolico gradu, tako da so se v soboto in nedeljo obiskovalci iz mnogih krajev (našteli so 160 avtomobilov) lahko zavrteli na „plesu mladosti". (Foto: Legan)

NISMO VELESILA

„Vendarle nismo svetovna sejemska velesila," piše zdaj beograjska „Ekonomska politika" in pravi, da je bila vest o sejemskih prireditvah pri nas in v sevtu, ki so jo objavile skorajda vse redakcije, med njimi tudi naša, napačna. V njej so bila sešteta „jabolka in hruške", veliki mednarodni in manjši sejmi, kot da so vsi enaki. V številu jugoslovanskih sejmov so bili všteti tudi manj pomembni, celo lokalni sejmi, v številu iz drugih dežel pa le najpomembnejši mednarodni sejmi (skupno 134), ki so včlanjeni v zvezo mednarodnih sejmov s sedežem v Parizu. Če bi po enakem merilu uvrstili Jugoslavijo, bi s petimi zares velikimi sejmi, ki so člani te zveze, zasedli šele osmo mesto v svetu.

Pa smo se že veselili, da smo vsaj nekje prvi . . .

VODA ODNAŠA ZEMLJO

Na področju Gribelj imajo ljudje že več let težave, ker Kolpa odnaša zemljo, parcele pa se manjšajo. Ta stvar preraščа v vaški problem, zato ga bodo skušali rešiti skupno s pomočjo občinske skupščine in Vodne skupnosti Dolenjske.

Sejmišča

NOVO MESTO: nič posebnega ni bilo na ponedeljkovem sejmu, prodaja je bila srednje živahna, cene pa v glavnem nespremenjene. Naprodaj so pripeljali 435 pujskov in 61 nad 3 mesece starih prašičev. Prodali so jih 393; mlajši so veljali 350 do 450 din, starejši pa 460 do 700 din.

BREŽICE: 540 prašičev so rejci ponudili kupcem na sobotnem sejmu v Brežicah, od tega le 17 starejših od 3 mesece. Lastnika je menjalo 422 živali. Do 3 mesece stari prašiči so stali 25 do 28 dinarjev kilogram žive teže, starejši prašiči pa so bili po 14 dinarjev kilogram žive teže.

Če bi zmanjšali stroške, če bi, če bi...

V Jugoslaviji premalo izkoriščamo zmogljivosti več kot tisoč znanstvenoraziskovalnih in razvojnih ustanov, v katerih dela več kot 12.000 znanstvenikov in strokovnjakov. Namesto da bi spodbujali lastno znanstveno in ustvarjalno delo, prevladuje miselnost, da moramo prevzemati licence iz tujine, zaradi česar smo od tujine odvisni v tehničnem in tehnološkem smislu. Po številu patentov smo na enem zadnjih mest v Evropi. Take razmere bi morali temeljito spremeniti.

Stane Dolanc o „notranjih rezervah"

Slabosti pri organizaciji dela in poslovanju so v marsičem vzrok današnjih razmer. Če bi jih odpravili, bi lahko izkoristili mnoge notranje možnosti za večjo produktivnost dela, zmanjšanje proizvodnih stroškov in s tem zvečanje celotnega dohodka. Zadnja leta materialni stroški naraščajo precej hitreje kot narodni dohodek. To pomeni, da posvečamo pozornosti izpopolnjevanju dela in poslovanju, hitrejšemu kroženju blaga in denarja itd. Če bi se stroški poslovanja zmanjšali le za en odstotek, bi se dohodek povečal za dobri 2 milijardi novih dinarjev. Z uvajanjem sodobnih delovnih metod, z racionalizacijo in drugimi ukrepi bi veliko prihranili pri delovnem času, materialnih izdatkih in drugem.

Omenil bi še, da veliko delovnih ur izgubimo zaradi poškodb pri delu in poklicnih obolenj. Leta 1971 je bilo vsak dan odsotnih na delovnih mestih približno 185.000 ljudi. Pri tem so izredno pomembne: delovna disciplina, odgovronost do dela, zaščita pri delu in drugo . . .

(Iz poročila Staneta Dolanca, sekretarja izvršnega biroja ZKJ)

Razparceliranost – ovira za pohod strojev

Med novostmi, ki jih prinaša nova politika do kmetijskih zemljišč, ki bo uzakonjena v dveh pomembnih kmetijskih zakonih, so nekam v senci nova določila, ki bodo spodbudila zložbo kmetijskih zemljišč, arondacije in komasacije. Razdrobljenost zemljišč je največja ovira za povečanje delovne storilnosti v kmetijstvu, zlasti v sedanjem času, ko si tehnološka revolucija nezadržno utira svojo pot. V Sloveniji imajo kmetije, ki so večje od 5 ha, povprečno od 7 do 12 kosov zemlje, nekatere med njimi pa celo 30, 40 ali še več. 10 ha velike kmetije imajo na primer v Belgiji v povprečju 4 parcele, na Krškem polju pa približno 50.

Menda se še ne zavedamo dovolj, kaj pomenijo določila novega zakona, ki pravijo, da bo po novem možna arondacija tudi v korist kmetov, da pri zložbah ne bo treba plačati taks in davkov in da bo stroške, ki nastajajo pri zložbah ter zaokrožitvah zemljišč, pomagala plačati razen uporabnikov teh zemljišč tudi republika in občina. Teh stvari se je treba oprijeti in se lotiti dela, ne pa večno tarnati.

M. L.

Dolenjski delavec

Kljub delni zakasnitvi je na Dolenjskem že veliko narejenega pri uresničevanju „delavskih" ustavnih dopolnil. V večini delovnih organizacij je gradivo nared za razpravo. Ponekod so že podpisali samoupravne sporazume, manj razveseljivo pa je, da je v nekaterih manjših samoupravnih enotah slabše.

Pri vsem tem delu so se močno zavzeli člani Zveze komunistov ter se upirali birokratskim silam ki so skušale ovirati uresničevanje ustavnih dopolnil.

Na Dolenjskem imamo v glavnem dve vrsti proizvodnih gospodarskih organizacij: velike in majhne, ki imajo sedež v drugih občinah; za oboje je značilno pomanjkanje strokovnjakov. Večina zaposlenih delavcev je s podeželja, s pomanjkljivo šolsko izobrazbo. V zadnjih letih so dolenjske tovarne sprejele na delo nekaj tisoč takih ljudi.

Organizacija novih proizvodnih enot je vsekakor vplivala na to, da je bila politična vzgoja zapostavljena. Skrb za rast industrije in drugih panog ter želja po vse boljšem poslovnem uspehu je bila pred skrbjo za hkratni dvig politične in kulturne ravni novonastajajočega delavskega razreda na Dolenjskem to pa ima posledice . . .

(Iz razprave inž. Boža Kočevarja na 4. seji konference ZKS)

Zoper stisko

Med vsemi republikami ima Slovenija največjo stanovanjsko stisko, saj ima kar eno desetino več gospodinjstev kot pa stanovanj, kar pomeni, da bi takoj potrebovali nad 44.000 stanovanj, če bi hoteli vsem zagotoviti ustavno pravico do stanovanja.

Sostanovalci; tudi tak primer se še najde

Zato bo mnoge ljudi zanimalo, kaj je bistvo osnutka novega zakona o stanovanjskih odnosih, ki ga je pred kratkim pripravil republiški izvršni svet za javno razpravo.

Predvsem želi novi zakon uveljaviti več ukrepov, s katerimi bi omejili neupravičeno okoriščanje in špekulacije na tem občutljivem področju ter dajali pomoč samo tistim ki jo v resnici potrebujejo. Nesprejemljivo je, da plačujemo vsi zaposleni enak stanovanjski prispevek in enako majhno stanarino, ne oziraje se na to, kakšne dohodke imajo posamezniki.

Ker pri nas toliko ljudi čaka na stanovanja, določila novega zakona omejujejo možnost, da bi imel posameznik ali njegova družina stanovanjsko pravico do več stanovanj, razen tega pa silijo k temu, da bi prazna stanovanja čimprej naselili. Novost je tudi določilo, ki pravi, da ljudje, ki se bodo v prihodnje nasilno vselili v prazno stanovanje, ne bodo več imeli pravice do nujne namestitve, kar pomeni, da hoče novi zakon vpeljati tudi več reda.

M. L.

Na pravem koncu

Vnaprej izgubljena tekma, tako smo svoj čas imenovali konkurenčni boj našega kmetijstva na svetovnem trgu, ki se zaradi svoje majhne produktivnosti težko bori za svoj „prostor na soncu". V času, ki je od takrat minil, se razmere niso kaj prida popravile. Majhna produktivnost ostaja problem številka ena v našem kmetijstvu.

vredno je zapisati...

Po podatkih republiškega zavoda za statistiko je imela industrijska proizvodnja v aprilu manjšo intenzivnost, trgovina na debelo manjši promet, slabše pa je bilo tudi v gostinstvu v primerjavi z mesecem poprej. Zelo pa je zaživela gradbena dejavnost, trgovina na drobno, izvoz in uvoz, kar je vplivalo na nadaljnjo rast cen, zaposlovanje in naraščanje osebnih dohodkov.

Industrija pospešuje izvoz, zlasti velja to za barvasto in črno metalurgijo. Kovinski industriji primanjkuje reprodukcijski material. V vrsti panog se pritožujejo nad slabo prodajo svojih izdelkov, zlasti pa investicijske opreme. To pomeni, da se ponudba in povpraševanje ne skladata v celoti in da so očitne nekatere neuravnovešene razvojne težnje.

Značilno je, da so aprila narasle vse cene, kar je močno vplivalo na življenjsko raven. Tako so bili v primerjavi z marcem industrijski izdelki skupno za 1,4 odst. dražji, v posameznih primerih pa še za več. Tako se je

Dražji april

premog podražil za 19,9 odstotkov, usnjeni izdelki pa za 11,2 odst. Eno z drugim, industrijski proizvajalci so z izjemo nekaj panog v primerjavi z decembrom povečali cene za 5,7 odstotka.

V trgovini na drobno je bila od decembra skupno 7-odstotna podražitev. K temu je prispeval april 3,3 odst., predvsem zaradi podražitve živil. Vrtnine, na primer, so bile kar za 41 odstotkov dražje. Gledano skozi oči statistike, ima zdaj 4-članska družina za 26,7 odstotkov dražjo prehrano, kot jo je imela aprila lani, tobak in pijača sta za 22,9 odst. dražja, obleka in obutev za 24,0 odst., kurjava in razsvetljava za 15,2 odst., stanarina za 11 odst., prevoz za 9,4 odst., higienske potrebščine za 19,6 odst. in – značilno – kultura in razvedrilo sta se v tem času podražila skoraj toliko kot telesna hrana – za 24,1 odst.

R. KOMLJENOVIČ

Kmetijski nasveti

Pašniška tetanija

Paša je v vsakem pogledu najbolj ugoden način prehrane goveda. Mlada, sočna in aromatična krma, bogata z vsemi hranljivimi snovmi, vpliva skupaj s sončno svetlobo ter gibanjem na prostem nadvse ugodno na razvoj živalskega organizma. Zato prav paša omogoča vzrejo živali čvrstega zdravja, dobre telesne gradnje in močne konstitucije.

Tako piše in priporoča v svojem učbeniku „Prehrana domačih živali" prof. Oton Muck. Vendar pa paša prinaša s seboj tudi nevarnosti, ena med njimi je tako imenovana pašniška tetanija, za katero sicer lahko zbolijo živali tudi v hlevu, večinoma pa na prostem na paši.

Bolezen, ki sicer še ni dokončno raziskana, nastane zaradi pomanjkanja magnezija v krvi. To nastopi kmalu po izgonu živali na bujno pašo, prvi ali drugi teden paše, kar je ponavadi v maju ali v začetku junija. Značilno je še, da za tetanijo zbolijo dobre molznice, ki se pasejo na dobro pognojenih travnikih, ali bolje rečeno: na enostransko pognojenih s kalijevimi ali dušičnimi gnojili. Nevarna je zlasti paša, ki vsebuje malo zelišč in detelje.

Znaki napada bolezni so značilni: zmanjša se ješčnost, žival drgeta, mišice so napete, pojavijo se krči. Če ni pravočasno pomoči, sledi značilen pogin, da živali obležjo z glavo, zavito nazaj. Ker poznamo vzroke, lahko bolezen preprečimo. Ne pretiravajmo z gnojenjem z dušikom in kalijem, pašnike pa pognojimo z zmletim apnencem ki vsebuje mahnezij (dolomit), ali pa z gnojili, ki vsebujejo kot dodatek magnezij.

Poskrbeti je treba tudi za primerne dodatke pred pašo. Tudi iz drugih ozirov, zaradi možnega napenjanja živali, je koristno pred pašo pokladati nekaj sena, pašne živali pa morajo dobivati tudi primerne mineralne dodatke, ki vsebujejo med drugim magnezijev oksid.

Inž. M. L.

– Zakaj ne bi v tej situaciji tudi mi posegli za notranjimi rezervami?

(Karikatura: Oto Reisinger, Vijesnik)

PREDSEDNIK TITO SE RAD SPOMINJA DNI, KI JIH JE PREBIL V SKRIVALIŠČU PRI SVOJI TETI IN SESTRIČNI

GOSTOLJUBJE POD SKROMNO KOSTANJŠKOVO STREHO V TREBČAH

Hiša, v kateri je tovariš Tito v letih 1936-1941 vodil več konferenc centralnega komiteja Komunistične partije Jugoslavije, je spremenjena v muzej - Ključe hrani domačinka iz Trebč, Titova sestrična Ana Kostanjšek - Z vrsto drobnih pripetljajev osvetljuje svoja predvojna srečanja z bratrancem Jožem iz Kumrovca - Spomini so živi, brez posebnega naprezanja obnavlja dogodke, kakor jih je doživljala - Tita zelo ceni, pomeni ji varnost zase in za vse ljudstvo - Najbolj je vesela, kadar jo obišče - Čas tako hitro mine v prijetnem kramljanju z njim.

Med čestitkami, ki so te dni prispele v Beograd k predsedniku Titu za 81. rojstni dan, so tudi dobre želje njegove sestrične Ane Kostanjškove iz Trebč pri Podsredi. Preproste in prisrčne so njene besede, take, kot je ona sama:

„Kaj naj mu želim drugega kot zdravje? " vprašuje in odgovarja obenem „In da bi še vrsto let živel med nami, da bi nam dajal zavetje!"

»ALI ME POZNATE«

„Se še spominjate prvega srečanja s Titom? ' jo vprašam.

„Zelo jasno ga imam pred očmi, le tega ne vem, če je bilo 1935. ali 1936. leta. Moja mama Ana Kostanjšek, rojena Javoršek, je bila sestra Titove matere. Iz Podsrede, nedaleč od nas, izvira njun rod.

Sedem let starejšega bratranca iz Kumrovca do obiska pri nas nisem poznala. O mraku je prišel, ko sva z mamo ravno zapirali krave v hlev.

‚Ali me poznate? se je oglasil.

‚Ne,' je odvrnila mama.

‚Jaz sem Joža Broz, se je predstavil, meni pa so malo preveč naglas ušle besede:

‚A ti si tisti komunist? '

Ni mi odgovoril, samo prst je dal na usta in me tako opozoril na previdnost. V Podsredo se je pripeljal z avtobusom in se od tam peš napotil v Trebče. Tisto noč je prvič prenočil pri nas. Živela sem sama s starši. Sestre in brata takrat ni bilo več doma.

Ana Kostanjšek je živahna in mladostna za svoja leta, čeprav nikoli ne pozabi omeniti, da se je rodila še v prejšnjem stoletju, 1. 1899. leta. Vse življenje se je preživljala z delom na zemlji. Včasih je redila po dve kravi, zdaj tega ne zmore več Kokoši ima in vrt, ki ga še vedno pridno obdeluje.

»BOŠ PRIPRAVILA OBED?«

Po tistem se je bratranec Joža s Hrvaškega večkrat oglasil. Tudi tovariše je pripeljal s seboj. Nekoč sem ležala bolna v postelji, ko je prišel. Mame ni bilo doma.

‚Pa ne, da si bolna?' se je začudil.

‚Ah, nekaj me pase, ne počutim se dobro.'

‚Boš lahko vstala in pripravila obed?' je zaskrbljeno vprašal.

‚Če moram, pa bom,' sem rekla.

‚Ja, pa nisem sam, sedem nas je!'

In res so iz gostilne za ovinkom počasi kapali skupaj, eden po eden, da ne bi vzbudili suma. Vstala sem, saj me je čakalo precej dela – kosilo za sedem ljudi. Zaklala sem kokoš in skuhala juho z rezanci. V drugi lonec sem pristavila suho svinjsko meso. Oče je stopil v klet in prinesel vina, da so zalili obed. Mislim, da so bili zadovoljni."

„Lepo hišo imaš!" je dejal predsednik Tito sestrični Ani Kostanjškovi, ko jo je zadnjikrat obiskal. Ana je zadovoljna. Rada ima svojo tiho dolino, življenje brez hrupa. Dolgčas pa ji tudi ni, saj prihaja tja veliko obiskovalcev. Na domačiji nekaj korakov stran je zdaj muzej, ki ga prav rada razkaže. „Pa vpišite se v knjigo!" opozarja goste.

Napis na spominski plošči, vzidani na steno Kostanjškove hiše v Trebčah, ki je zdaj spremenjena v muzej. Dokumenti v njej osvetljujejo nekatera poglavja iz življenja predsednika Tita.

ŽE JANUARJA 1941 JE TITO NAPOVEDAL HUDE ČASE

„Je kdo zvedel, da se Tito tukaj sestaja s sodelavci? So ga kdaj iskali? "

„Nikoli. In tudi nihče ni zvedel zanj. Leta so hitro tekla. Potem je prišla zima 1940 – 1941. Januarja 1941 se je bratranec Joža pripeljal sem in zaklal dva prašička. Sam ju je kupil in moja mama ju je hranila zanj.

‚Vojna bo in hudo se nam bo godilo!' je rekel. On je takrat že vedel, kaj se plete in kakšne strahote se lahko zgrnejo nad nas. To je bil Titov zadnji obisk. Nekaj svežega mesa je ponoči odpeljal, ostalo pa smo mu prekadili in posušili pri nas. Titov brat Vekoslav je pozneje z vozom prišel po suho meso. Imel je srečo, da ga je pripeljal čez Sotlo, le nekaj ur preden so zaprli mejo.

Ta njegov brat je bil leto dni starejši od mene. Pred prvim majem letos so ga pokopali. Hitro ga je pobralo. Anica, rejenka moje mame, ki živi zdaj v Zagrebu, ga je še nekaj tednov prej srečala na zagrebški tržnici. Povedal ji je, da ima ženo v bolnišnici, a so se tudi njemu iztekali dnevi.

Bolezen nikomur ne prizanese. Mene daje srce. Brez zdravil ne smem biti. Pred tremi leti, ko sem bila jako bolna, je ravno Tito prišel sem in vprašal, kaj mi je. Rekla sem mu, da s srcem ni vse prav, pa se je pošalil:

‚Ali veš, zakaj imam jaz močno srce? Zato, ker sem mu v mladosti prizanašal.' Tito zna vse obrniti na šalo, da človeka spravi v dobro voljo."

VOLJO PA IMA TA ČLOVEK!

„Ste ga kdaj obiskali v Beogradu?"

„O, seveda! Večkrat sem bila tam. On pa je bil nazadnje tukaj šestega marca letos. Z ženo Jovanko in prijatelji me je obiskal. Vsi skupaj so mi obljubili, da bodo poslali pome, ko bo Tito na Brionih. Pa saj vem, da še zase nima časa. Potem je pogovor z njim nanesel tudi na leta. Potožila sem da sem stara, Tito pa mi je dobre volje segel v besedo:

‚Tega pa nikar ne reci! Samo pogumno se drži!'

Prav je imel, trdna volja človeku veliko pomaga."

NA KAČO V ZIDANICI NI POZABIL

„Naš Tito ima tudi dober spomin. ‚Kaj še stoji zidanica, kjer sem nekoč spal poleg kače? ' me je vprašal zadnjič.

‚Ni se še podrla, sem mu pojasnila. To je bila zidanica tete Ane Kolarjeve. Onstran potoka stoji. V njej je imel Tito v predvojnih letih svoje skrivališče. Presenečenja s kačo se tudi jaz še spominjam Bilo je 1939. leta, če me spomin ne vara. Tito je v zidanici sredi dneva zaspal, in ko se je prebudil, je nenadoma zagledal kačo poleg sebe. Odskočil je in bil v hipu zunaj. Mislim, da kača ni bila strupena, Tito pa o tem ni prepričan.

To je bilo takrat, ko se je učil angleščino. Vedno je kaj študiral. V zidanici je bil dobro skrit. Jest je hodil k moji mami, spat pa v hišo čez cesto, kjer sem stanovala jaz. Na samem smo, zato je bil na varnem "

OTON ŽUPANČIČ

MARŠALU TITU
(za rojstni dan)

Vojsko je ustvaril iz nič, prešinil jo z duhom
je novim .
da bila mu je v roki blisk, ki sine, udari, izgine,
povsod pričujoča kot zrak in vedno nevidna kot veter.
In ljudem se je v sanjah prikazoval jahač na
belem konju,
ki pred njim se na daleč razmikajo vrste sovražne.

Zdaj v miru se kaže njegov nam junaški lik.
Neprenehoma snuje, in kadar s preprosto besedo
osvetli položaj, sedanjost prelije v bodočnost;
in kot na ukaz prostovoljno krog njega se zgrinja
delovno ljudstvo,
se strinja v strumne brigade kipeča mladina.

„Govori, in kladivo naše povzelo bo tvojo besedo,
po zemlji naši jo pelo, jo neslo na vzhod in zapad
in vero budilo v vse lepšo podobo sveta."

KLJUČI SO V NJENIH ROKAH

Ana Kostanjšek živi zdaj v novi hiši. Lani so jo postavili namesto stare, ki so jo odkupili, a so jo pozneje podrli. Muzej so uredili v hiši na drugi strani ceste, kjer je Tito v letih od 1936 do 1941 vodil konference CK KPJ in razna druga partijska posvetovanja.

„Prihaja sem dosti ljudi? "

„Obiskovalcev je vedno dovolj. Od vsepovsod pridejo, zlasti ob nedeljah se radi ustavljajo v naši dolini. Titovo življenje jih zanima, posebej tisti čas, ki ga je prebil tukaj,"

Sestrična Ana jim rade volje razkaže dokumente o njegovem življenju in delu. Rada spregovori tudi o svojih spominih na srečanja s tem velikim možem ki ga pozna danes ves svet.

JOŽICA TEPPEY

Nasmejana in zadovoljna kramlja Ana pred muzejem v Trebčah z Jovanko Broz. Vesela je Titovega obiska, vesela vseh, ki so prišli v goste kot stari prijatelji. Šestega marca letos je bilo to. Večkrat vzame v roke fotografije, ki tako živo ponazarjajo prijetne ure tega obiska, in med njimi je tudi tale.

UBOGA LIZA...

Končno me je tistega meglenega jesenskega jutra vlak odpeljal proti Dolenjski, ki me je sprejela vsa sončna, prav taka, kot sem si jo zamišljal, preden sem jo spoznal. Vasica, kjer sem bil na obisku, je bila majhna, ležala je v zatišju gozdov, odmaknjena od hrupa civilizacije, domačija Tonetovih staršev pa je tudi bila na samem. Ob beli hišici je bila brajda, za hišico ob drvarnici je stala majhna utica z belim psičkom in pod hruško na klopi je ležal tigrast muc, ki me je pozdravil le z enim na pol odprtim očesom. Nad hišo modro nebo, zadaj pozlačen gozd, žvižganje škorca s češnje ob hiši, vse to me je na mah navdušilo, Kraj je bil več kot primeren za počitek po napornem študiju.

Opoldne smo se zbrali pri kosilu. Po kuhinji je plaval prijeten vonj po jabolčnem zavitku, na steni je tiktakala ura, na okenski polici pa je bil kozarček s prijetno dišečimi ciklamami. Vse preprosto, povsod mir. Kakšno ugodje po mestnem hrupu!

Sredi kosila je prišel v kuhinjo muc, skočil očetu v naročje in pričel glasno presti.

„Škoda, da ni več naše Lize," se je z vzdihovanjem oglasil oče.

„Mhm," je zamomljal Tone s polnimi usti.

„Tako je bila lepa, črna, zelenih oči, žal mi je je," je nadaljeval oče.

„Mnja . . ." je nejevoljno zabrundal Pavle na drugi strani.

Kakšne surovine, sem si dejal. Čisto brezčutni so, Liza je bila gotovo njihova sestra, pa mi je Tone še omenil ni, le o bratu je govoril. S Tonetom sva si bila dolgo vrsto let tovariša, marsikatero sva uganila skupaj, pa nikoli ni dejal, da mu je umrla sestra, sicer pa je tudi brata komaj omenil. Čudak. Takšnega ga pa le nisem poznal.

Pravkar smo se lotili jabolčnega zavitka, ko je oče med glasnim čmokljanjem, ki ga je prekinjalo materino sumljivo pokašljevanje, spet prekinil tišino:

„Pa mi jo je res žal, Lizike. Kakšna puščoba brez nje."

„Madona, daj že mir s to Lizo!" Tonetu se je od ihte zaletelo in pričel je ves zaripel kašljati. Bil sem presunjen. Kakšna grobost! Kaj je to res Tone? Tako brezčuten?

Oče je užaljen odložil vilice in se presedel na divan, jaz pa sem odšel ven.

Popoldansko sonce je zlatilo okolico in rahel vetrič je v grmičevju ob parobku gozda ustvarjal svojo jesensko simfonijo.

Potem je prišel ven še Tone. Obraz mu je bil brezskrben in žvižgal je neko živahno melodijo, roke pa je imel globoko potisnjene v žepe zguljenih kavbojk.

„Tone, poslušaj," sem pričel, „zakaj mi nisi nikoli povedal, da imaš še eno sestro? "

„Sestro? " je vzdignil obrvi in me pogledal z odprtimi usti.

„Da," se mi je nekaj zabliskalo, „kdo pa je potem Liza? " Nekaj časa je gledal vame, potem pa bruhnil v smeh:

„Liza je bila naša mačka, avto jo je povozil."

J. S.

Zatiranje voluharja in male rovke

Izkušnje našega bralca v boju proti hudima škodljivcema

Voluhar in mala rovka sta nadležna škodljivca v sadovnjakih in vrtovih. Voluharjevo telo je dolgo 15 do 19 cm, gornja stran je rjava, spodnja pa svetlejša. Ima kratka ušesa ter močno razvit sluh in voh. Široke šapice in ostri nohti mu služijo za izkopavanje zemlje in kopanje rovov. Mala rovka ima iste lastnosti, samo za polovico krajša in tanjša je od voluharja. Ker ima šibkejše zobe, gloda le tanjše koreninice, od časa do časa pa zleze na dan in se loti zelenjave. Največja njena sovražnika sta krt, mačka in sova.

Voluharjevi hodniki so podobni krtovim, le da so večji. Včasih dosežejo celo do 6 cm v premeru. Sumljive rove odkrijemo, tako da prideta vanje svetloba in prepih. Če je v njih voluhar, jih bo po krajšem času spet zaprl. Tako se prepričamo, da živi v njih.

Voluhar ogloda, kar doseže. Posebno mu gredo v slast gomolji in stebla, zgodnji krompir, korenine peteršilja, rabarbare in solat. Pozimi je najbolj nevaren škodljivec sadnega drevja: predvsem se rad loti jablan, ne prizanaša pa tudi drugim drevesnim vrstam. Korenine uniči tako temeljito, da lahko tudi večje drevo z lahkoto izrujemo.

Voluhar se množi izredno naglo, saj šteje zarod ene same samice celo do 60 mladičev na leto. Da bomo voluharja uničili, ga moramo zatirati, brž ko se pojavi. Preganjamo ga z raznimi plini in strupi, ker pa so le-ti zelo dragi in nevarni ter jih ni dobiti v prosti prodaji, je bolje loviti voluharje v pasti, ki jih poznamo že več vrst.

Ker je voluhar brezmejen požeruh in ker mu posebno prijajo dišeča jabolka, zlasti zlati in rdeči delišes, to uporabimo za vabe. Poiščemo sveč rov – hodnik ter vanj vtaknemo celo jabolko ali korenček, da ga privabi in ogloda. Vabo moramo zakriti s svežim listom ali povrtnino ter njeno mesto označiti. Oglodana jabolka ali korenček vzamemo proč na isto mesto pa nastavimo past novejše izdelave, v kateri so tudi iste vabe, kot so bile v rovu.

Past sestoji iz petih delov: cevi iz salonita, zelo prožne jeklene vzmeti, okovja, zanke iz nerjaveče žice in lesenega podaljška. Izdelana je po merilih, določenih z opazovanjem voluharja.

S tako narejeno pastjo sem v šestih mesecih na površini 1.800m2 ujel nič manj kot 152 glodalcev in jih tako povsem iztrebil iz sadovnjaka in vrta. Vse, ki se zanimajo za ta način boja proti voluharju in rovki obveščam, da lahko naročijo pasti ter se pozanimajo za nadrobnejša navodila na mojem naslovu.

FRANC IVNIK
Kisovec 75
ZAGORJE ob Savi

KAKŠEN JE IZVIRNI RIBNIŠKI GRB

Ribnica je bila od 13. do 15. stoletja sedež zemljiške posesti grofov Ortenburžanov, nato pa celjskih grofov. Bila je trg, njeni prebivalci pa so imeli posebne pravice za krošnjarjenje. Ribnica je imela trški grb, ki ga omenja tudi Valvasor. Grb je imel naslednjo podobo: v sredini svetlo rdečega polja je bil poševen bel trak z modro ribo. Nekateri Ribničani so v zmoti in zagovarjajo trditev, da je ribniški grb slovenska trobojnica z ribo. Vedeti pa moramo, da je grb mnogo starejši od naše zastave. Srednjeveško obliko grba so po predlogu ribniškega turističnega društva uporabili tudi na zastavah in miniaturnih zastavicah, ki so narejene za prireditev „Prevoz nevestine bale", ki bo 25. maja v Ribnici v okviru letošnje kmečke ohceti.

JANEZ BREGAR
RIBNICA
Gallusovo nabrežje 2

To stran ste napisali sami! – To stran ste napisali sami! –

Še o »Razprodaji Trške gore«

V vašem listu, ki je izšel 10. maja 1973, je bil objavljen na 5. strani pod naslovom „Razprodaja Trške gore" članek Karla Erjavca, župnika na Otočcu, v katerem pisec razpravlja o potrebi zaščite trškogorske cerkve in lepe pokrajine pod njo. Pogled na te naravne lepote da je z zahodne strani zastrt, ker stoji na tem koncu Trške gore moja zidanica. Da bi naša ožja in širša javnost ne ostala napačno informirana o tej zadevi, naj k piščevim izvajanjem dodam nekaj bistvenih pripomb oziroma potrebnih pojasnil, ki bodo prikazala dejansko situacijo:

Poleti 1966. leta sem kupila vinogradniško parcelo na Trški gori, na kateri je stala tudi stara zidanica s hišno številko 15. Ker je bila stavba med drugo svetovno vojno precej prizadeta, jo je bilo nujno potrebno – enako kakor vinograd – obnoviti. Zaprosila sem in tudi prejela od občinske skupščine Novo mesto zadevno dovoljenje (Odločba št. 351-1083/66 – z od 8. V. 1967). Ustrezno prejetim pogojem iz odločbe sem nato zidanico obnovila in pri tem posebej pazila na to, da ne bi objekt estetsko kazil okolice, predvsem pa, da ne bi bil večji in višji kakor pred obnovitvijo.

Ne gre torej niti za novo stavbo in tudi ne, kakor navaja pisec oziroma „kolikor ve", za „črno gradnjo"! Ti dve bistveni stvari pa je pisec v svojem članku popolnoma zamolčal oziroma prezrl, kot da ju ni! Zakaj? Ali iz površnosti, ker se ni poprej dobro poučil o dejstvih, ali morda namerno prikazuje stvari v drugačni luči? V vsakem primeru je takšno pisanje neodgovorno zavajanje javnega mnenja! Rada bi vprašala kateregakoli občana, ki pozna Trško goro, ali je bilo na Trški gori pred obnovitvijo moje zidanice morda lepše? Mislim, da ni nikogar, ki bi si to upal trditi. Podrte stene in ruševine nasproti cerkvenega pročelja, mislim da niso mogle navdušiti nobenega turista ali romarja. Kar pa zadeva delno zastiranje pogleda na pokrajino na zahodni strani, je vsakemu otroku jasno, da je pogled na to stran bil v enaki meri zakrit že pred obnovitvijo stavbe, ki na tem mestu stoji že nekaj sto let. V čem naj bi bilo torej sedaj po obnovi slabše, meni ni jasno. Stavba na Trški gori št. 15 je v dolgih letih svojega obstoja že postala sestavni del podobe vrha Trške gore in že s tem samim upravičuje svoj obstoj.

MARIJA PINTAR, dipl. iur.

SPANJE MED DELOVNIM ČASOM

Podpisani Miroslav Medved iz Trebeža 6 a, pošta Artiče, sem štiri leta delal v tovarni papirja kot delavec v brusilnici. Odkar sem bil tam, je delovodja Dušan Klinc v nočni izmeni skoraj redno spal. V prašujem se, če si delovodja to lahko privošči. Zjutraj, ko je vstal in prišel okoli pete ure naokoli, je moj stroj tekel in pod njim je videl mnogo lesovine, ki je nisem mogel sproti odstranjevati. Ta je šla potem v kanal in v Savo. Zaradi tega je name kričal, namesto da bi mi pomagal ali stroju zmanjšal hitrost.

Pritožil sem se šefu Antonu Zalokarju, vendar ni nič pomagalo. Dejal mi je, da ne opravljam svoje dolžnosti, čeprav sem včasih normo presegal, drugič pa je nisem mogel doseči, ker se je lesovina trgala. Šla je v kanal, ker mi delovodja ni zmanjšal obratov na stroju.

Potem sem zaradi Dušana Klinca delo pustil in se zaposlil v Brežicah. Kljub vsemu se še vedno sprašujem, če je mogoče, da nekdo lahko spi med delom, potem pa se znaša nad drugimi.

MIROSLAV MEDVED

Javno vprašujem

Začelo se je novo točkovanje stanovanj, pri katerem pa upoštevajo samo, kakšen je vgrajen material, ne pa, kako je delo opravljeno. Pri tem točkovanju so ocenili kot izredno kvalitetno tako stanovanje, ki ima vrsto pomanjkljivosti. Naprošam odgovorne ljudi, naj odgovorijo na moja vprašanja:

Ali je blok res v redu narejen, če je zgrajen brez toplotne in zvočne izolacije, če se v stanovanju sliši premik in govorjenje sosednjih stanovalcev, če ne moreš zabiti v zid niti majhnega žebljička, če ni izolacije, ki je predpisana v načrtu, če iz kletnih prostorov zaudarja, posebno če so v njih shranjena mokra drva ali premog, če so vse stene iz siporeksa počene, počeni pa so tudi balkoni in strop na hodniku, če se vrata in okna preslabo zapirajo, če stanovanje nima normalne uporabne stanovanjske površine? In zakaj se zaradi tega pribije še nadaljnih 5 točk?

Prosim da odgovorni javno odgovorijo tudi zavoljo tega, ker ti odgovori zanimajo tudi druge stanovalce. Pojasnijo naj, zakaj je stanovalec dolžan plačati za slabo narejeno stanovanje toliko, kot da bi bilo delo v redu opravljeno!

VILI ZUPANČIČ
Mestne njive, blok 2
NOVO MESTO

NI NUJNO

da se uredništvo Dolenjskega lista strinja z vsemi sestavki, ki so objavljeni na tej strani. – K prispevkom, ki jih pošiljate za objavo v našem tedniku, pripišite svoj celi naslov, sicer ne pridejo v poštev za tisk. Na posebne želje pisca lahko ostane njegovo pravo ime za javnost tajno (podpisali ga bomo s kraticami ali kako drugače), vsekakor pa je pred sodiščem za resničnost napisanega odgovoren predvsem sam.

OBISK PRI SPOMENIKU MAJDE ŠILC

5. maja smo učenci 6., 7. in 8. razreda obiskali na Gorjancih kraj, kjer je padla partizanska borka Majda Šilc. Po dveurni hoji smo prišli do njenega spomenika, ki spominja na njeno smrt in na tiste dni, ko se je bilo treba s puško v roki boriti za svobodo. Spomine nam je obudil pevski zbor in recitatorska skupina, o njenem življenju in delu pa nam je spregovoril ravnatelj šole Miroslav Vute. Majda Šilc je umrla zelo mlada. V smrt je omahnila nepričakovano, zadeta od granate blizu partizanskega tabora.

JOLI VALENTIČ
osnovna šola Grm
NOVO MESTO

Ravnatelj šole Miroslav Vute nam je spregovoril o borki Majdi Šilc.

Ne le grajati, tudi pohvaliti

V letošnjem Dolenjskem listu št. 19 je bil na 19. strani objavljen članek z naslovom „Ni bilo prvič". V njem pisec očita Grabrovčanom da so kritikarji in da prihajajo pijani na sestanke. Prizadelo me je, ker o Grabrovčanih pišejo samo slabe stvari, zato bi rada povedala o njih kaj dobrega.

Čeprav so vsi prebivalci vinogradniki, ni v vsej vasi niti enega pravega pijanca. Vinogradništvo je njihov glavni vir preživljanja in vsako kapljo vina raje prodajo. Preje bi rekla, da so vaščani pijani od dela in ne od vina. Upam si trditi, da so Grabrovčani najbolj delovni ljudje v Beli krajini, saj ne poznajo ne nedelje, ne državnih, ne cerkvenih praznikov.

Vaščani kar tekmujejo med seboj. Vsaka tretja hiša ima traktor, pri skorajda vsaki hiši nekaj gradijo. Značilno je, da v tem kraju ni bilo veselice že skoraj 15 let.

Mislim da je delavnost ena največjih človekovih odlik. Menim tudi da bi s pohvalo pri ljudeh dosegli veliko več kot pa z grajo. Tisti, ki vodijo sestanke na Grabrovcu, bi morali priti kdaj tja tudi podnevi in si poiskat stik z ljudmi.

Kako pa metliška občina prisluhne potrebam vasi? Glavno cesto, ki je hudo jamasta, so razrili z buldozerjem in jo pustili. Vzeli so tudi cestarja. Koliko jeze je veljalo vaščane metliško smetišče, ki so ga naredili na cesti proti Grabrovcu! Nič čudnega ni, če ljudje potem vse odgodrnjajo in v jezi izrečejo tudi kake nerodne besede.

P. S. Ker dvomim, da se bo oglasil še kdo iz Grabrovca, bi rada, da bi to pismo objavili. Morda bo vaščane zdramilo, da se bodo za hipec odtrgali od dela in poskušali urejati svoje zadeve drugače.

MARIJA JAKLIČ
Mirana Jarca 34
NOVO MESTO

IZKUŠNJA VEČ

Če se na mopedu utrgata dve špici, je najbolje, da kupiš nov moped, če se hočeš brez skrbi voziti. Do tega spoznanja sem prišel po lastnih izkušnjah. Če namreč mopedu manjkata, ga nočejo registrirati. Bil sem v Celju, Sevnici in Brestanici. Nikjer jih niso imeli, povsod pa so zatrjevali, da jih ne bom mogel dobiti. Septembra sem kupil moped TOMOS V 14. Že po 40 km vožnje mi je vrglo z zadnjega kolesa plašč ter razneslo zračnico, ki je prav tako nisem mogel dobiti v omenjenih trgovinah. Po naključju sem jo dobil na Bučki, tako da sem se z vozilom le lahko vozil. Ne morem zazumeti, kako more tako znana tovarna, kot je koprski TOMOS, tako slabo poskrbeti za rezervne dele, ob tem pa daje za vozilo 6-mesečno jamstvo!

FRANC RADEJ
Žigrski vrh 30
pošta Blanca

PRIPRTA POTNICA

Dajte nam vsaj vlak, da se bomo udobno vozili, saj se moramo zdaj tiščati v avtobusu kot sardine, povrhu pa smo še v strahu, da človeka ne stisnejo tista vrata, ki se, tebi nič meni nič, zapro, kadar se jim zazdi.

V nedeljo, 13. maja, je pripeljal avtobus ob tri četrt na enajst in vozil proti Ljubljani. Res je že bila v avtobusu velika stiska in mnogo ljudi je viselo na vratih. Prva vrata so se kmalu zaprla, zato so ljudje skočili k zadnjim Bilo je toliko ljudi, da vsi resda nismo mogli notri. Ni pa bilo prav, da so se vrata vseeno zaprla in stisnila tovarišico Anico iz Žlebiča pri Ribnici, da se je komaj izvlekla iz njega.

Ali moramo res na avtobus z občutkom da nas bodo poškodovala vrata? Ali ne bi mogli tisti, ki vozilo upravljajo, pokazati malo več dobre volje in razumevanja?

REŽIKA PRIJATELJ
Dol. Laze 31
RIBNICA

Tako rad bi se učil...

Tonček je skrbno pobrisal veliko mizo pri oknu, si umil roke in hitro odprl torbico. Zvezke je položil na mizo; začel je pisati domačo nalogo.

Komaj se je poglobil v matematično nalogo, že so ga zmotili.

– Tonček, Tonček, hitro mi pridi pomagat! Liska se je strgala, ušla je. Hitro, Tonček! –

Deček je nejevoljen vstal in stekel za Lisko, ki je že bezljala po razmočeni blatni poti. Klical jo je, ji prigovarjal, naj ga počaka, in kmalu sta bila skupaj. Bila sta prijatelja, a tokrat ga je Liska pošteno razjezila.

– Na, hudoba! – z ihto jo je kresnil po glavi. Liska se je stresla in ga žalostno pogledala.

– No, no, le ne bodi huda! Pa zdaj mi daj mir, da se bom lahko učil, – ji je skesano govoril. Stisnil se je k njej, pogledala ga je in Tonček je vedel, da ga je razumela . . .

Spet se je lotil dela. Kar dobro mu je šlo od rok, a spet so ga zmotili:

– Tonček, soseda bo pekla kruh. Po kvas skoči! –

– Nalogo pišem.

– Eh, tistih nekaj korakov boš že zmogel; boš pa potlej bolj hitel. –

Tonček je bil jezen, a je stisnil zobe in skočil po kvas.

Spet je začel. Bil je že skoraj pri kraju, ko je iz izbe pricapljal triletni Simonček. Urno je splezal po stolu in že je bil na Tončkovem hrbtu.

– Hi, hot, ti si konjcek. Hi, hot. –

Fantiček je posskočil, poskočil pa je tudi Tonček, stresel je vsiljivega jezdeca.

Simonček se je drl na vse grlo in odhitel zatožit ga mami.

– Le kdaj bom končal nalogo? Pa še pesmico se moram naučiti. Pa še narisati moram nekaj, – je zaskrbelo Tončka.

Hitel je in že je bral pesmico. Kar zamižal je, samo da bi mu hitreje zlezla v glavo. Takrat je zabrnel motor. Tončkov ata se je pripeljal. Že pred pragom je zavpil:

– Tonček, skoči po cigarete in po vžigalice. Pa brž. Zaprli bodo! –

Tonček je kar preslišal.

– Poba! Po cigarete sem rekel, – je ostreje zaklical ata.

Ata je grdo pogledal. Tonček je vedel, da tak pogled ne obeta nič dobrega. Kar odneslo ga je čez prag.

ANICA ZIDAR

TITO:

»Delavci, bodite cement, ki krepi našo socialistično skupnost!«

„Zelo smo veseli, da je bila vaša mladost in vaše življenje zelo tesno povezano s slovenskim kmečkim človekom in s slovenskim delavcem. Zato lahko zelo hitro razumete naš razvoj in mnogo laže tudi spoznavate vse uspehe in težave, ki spremljajo ta razvoj. Vi ste nas vedno navdihovali in nam kazali pot – tako je bilo in tako je tudi danes."

Tako je med drugim nazdravil tovarišu Titu predsednik slovenske skupščine Sergej Kraigher na slovesni večerji lani 11. decembra v Ljubljani, ko se je predsednik republike mudil več dni med nami. Titovo srečanje s političnim aktivom Ljubljane in Slovenije je bila priložnost, da mu je Sergej Kraigher v imenu nas vseh povedal našo skupno misel:

„V vseh teh obiskih se je tako kot po vsej Jugoslaviji pokazala trdna in neločljiva povezanost vseh naših delovnih ljudi, našega delavskega razreda in našega naroda z Vami, z Vašim delom, z uresničevanjem vsega tega, kar je bistvo programa Zveze komunistov Jugoslavije in kar predstavlja socialistična Jugoslavija v današnjem mednarodnem političnem razvoju in v mednarodnih političnih odnosih."

Zagotovilo predsednika slovenske skupščine, da smo se trdno odločili uresničiti sprejete sklepe in da naša dejanja ne bodo odstopala od besed, je tovariš Tito sprejel z vidnim zadovoljstvom. Bilo je mnogo več kot le običajna zahvala, ko je v odgovoru na zdravico med drugim dejal:

»Ljudstvo zaupa dejanjem, ne samo besedam...«

"Rad bi izkoristil to priložnost in povedal, kako sem zadovoljen, da sem danes na poti z Brda pri Kranju do tod, zlasti še na ulicah Ljubljane, videl toliko ljudi, od otrok do najstarejših, ki so kljub oblačnemu vremenu veselih obrazov prišli na ulice, da bi nas pozdravili. To pomeni, da smo letos z ukrepi, ki smo jih sprejeli, resnično uganili težnje naših delovnih ljudi, želje našega človeka, ter pravilno ocenili, kaj je tisto, kar on sam čuti kot breme.

Ljudstvo nam zaupa. Toda ljudstvo zaupa dejanjem, ne samo besedam. V preteklosti smo veliko govorili, veliko besed smo potratili, toda besede marsikdaj nismo spreminjali v dejanja. Letos, zlasti zadnje čase, smo, kot sem danes že rekel, začeli odločneje obravnavati nekatere reči. Ljudstvo je sprevidelo, da se mi komunisti ne bomo šalili in da smo resnično sposobni, ko gre zares, da se zganemo in sprejmemo ukrepe, ki so v korist naše države in njene enotnosti, v korist delovnih ljudi. In ta duh je takoj zajel vso državo od Gevgelije do Maribora, po dolgem in počez. Kamorkoli prideš, povsod čutiš, da je ljudem nekoliko odleglo . . ."

»Ste slišali tovariša Tita?«

Zgodaj spomladi letos je predsednik Tito obiskal strojno tovarno „Ivo Lola Ribar" v Železniku pri Beogradu. V jutru po televizijski oddaji o tem obisku mi je delavec v mehaničnih delavnicah SGP PIONIR v Novem mestu vzdradoščen dejal:

„Ste slišali, ste ga videli, našega predsednika, kako je nažgal špekulante, tatove ljudskega premoženja in birokrate? ! Pa tisto, kar je povedal o kaznovanju kriminala in o pravicah delavcev, ki jih imamo že skozi, le da jih nismo uveljavili!"

Takih in podobnih ocen nikoli ni manjkalo, kadarkoli je predsednik Tito govoril našim ljudem. Vsi so ga vedno razumeli – govoril je iz srca. Tudi Pionirjev zidar in mehanik sta ga razumela v vsej njegovi kristalni preprostosti:

„Na kratko povedano, naš glavni cilj je, da delavski razred doseže vse tisto, do česar ima pravico. Delavski razred pri nas ne sme biti objekt, delavec v Jugoslaviji pa ne sme biti najemniški delavec. Biti mora upravljavec – ne le svoje tovarne, pri svojem stroju, temveč tudi v družbi. Vedeti mora, za kaj občine porabijo denar, v kaj bi vlagale . . ."

Kmet na polju, zadružnik za strojem, tovarniški delavec, znanstvenik, gospodinja, zdravnik ali študent, graničar na mejah domovine – vsi so predsednika Tita vedno razumeli. In zares ni težko doumeti globine njegovih misli, ko pravi:

„. . . Cilj ustavnih dopolnil, o katerih sem malo prej govoril, je, da delavski razred zares dobi tiste pravice, ki jih zasluži in ki jih mora imeti. Brez odločilne vloge delavskega razreda na vseh področjih družbenega razvoja ni samoupravnega socializma . . ."

Nič več po starem - pismo ne sme romati v pređal!

Delavcem v Železniku je tovariš Tito tudi dejal, kako hudo mu je bilo, ko je pred leti zelo ostro govoril v Splitu proti številnim nepravilnostim v naši družbi, pa so potem nekateri vodilni ljudje, niti ne tako maloštevilni, besedovali: naj kar govori, to bo minilo v nekaj mesecih, pa se pozabilo, spet bo po starem . . .

„Toda tokrat, po pismu, ne bo šlo več po starem: Pismo ni tu zato, da bi ga prebrali enkrat in konec. To je trajen dokument, in dokler tako velevajo potrebe, ga je treba ves čas imeti pred očmi in vsak se ga mora držati. Z vsem tem se namreč ne smemo šaliti. Smo socialistična dežela, imamo visoko zaveden delavski razred. Tudi naši občani nasploh so zavedni, vedo, kaj se sme in kaj se ne sme . . ."

Predsednik Tito pa je hkrati tudi spomnil vse proizvajalce:

„Lahko vam samo obljubim, tovariši, da bomo delali po svojih najboljših močeh. Morate pa nam pri tem tudi sami pomagati. Ne smete dovoliti, da bi pismo romalo v predal, da ne bi povsod izpolnjevali tega, kar smo v pismu navedli . . ."

Ta Titov razredni, delavski kompas je bil in ostal vedno zanesljiv usmerjevalec Zveze komunistov Jugoslavije, je zapisal časopis KOMUNIST prejšnji mesec v svojem uvodniku. Titovo zaupanje v delavski razred je vedno bilo in ostalo njegova opora. V njem črpa moč, da je kos ogromnim naporom, potrebnim pri uresničevanju „akta svetovnozgodovinskega pomena" – uvajanja samoupravljanja.

Šele pod Titovim vodstvom je bilo moč začeti uresničevati zgodovinsko geslo „Tovarne delavcem!", šele s tem smo „resnično začeli graditi socializem", kot je tovariš Tito dejal v zvezni skupščini 1950 ob sprejemanju temeljnega zakona o gospodarjenju z državnimi gospodarskimi podjetji in višjimi gospodarskimi združenji po delovnih kolektivih.

». . . Sedanja stopnja je odločilna za nadaljnjo smer in usodo socializma v Jugoslaviji. Bistvo je v tem: ali bo delavski razred postal gospodar nad vso družbeno reprodukcijo in si zagotovil odločilno vlogo v političnem in družbenem odločanju, ali pa se bodo okrepili tisti odnosi in sile, ki nasprotujejo interesom delavskega razreda, socializma in samoupravljanja. V tem prelomnem trenutku je Zveza komunistov še bolj odgovorna za smer družbenega razvoja, za delovanje in razvoj sistema socialističnega samoupravljanja, za krepitev revolucionarne oblasti delavskega razreda, za socialistično vsebino vseh družbenih odločitev . . .«

(Iz pisma predsednika ZKJ in izvršnega biroja predsedstva ZKJ z dne 29. 9. 1972)

Prva vrednota socialističnih odnosov je človek

„. . .Ko smo pred devetnajstimi leti premišljali o tem, kako bi zagotovili, da bi bil delavec subjekt v proizvodnji, ne pa objekt izkoriščanja, da bi bil zavesten proizvajalec in bi zares razpolagal z rezultati svojega dela, smo ugotovili, da je za to edina pot delavsko samoupravljanje . . ." – je govoril tovariš Tito 1950 pred poslanci naših narodov.

Kolo zgodovine se je obrnilo. Prvič po pariški komuni skušamo v naši praksi izpeljati ideje in načela znanstvenega socializma. Svet je uprl oči v Jugoslavijo: bo uvajanje samoupravnega socializma v gospodarstvu, hkrati pa tudi že v vsem življenju te družbe zares pomenilo, da so dosežene stoletne sanje, pričakovanja in boji delavskega razreda za novo, brezrazredno pravično družbo?

Za nas samoupravljanje že dolgo ni več samo poskus. Stane Dolanc je v uvodni besedi knjige TITO MED NAMI lani med drugim zapisal:

„Medtem ko praznujejo jugoslovanski narodi njegov 80. rojstni dan, 60 let njegovega revolucionarnega dela in 35 let njegovega prihoda na čelo naše Partije, je kot borec – revolucionar – z neomahljivostjo v rušenju sveta izkoriščanja, zatiranja, podrejenosti in vsakršnih krivic, a za mir, za bratstvo narodov, za nov in bolj human jutrišnji dan – del nas vseh, del naše preteklosti, sedanjosti in prihodnosti. Njegov celotni lik komunista, ideologa in voditelja osvobodilnega in proletarskega gibanja naših narodov je z zlatimi črkami vpisan v zgodovino naših narodov.

Ljudstvo, delovni človek – delavski razred – to so viri Titovih akcij, Titovih misli."

TONE GOŠNIK

Tovariš Tito je bil borec v vojni in je borec v miru – vedno prežet s humano mislijo za dobro človeka, za blagor delavskega razreda, kateremu je vedno zaupal in šel z njim skozi najhujše preizkušnje

Četrta konferenca Zveze komunistov Slovenije zasluži vzdevek „prelomna“. Na njej so obravnavali vlogo Zveze komunistov ir drugih organizacij ter metode dela, razčistili so z idejno zmedo in odkloni, ki so značilni za minulo obdobje, skratka: konferenca je dala pečat ne samo nekemu področju delovanja, temveč celotnemu delu organizacije za vnaprej. To delovanje bo: krepitev razredne usmeritve organizacije, odločno nadaljevanje boja za samoupravljanje ter obračun s silami, ki temu nasprotujejo.

mejnik v revoluciji, ki traja

Poglejmo na kratko, kakšne silnice so vodile do tega, da je konferenca ugotavljala in sklepala tako, in ne drugače. Temu naj dodamo še nekatere važnejše misli s 4. seje konference Zveze komunistov Jugoslavije – drugega najpomembnejšega dogodka teh dni – ki se je sestala takoj za konferenco ZKS.

Politični obračun

Konferenca ZKS je sklenila obdobje političnega obračuna s silami, ki so delovale zoper življenjski interes delavskega razreda. Razbili smo nosilce nacionalističnih in tehnokratskih sil ter zavrnili zmotno zaverovanost v gospodarsko uspešnost takega družbenega razvoja pri nas, ki zapostavlja družbene odnose, odriva delavca od oblasti in politike ter zanemarja razredna izhodišča boja za preobrazbo družbe. To je med drugim v svojem referatu poudaril Franc Popit, predsednik ZKS.

Slabosti minulega obdobja

Obdobje, ki ga obravnavamo, je odkrilo mnoge slabosti v delu Zveze komunistov Slovenije in njenih organov, ki jih moramo in moremo odpraviti. Omenili smo že pomanjkljivosti zaradi pritiskov, ki so potiskali ZK v vlogo spremljevalca družbenega gibanja, ne pa njenega najpomembnejšega oblikovalca. Pri tem ne gre le za organizacijske slabosti. To zgovorno dokazuje tudi dejstvo, da smo doslej vse preveč ločevali socialno sestavo ZK od celotne kadrovske politike. To je pripeljalo do tega, da v predstavniških organih skoraj ni delavca iz neposredne proizvodnje, ni ga bilo celo v zboru proizvajalcev in tudi v sedanjih samoupravnih zborih jih ni. Isti razlogi kot glede delavcev so pripeljali do upada števila žensk in mladine prav v vseh organih – predstavniških in celo samoupravnih. (Iz poročila Franca Popita)

Drugače povedano: konferenca je obračunala z nerevolucionarnim ponašanjem ter s popuščanjem različnim teorijam, ki so se oddaljevale od marksistično pojmovane revolucije in družbene preobrazbe, ki so sicer lepo govorile o samoupravljanju, v resnici pa si ustvarjale boljši položaj zase ter s tem delale zoper socialistični razvoj, samoupravljanje ter samoupravno dogovarjanje in sporazumevanje.

Po 29. seji so se morali nosilci takih teženj posloviti, ker pač niso bili pripravljeni delati drugače, v skladu s temeljnimi cilji politike Zveze komunistov. Naj samo obnovimo spomin na vidnejše napake v preteklem obdobju: na cestno afero, na dogovarjanje mimo Socialistične zveze, nosilke kandidacijskega postopka (akcija 25 poslancev), na glasovanje v gospodarskem zboru glede nekdanjega direktorja BETI, na pretirano razraščanje socialnih razlik in podobno.

Pomembna je vnovič potrjena oblika delovanja Zveze komunistov, ki ostaja temeljni nosilec družbenega razvoja. Kot zmotna se je izkazala teorija o spontanosti družbenega razvoja, po kateri bi bila Zveza komunistov le opazovalka brez pravic vtikati in vmešavati se v namišljeno samodejno samoupravno družbo. Demokracije ne moremo ločevati od vsebine revolucionarnega boja; doslej pa je bilo, da je človek pristal med dogmatiki, če se je postavil v bran temeljne politike Zveze komunistov in razrednih izhodišč, kot je v Teoriji in praksi zapisal Franc Šetinc, sekretar sekretariata CK ZKS.

To ni vračanje nazaj

Zadnje mesece je Zveza komunistov v močni ofenzivi. Vztraja pri hitrejšem uresničevanju sklepov glede socialnih razlik, bori se proti družbenim privilegijem in drugim napakam ter nemoralnim dejanjem, zavzema se za graditev delavskih stanovanj ter za jasno in odločno politiko, kar ji povečuje ugled med ljudmi.

„Nova vloga ne pomeni vračanja nazaj. Očitajo nam, da zoperstavljamo razredni bolj socialističnemu humanizmu, diktaturo proletariata socialistični demokraciji, vodilno vlogo delavskega razreda vlogi inteligence. Tu gre za umetno ustvarjanje dvomov, kajti razredni boj je pot za uveljavljanje socialističnega humanizma, socialistična demokracija je demokracija za najširše sloje in množice, vodilna vloga delavskega razreda pa pomeni množično uveljavljanje znanja v družbi in proizvodnji,“ je v referatu dejal France Popit.

Razprava, v kateri so sodelovali mnogi člani konference, je potrdila to temeljno usmeritev, ki sloni na volji članstva in na programu Zveze komunistov, za izhodišče pa ima marksistično pojmovano družbeno preobrazbo.

Delu in delavcu veljavo

Posebno poročilo je imel na seji član sekretariata CK ZKS Milan Kučan, ki je govoril o uveljavljanju samoupravljanja in ustavnih sprememb. Te ne bodo prišle same po sebi, temveč je potrebno odločno prizadevanje subjektivnih sil, zlasti Zveze komunistov. Delavec je še marsikje odrinjen od odločanja in brez neposrednega vpliva na to, da bi si v resnici krojil svojo usodo in bil seve tudi odgovoren zanjo. Uresničevanje nove ustave je pravzaprav revolucionaren spopad s silami in težnjami, ki se upirajo neposrednemu samoupravljanju, zaradi katerega te sile v družbi izgubljajo oblast. Da bi ta boj laže dobili, se je treba bolje organizirati v temeljnih organizacijah združenega dela in krajevnih skupnostih kot osnovnih družbenih celicah. Uveljaviti je treba delegatski sistem, ki bo nadalje poglobil socialistično demokracijo, odpraviti je treba odtujenost v odločanju ter uresničiti še mnoge nelahke naloge.

Za kaj gre

Razpotja so bila v tem času dovolj jasno in razvidno očrtana za vsakogar, ki želi videti in slišati: ali bo šla jugoslovanska in z njo slovenska družba po poti, za katero bo značilna vlada nad delavskim razredom, delovnimi ljudmi, namesto njih ali v imenu njih – ali pa bo delavski razred z Zvezo komunistov kot svojim prednjim, izpostavljenim odredom dobil glavno besedo v družbi, dobil resnično možnost in vso pravico odločati ne o nekakšnih obrobnih, postranskih rečeh, marveč o odločilnem: kam in za kaj naj gre denar, ki ga ustvarja z lastnimi rokami, s svojo glavo. (Iz uvodnika v „Delu“)

»Skrajnj čas je, da spoznamo...«

Drugi prvorazredni politični dogodek teh dni je bila 4. konferenca Zveze komunistov Jugoslavije. Na nji pa so bile posebno tehtne besede Staneta Dolanca, sekretarja izvršnega biroja ZKJ.

„Povsem jasno je“, je dejal, „da se samoupravna socialistična družba mora razvijati le kot demokratična družba. Toda demokracija je lahko samo razredna demokracija, ki v prvi vrsti zagotavlja prednost interesom delavskega razreda.“

Odločno so izzvenele tudi njegove besede, da je gospodarska stabilizacija in utrjevanje ter izpopolnjevanje našega gospodarskega sistem najvažnejša naloga članov Zveze komunistov. „Ne samo da bi zaščitili življenjski standard ljudi, zmanjšali socialne razlike in odpravili mnoge gospodarske težave, temveč da bi ustvarili možnosti za uresničitev programskih načel Zveze komunistov.“

Smisel ugotavljanja izvora premoženja

Namen prijavljanja virov premoženja je predvsem v tem, da tiste, ki so se kakorkoli materialno okoriščali in zlorabljali svoj položaj, odstranimo s pomembnih delovnih mest in funkcij – druge pa zaščitimo pred neupravičenimi očitki in napadi ter jih moralno-politično podpremo pri njihovem delu. V zvezi z delom komisij za ugotavljanje izvorov premoženja je treba opozoriti še na nekaj. Delo je sicer več ali manj steklo, drži pa tudi, da so večinoma počasne, da niso dovolj dosledne, čemur pa je med drugim vzrok tudi pomanjkanje podpore subjektivnih sil, to je družbeno-političnih organizacij. Brez takšne podpore ne more biti potrebnega ozračja in komisije ne morejo dobro delati. Tudi ne gre, da bi sedaj prav vso odgovornost za zatiranje deformacij prevalili na komisije. Skratka, nujno je, da dosežemo na tem področju večjo učinkovitost. (Besede Franca Popita)

Posebej je naglasil potrebo po boljšem izkoriščanju proizvodnih zmogljivosti, saj smo v moderno opremo vložili ogromno denarja, vendar to ne daje pričakovanega rezultata. „Skrajni čas je, da spoznamo, da ekonomskih težav ne bo mogoče odpraviti brez ustvarjanja več dohodka, brez več dela, brez boja za večjo produktivnost in boljšo kakovost dela, brez varčevanja pri stroških in nasploh brez skrbnejšega in pametnejšega gospodarjenja.“

M. L.

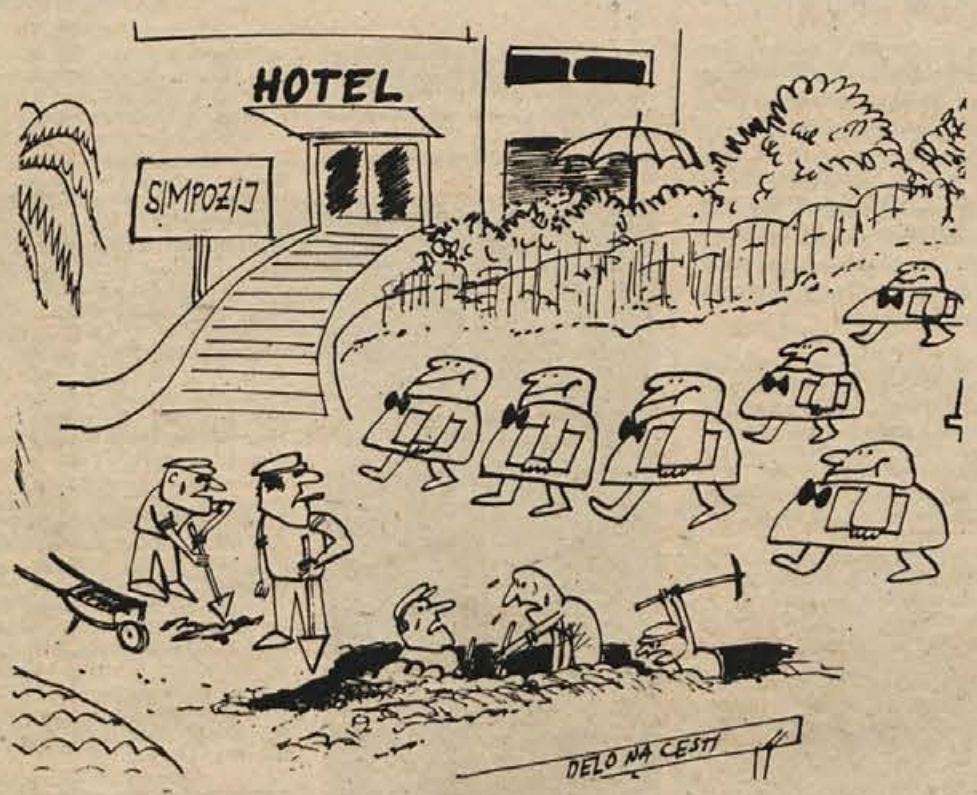

– Po kaj so pa tile prišli?
– Imeli bodo simpozij o tem, kaj je delavski razred?

(po Delavski enotnosti)

Iz razprav Dolenjcev

... Čeprav so delovni ljudje življenjsko in razredno zainteresirani za ustvarjanje takšnih odnosov, v katerih bodo lahko upravljali z rezultati družbenega dela, čeprav sta jih usmeritev Zveze komunistov in Titovo pismo močno spodbudila k revolucionarni akciji, mi z metodo našega idejnopolitičnega dela te pripravljenosti in razpoloženja nismo dovolj izkoristili. Še vedno nimamo dovolj pristnega stika z delavci in občani, z delovnimi ljudmi ... Revolucije ne moremo voditi iz pisarne in samo z razgovori z vodstvi, ampak z aktivnim, organiziranim političnim delom med delavci in občani. V tem smislu, menim, da bomo morali v prihodnje izpopolnjevati metode našega političnega dela, da Zveza komunistov kot revolucionarno jedro ne bo nastopala kot sila zunaj delavskega razreda, ampak v njem, in to v vsakem konkretnem okolju ... (FRANC ŠALI iz Novega mesta)

Kmetijstvo zaostaja

... Trdimo lahko, da smo po drugi konferenci ZKS premalo naredili v občini in dolenjski regiji pri usmerjanju in uresničevanju ustavnih dopolnil. To se kaže zlasti pri neustrezni organiziranosti kmeta, nedograjeni samoupravi in zanemarjanju kmetijske proizvodnje. Zato mora konferenca postaviti pred vse komuniste, posebno pred tiste, ki se ukvarjajo s kmetijstvom, zahtevo, da brez odlašanja in z vso odgovornostjo začno uresničevati zakon in ustavna dopolnila o kmetijstvu, kar bo pripeljalo do takih samoupravnih odnosov, ki bodo jamstvo dobremu sodelovanju in zaupanje med ljudmi ter izboljševali družbeni in gospodarski položaj kmeta ... (IVAN POŽEK iz Adlešičev)

Iz zdravstva bežijo

... Z uvedbo družbenega upravljanja v zdravstvo je bil narejen izredno velik razvoj. Izboljšala se je splošna materialna osnova, kadrovski sestav, storitve. Družbeno dogovarjanje in samoupravno sporazumevanje je v tem času dalo rezultate, odpravljena so neskladja, ki so obstajala v zdravstvu glede osebnih dohodkov. To bo ugodno vplivalo na odpravo fluktuacije v zdravstvu, ni pa še dosežena stalnost zdravstvenih delavcev, saj še naprej odhajajo v druge dejavnosti, predvsem v industrijo. Zajezitev odhajanja in potreba po novih delavcih je vse večja, zlasti z odpiranjem novih zmogljivosti. V novomeški bolnišnici, ki ima 750 postelj in 570-članski kolektiv, manjka po kadrovskih normativih 200 delavcev. Menim, da ni upravičeno vztrajati, da mora zdravstvo za toliko in toliko odstotkov z osebnimi dohodki zaostajati za gospodarstvom. Za leto 1973 je določena zgornja meja 95 odstotkov od višine v gospodarstvu, in to iz leta 1970. Tako vrednotenje dela zaposlenih v zdravstvu povzroča nezadovoljstvo ter ne vpliva spodbudno na razvoj nagrajevanja po delu ... (JOŽE PEKOLJ iz Novega mesta)

Solidarnost obratov

... Neenake možnosti gospodarjenja zasledimo razen v gozdarstvu tudi v drugih panogah, vendar pa v gozdarstvu izhajajo iz različnih naravnih razmer in dosedanjega gospodarjenja v daljšem obdobju ter jih zato teže spreminjamo. Dejstvo je, da prav tam, kjer obstajajo možnosti za vlaganja v enostavno in razširjeno gozdno proizvodnjo, denarja najbolj primanjkuje. S tem nastajajo mnogi problemi ... Delavci iz pasivnih gozdnih obratov so izražali bojazen, da pri oblikovanju samostojnih TOZD po obratih v prihodnje ne bodo za enako delo prejemali enakega plačila, da ne bodo kot doslej enako udeleženi pri skladih, vprašali so celo, kaj bo s socialno varnostjo. Kljub različnim mnenjem pa je prevladalo tisto, da je v skupnem in dolgoročnem interesu treba ohraniti že uveljavljeni način usmerjanja in porabe sredstev na celotnem gozdnogospodarskem območju. Nadaljnja razprava v GG Novo mesto je izoblikovala stališče, da je treba TOZD oblikovati po obratih, ker bo tako resnično vsak delavec laže odločal o zadevah ...

(ANTON FABJAN)

Mrtvi se ne more braniti

Zakaj cerkven pokok F. Šuštarja iz Knežje vasi?

30 let je bil kmet Franc Šuštar iz Knežje vasi član ZK. V Zvezo komunistov so ga sprejeli še v partizanih. Član ZK je ostal do zadnjega, tudi civilni pogreb je bil njegova zadnja želja. Pogreb pa je bil vseeno cerkven! Predstavnikom občinskega komiteja ZK je žena pokojnega povedala besede dobrniškega dekana Mihaela Zevnika: „Bom ga pokopal, saj ni bil slab človek!"

Želje svojcev, morda tudi pritisk okolja, je eno, prepričanje pokojnika pa drugo. Franc Šuštar je bil edini kmetovalec-član ZK in borec daleč naokoli. Užival je zaupanje občanov, zato je bil tudi predsednik krajevne organizacije SZDL. Za vse se je moral dosledno boriti. Celo za zemljo, ki mu jo je po vojni namenila agrarna reforma, se je moral pred dvema letoma ponovno boriti, da mu je niso vzeli. Takrat je bil še krepak in je lahko povzdignil svoj glas. Mrtev pa se ni mogel upirati obredu, ki ga ni želel. Zakaj torej cerkven obred, ki ni imel ničesar skupnega z njegovim prepričanjem?

A. Ž.

Zapeli bodo ribniško

Vozni red »Prevoza bale po ribniško«

25. maja v Ribnici: ob 12. uri pridejo pari, ob 13. uri kosilo in piknik, ob 16. prevoz bale, ob 16.45 »šranganje«, ob 17.15 veselica

Nekajkrat smo že poročali o prireditvi letošnje KMEČKE OHCETI „Prevoz bale po ribniško", ki bo v petek, 25. maja v Ribnici. Prireditev bo potekala takole:

Ob 12. URI: PARI PRIDEJO – Prihod poročnih parov po glavni ribniški ulici pred grad, kjer jih pričakajo predstavniki polharjev, lovcev in gasilcev s prapori. Narodne noše tvorijo špalir. Predsednik občine pozdravi poročne pare. Moški pevski zbor zapoje „Ribniško". Ženine in neveste na tribuni obdare.

OB 13. URI: KOSILO – Odhod parov na kosilo k „Cenetu". V sprevodu gredo še godba, pevci s krošnjami, poročni pari, narodne noše. Kosilo pri „Cenetu" je le za pare in najožje spremstvo. Ostali dobe hrano in pijačo v ribniških gostilnah ter na veseličnem prostoru pri gradu, kjer bodo lovci pripravili piknik.

JUTRI NA OHCET

Pripravljalni odbor „Prevoza bale po ribniško" je imel pretekli petek zadnji sestanek pri Cenetu, na katerem so podrobno določili naloge vsem sodelujočim in razpravljali o poteku prireditve. Za goste je posebno pomembno, da bo promet skozi Ribnico jutri med vso prireditvijo „Prevoza bale", ki bo trajala od 12. do 17. 30 ure zaprt. Vozila iz ljubljanske smeri bodo parkirala na Gorenjski cesti, iz kočevske in novomeške smeri pa v Goriči vasi. Urejen bo tudi obvoz. Začasna avtobusna postaja bo pri INLES. V središču Ribnice je prepovedano vsako parkiranje (od občine do konca trga). Za red bodo razen miličnikov skrbeli še gasilci. Informacijska pisarna bo v Spominkarstvu. Glavni vodja vseh prireditev, ki bo odločal o vsem, je prof. Janez Debeljak.

OB 16. URI: PREVOZ BALE – Sprevod gre po balo v 600 m oddaljeno Hrovačo. Bala je spravljena v Škrabčevi hiši, od katere jo bodo nosili na voz „šinar". Bala vsebuje okoli 100 različnih predmetov. Vsa ceremonija s prevozom bale poteka po okoli 100 let starih običajih, ki jih je zbral in zapisal domačin prof. Janez Debeljak.

OB 16.45: ŠRANGANJE – Okoli 150 m od nevestine hiše so fantje postavili pri lipi „šrango". Ženin bo moral za nevesto oziroma „najlepšo rožo" odšteti prej denarcev. Ko bo „glihanje" končano, bo ženin podpisal pogodbo, ves sprevod pa se bo vrnil v Ribnico.

OB 17. URI: SPREVOD z balo in poročnimi pari ter narodnimi nošami gre po trgu do banke in nazaj.

OB 17.15: NA VESELICO – Poročni pari, nastopajoči, sodelujoči, gostje in gledalci gredo v grad na veselični prostor, kjer se začne popoldanski piknik.

ZADNJE NAVODILO

Ob zaključku zadnjega sestanka za organizacijo „Prevoza bale po ribniško" je „vrhovni komandant" profesor Janez Debeljak zabičal vsem sodelujočim:

„. . . in da mi ja ne boste naredili kakšne neumnosti. Tudi napiti se ne smete pred 19. uro. Če se bo kljub temu zgodila kakršna koli neumnost ali nerodnost, morate vedno reči, da je pač tak narodni običaj in da je bilo pri naših ohcetih vedno tako. To velja tudi za primer, če si bo kdo nogo zlomil."

OB 19. URI: URADNI ZAKLJUČEK – Poročni pari odidejo v Ljubljano, da bodo spočiti za ohcet, ki se začne naslednjo jutro v Ljubljani. V Ribnici se piknik nadaljuje.

J.PRIMC

NAGRAJENA JE TUDI GABRIJELA MRAZ

Dopolnjujemo poročilo o tretji podelitvi Krkinih nagrad, o čemer smo pisali 17. maja. Prvo nagrado za temo „Primerjava učinkov histamina in njegovih metabolitov na izoliranih organih" je dobila tudi novomeška študentka Gabrijela Mraz skupaj s kolegicama Andrejo Kovačič in Nado Tržan. Vse tri študirajo farmacijo, za svoje delo pa so prejele skupno nagrado. Ker v spisku ni bilo označeno, da je Gabrijela Mraz doma iz Novega mesta, je v prvem poročilu zategadelj nismo posebej omenili.

UREDNIŠTVO

V NEDELJO „NAGRADA LOKE 1973"

V nedeljo bo v Škofji Loki že 24. prireditev „NAGRADA LOKE 1973". Na dirki bo nastopilo 117 tekmovalcev iz 15 držav. Najštevilneje bodo zastopani Jugoslovani (30), Nemci (21), Avstrijci (14), Švicarji (11), Britanci (6), Madžari (5) itd.

VARAŽDINCI V GOSTEH

V nedeljo, 27. maja, bodo obiskali Brežice člani avto moto društva iz Varaždina. Razkazali jim bodo tovarno avtomobilskih prikolic IMV, Posavski muzej in Čateške Toplice. Gostje si bodo lahko ogledali cvetlično razstavo in sprevod skozi mesto.

Predsednik mednarodnega komiteja RK Marcel Naville iz Ženeve (na sliki drugi z leve) je prejšnji teden obiskal novomeško občino. V spremstvu Štefice Špiljak, generalne sekretarke JRK, Iva Majdiča, predsednika republiškega odbora RKS, ter predstavnikov RK iz novomeške občine se je udeležil slavja ob sprejemu 39 učencev v RK na bršlinski šoli. Več o tem na novomeški strani. (Foto: S. Mikulan)

Prva nagrada gre v Toplice

Iz malo manjšega kupa poslanih rešitev prvomajske nagradne križanke, kot smo ga vajeni sicer, je komisija iz vrst uslužbenk uprave našega lista prejšnji teden izžrebala razpisanih trideset nagrad. Dobili jih bodo:

DENARNE NAGRADE: Stanko Sitar, Dol. Toplice 9 – 250 din: Neva Lebar, Murska Sobota – 200 din; Janez Vovk, Soteska 12 pri Straži – 150 din; Zvezdana Radin, Trebnje 88 – 120 din; Rudi Mihelin, Sevnica p.p. 15 – 100 din in Martin Frankovič, Cesta krških žrtev 51, Krško – 80 din.

KNJIŽNE NAGRADE: Stanko Kolar, Heroja Maroka 10, Sevnica; Milan Travnikar, CBE 40/b, Metlika; Uroš Kastelic, Trebnje 98; Lado Oražem, Dolenja vas 14 pri Ribnici; Marica Bergant, Sela 6 pri Semiču; Franc Podnar, Sorška 27, Škofja Loka; Majda Jarnovič, Irča vas, n.h., Novo mesto; Mila Lokar, Dol. Karteljevo 21, Mirna peč; Darja Flajs, Dol. Boštanj 66; Jože Šutej, Kolodvorska 25, Črnomelj; Frančiška Gašperič, Sečje selo 22, Vinica pri Črnomlju.

Slavko Purkar, Velike Lašče 43; Duša Košele, Glavni trg 22, Novo mesto; Zoran in Vesna Abazovič, Mestne njive XII, Novo mesto; Miroslav Iskra, Goriča vas 46 Ribnica; Poldka Kuk, Kolodvorska 8, Kočevje; Lučka Breskva, Cesta krških žrtev 48, Krško; Fedor Miklič, Velikovška 14, Ljubljana; Francka Bajuk, Irča vas 43, Novo mesto; Darja Jarnovič, Irča vas n.h., Novo mesto; Vladimir Prezelj, Dule 3, Ortnek;

Ivanka Kranjc, Spodnji Stari grad 20, Krško; Hinko Lebinger, Levstikova 4, Litija, in Marija Prešeren, Dol. Karteljevo 20, Mirna peč.

UREDNIŠTVO LISTA

PRIZNANJE MENTORJEM

V torek je podelila republiška konferenca ZMS priznanja mentorjem za njihovo požrtvovalno delo z mladino. Tako priznanje sta dobila tudi Ive Stanič iz Kočevja in Avgust Vrtar, polkovnik JLA, ki sicer dela v Ljubljani, je pa dolenjski rojak.

Dvakrat Novomeščani

Sredi prejšnjega tedna je bilo v Novem mestu letošnje področno atletsko tekmovanje za srednješolce. Vreme je bilo precej hladno, zato so doseženi ezultati za te tekmovalne pogoje dobri. V obeh konkurencah so slavili zmago novomeški gimnazijci.

Rezultati – srednješolke: 100 m – 1. Gazvoda (gimn.N.m.) 13,2; 600 m – 1. Škarjak (gimn.Črn.); višina – 1. Logar (gimn. N.m.) 1,30; daljina – 1. Saje (gimn.N.m) 5,12; krogla – 1. Padovan (gimn.N.m.) 8,85; 4x100 m – 1. Gimn.N.m. 54,0; troboj – 1. Trenz (gimn.N.m.) 563,5 točke.

Ekipno – moški: 1. Gimn. N. M. 9.809,5; 2. Gimn. Brežice 8.930; 3. Kovinarska šola N. m. 7,386 itd. Ženske – 1. Gimn. Novo mesto 7,985; 2. Gimn Breč. 5.696,5; 3. Zdr. šola N. m. 4,105 itd.

S. D.

Srednješolci – 100 m – 1. Keržan (gimn. N. M.) 11,9; 300 m – 1. Vilman (gimn. Br.); 1000 m – 1. Hudelja (gimn. Črn.) 2:44,1; višina – 1. Framin (gimn. Br.) 1,75; daljina – 1. Železnik (gimn. Br.) 5,60; krogla – 1. Sečnjak (Kov. šol. N. m.) 15,54; 4 x 100 m – 1. Gimn. N. m. 47,2; troboj – 1. Rudman (gimn. Br.) 756,5.

POŽAR V DOLU

Ivanu Kondi iz Dola 6 je 16. maja okoli 12.30 pogorela hiša. Domnevajo, da je bil vzrok požara slaba električna napeljava. Škoda še ni ocenjena. Gasilcem iz Predgrada in Prelesja je uspelo obvarovati Pribiličevo hišo, ki je le 70 cm odmaknjena od Kondove. Pogorelci so se preselili v svojo nedograjeno hišo v Dolu, ki ima praktično le stene in streho.

GRČARICE: OTROKA JE UBILO

V soboto, 19. maja, okoli 14. ure je 11-letni Stojan Oberstar iz Grčaric našel pri Grčarskih ravnah v ribniški občini neki eksplozivni predmet in z njim udaril po kamnu, da je eksplodiral. Hudo ranjeni otrok je med prevozom v bolnišnico izdihnil.

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi dragega očeta in brata

JOŽETA ŠPOLERJA
iz Lazov št. 4

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, sindikalnima podružnicama „ITAS" in „TRGOPROMET" iz Kočevja za podarjeno cvetje, vence in izrečeno sožalje. Posebna hvala duhovnikoma za opravljeni obred, tov. Šobarju in tov. Skvarču za poslovilne besede ter pevcem iz Stare cerkve.

Vsem še enkrat najlepša hvala.

Žalujoči: hčerke in sinova z družinami ter brat in sestra.

Šukljetovi spomini na dr. Klemenčiča

Dr. Ignac Klemenčič (1853-1901), sin preprostih kmečkih staršev, poznejši odličnjak novomeške gimnazije, univerzitetni profesor v nemškem Gradcu in Innsbrucku (takrat Slovenci še nismo imeli svoje univezre) in fizik evropskega slovesa, je po zaslugi svojih rojakov končno prejel tudi doma priznanje, kakršno mu gre: 15. maja letos so mu na rojstni hiši v Kamnem potoku pri Trebnjem ob navzočnosti domačinov, šolske mladine, predstavnikov lokalnih oblasti in tujih gostov, med katerimi so bili tudi številni univerzitetni profesorji iz Ljubljane, odkrili spominsko ploščo, ki bo poslej slehernega mimoidočega opozarjala, da se je tam rodil znamenit učenjak in do konca življenja zvest sin svojega naroda.

Slavnostni govornik na proslavi v Kamnem potoku prof. dr. Lavo Čermelj, nestor današnjih naših fizikov, je v lepih, izbranih besedah očrtal človeka in znanstvenika Klemenčiča. Tu pa naj sledi še sočni opis, ki ga je že pred 40 leti objavil Klemenčičev nič manj znameniti vrstnik, politik Fran Šuklje:

„Njegov oče je bil bivši poslanec na prvem deželnem zboru, Nace Klemenčič, dober posestnik iz Kamnega potoka pri Trebnjem Oče in sin sta si bila podobna kakor dva brata. O tem priča dogodbica, ki se je pripetila materi našega generala Maistra. Njeno dekliško ime je bilo Franja Tomšičeva; tudi ona je bila Trebanjka, sestra trebanjskega župana Emanuela Tomšiča. Omožena je bila na Notranjskem ter je po dolgem času zopet enkrat prišla pogledat v Trebnje, kaj tam delajo. V gostilni svojega brata najde dr. Klemenčiča, katerega takoj srčno pozdravi. Prisede k njemu pa ga vpraša: ‚No, Nace, kako pa ti kaj?' On jo debelo pogleda, tako da ga gospa vpraša: ‚Ja, ali me več ne poznaš?' Klemenčič pravi, da ne. ‚Šema, kaj se pa takega delaš, saj si vendar Nace Klemenčič!' ‚Da, Nace Klemenčič sem pa ne tisti, ki-ga vi mislite!' Zamenjala je očeta s sinom in je bila v veliki zadregi, da je bil tisti, ki ga je bila nagovorila s ‚šemo , doktor in univerzitetni docent!

Naj še nekaj povem o Nacetu Klemenčiču, saj zasluži redki ta človek, da ga narod ohrani v trajnem spominu. Gimnazijo je absolviral l. 1871 v Novem mestu z odliko ter se je potem vpisal na filozofični fakulteti v Gradcu. Izbral si je kot znanstveno stroko matematiko in fiziko, napravil doktorat, ni pa šel kot učitelj na srednjo šolo, marveč se je takoj odločil za akademično kariero. Najprej se je habilitiral (usposobil) kot privatni docent, potem je postal izredni univerzitetni profesor, vse na graški filozofični fakulteti. Ali – dalje ni šlo, dasi je bil mož izboren znanstvenik in prvovrsten strokovnjak, zelo priljubljen pri akademični mladini. Prirojen mu je bil namreč neizbrisen madež, bil je – Slovenec po rodu in mišljenju, in tisti šovinisti, iz katerih je bila sestavljena večina graškega akademičnega senata (vseučiliščnega sveta), vendar niso smeli dopustiti, da bi tako omadeževan človek postal redni profesor ter skrunil nemški značaj graške visoke šole!

In res, ti prenapeteži so zmagali! Bilo je proti koncu devetdesetih let, ko se je v Gradcu izpraznilo mesto rednega profesorja eksperimentalne fizike. Klemenčič se obrne name, naj storim zanj korake na merodajnem mestu. Samo po sebi se razume, da sem drage volje posredoval za svojega prijatelja. Bil sem takrat sam aktiven dvorni svetnik naučnega resorta (znanstvenega področja), vrh tega pa še posebno dober z ministerialnim referentom za vseučilišča, dvornim svetnikom Kleemannom Stopim tedaj k temu gospodu, mu začnem opisovati vse Klemenčičeve vrline, toda on me prekine ter mi naravnost pove: „Nemogoče, dasi sem prepričan, da istino govorite. Včeraj je bil pri meni sam profesor Boltzmann, tedaj fizik svetovnega imena, skoro da je iste besede rabil o Klemenčiču kakor vi, izrecno je dejal, da je Klemenčič najboljši izmed vseh njegovih učencev, toda profesura na graški univerzi je ‚politicum in tu smo mi sedaj v ministrstvu brez moči." Tako se je tudi zgodilo. Na graško univerzo je bil imenovan kot redni profesor dr. Lecher iz Brna, Klemenčiču pa so dali redno profesuro v Innsbrucku. Tam si je kmalu pridobil s svojim globokim znanjem in s svojo ljubeznivostjo neomejeno spoštovanje, in ko je po nepričakovani vesti o njegovi smrti zaplapolala črna zastava na vseučilišču, je bilo to v istini znamenje splošnega sožalja ob izgubi odličnega znanstvenika in plemenitega moža." (Sodobniki, mali in veliki, str. 141-143).

Bčr

INGOLIČ V FARI

V soboto, 12. maja, so učenci osnovne šole Vas–Fara in Osilnica v dvorani v Fari že devetič doslej proslavili zaključek Levstikove bralne značke, za katero je letos tekmovalo nad polovico učencev. Proslave se je udeležil tudi pisatelj Anton Ingolič.

V torek, 15. maja, so v Kamnem potoku pri Trebnjem slovesno odkrili spominsko ploščo svojemu rojaku, fiziku dr. Nacetu Klemenčiču, ki se je leta 1853 rodil v tej kmečki hiši. Navzoči so bili poleg številnih domačinov, predvsem mladine, predsednik občinske skupščine Trebnje Ciril Pevec, univerzitetna profesorja iz Ljubljane dr. Moljkin dr. Kuščar, inž. arh. prof. Boris Kobe, ki je napravil načrt za spominsko ploščo, predstavnik Pedagoške akademije v Ljubljani prof. Plevnik, ravnatelj Dolenjskega muzeja prof. J. Jarc, profesorji novomeške gimnazije in drugi. Slovesnost je zelo lepo uspela, še poseben pomen pa ji je dal izčrpen, zaokrožen govor o življenju in delu dr. Naceta Klemenčiča, ki ga je imel najstarejši današnji slovenski fizik, profesor dr. Lavo Čermelj. (Foto: Železnik)

STAVBNO ZEMLJIŠČE

ODDAJA STAVBNIH ZEMLJIŠČ V DOVŠKEM, BRESTANICI, LESKOVCU PRI KRŠKEM, NA SENOVEM IN NA ZDOLAH

Oddelek za gospodarstvo in finance skupščine občine Krško razpisuje na podlagi 10., 11., 12. in 13. člena zakona o urejanju in oddajanju stavbnega zemljišča (Ur. l. SRS, št. 42/66 in št. 20/71) in določb odloka o urejanju in oddajanju stavbnega zemljišča v občini Krško (Skupščinski Dolenjski list št. 5/68)

JAVNI NATEČAJ

za oddajo delno urejenih stavbnih zemljišč za gradnjo individualnih stanovanjskih hiš, in sicer:

1. V stanovanjskem naselju Dovško pri Senovem, k.o. Dovško:
   parc. št. 468/6 v izmeri 682 m2
   parc. št. 479/5 v izmeri 652 m2
   parc. št. 480/9 v izmeri 841 m2

2. V stanovanjskem naselju „Dorc" v Brestanici, k.o. Rajhenburg:
   parc. št. 394/7 v izmeri 669 m2
   parc. št. 399/2 v izmeri 647 m2
   parc. št. 399/3 v izmeri 645 m2
   parc. št. 201/2 v izmeri 400 m2

   V stanovanjskem naselju „leskovška gmajna" v Leskovcu pri Krškem, k.o. Leskovec:
   parc. št. 257/1 v izmeri 881 m2
   parc. št. 258/72 v izmeri 505 m2
   parc. št. 258/71 v izmeri 510 m2
   parc. št. 258/41 v izmeri 785 m2
   parc. št. 255/14 v izmeri 490 m2

4. V stanovanjskem naselju „Nad rudniško restavracijo" na Senovem, k. o. Senovo:
   parc. št. 134/15 v izmeri 695 m2
5. Na Zdolah pri Krškem, k. o. Pleterje:
   parc. št. 328/1 v izmeri 1279 m2
   parc. št. 328/2 v izmeri 1315 m2
   parc. št. 328/3 v izmeri 1037 m2

Izklicna cena za stavbna zemljišča v k. o. Dovško je 17.– din za 1 m2 zemljišča, v k. o. Senovo 12.– din za 1 m2 zemljišča, v k. o. Rajhenburg 17.– din za 1 m2 zemljišča, v k.o. Leskovec 10.– din za 1 m2 zemljišča in v k. o. Pleterje 8.– din za 1 m2
Poleg odškodnine za uporabo stavbnega zemljišča je treba plačati tudi stroške za pripravo zemljišča. Ti stroški so razvidni iz natečajne dokumentacije, ki je na vpogled pri oddelku za gospodarstvo in finance SO Krško, soba št. 33.
Javni natečaj bo v ponedeljek, 28. maja 1973 ob 8. uru v Dovškem, ob 9. uri na Senovem, ob 10. uri v Brestanici, ob 11.30 uri na Zdolah pri Krškem in ob 13. uri v Leskovcu pri Krškem.
Ponudbe je treba dostaviti do 25. maja 1973 na naslov:
Skupščina občine Krško, oddelek za gospodarstvo in finance, z označbo „za javni natečaj".
Vse podrobnejše informacije lahko dobijo interesenti na oddelku za gospodarstvo in finance SO Krško, soba št. 33. Podroben razpis natečaja bo objavljen tudi na oglasnih deskah vseh krajevnih uradov v občini Krško.

SKUPŠČINA OBČINE KRŠKO
ODDELEK ZA GOSPODARSTVO IN FINANCE

Občinska skupščina Črnomelj
proda na javni dražbi:

1. parc. štev. 341 stavbišče – skedenj 54 m2
   parc. štev. 343 stavbišče s staro hišo 421 m2
   parc. štev. 4092 vrt 76 m2
   parc. štev. 4085 sadovnjak478 m2
   parc. štev. 4086/5 travnik 570 m2
   vse v k. o. Maverlen.

   Izklicna cena za to skupino je 10.396.- dinarjev

2. parc. štev. 4086/1, travnik 1.651 m2

   Izklicna cena za to parcelo je 6.604.- dinarjev

3. parc. štev. 4086/3, vinograd 671 m2
   parc. štev. 4086/4, travnik 348 m2

   Izklicna cena za ti parceli je 4.076.- dinarjev

4. parc. štev. 4086/2, vinograd v izmeri 578 m2 v z. k. ne obstoji
   parc. št. 4088, njiva 482 m2
   parc. štev. 4089, košenica 1.681 m2

   Izklicna cena 6.638.- dinarjev

Dražba bo v sredo, 30. 5. 1973, ob 8. uri na Griču.
Zbirališče pri Jožetu Starcu, Grič štev. 14.
Interesenti bodo morali pred pričetkom dražbe položiti varščino v višini 10 % od izklicne cene.
Kupci bodo morali plačali poleg kupnine še republiški davek 2 din za m2 zemljišča in občinski davek ter stroške zemljiške izvedbe.

UPOKOJENCI!

Občinska podružnica DRUŠTVA UPOKOJENCEV BREŽICE vabi vse svoje člane na redno letno konferenco, ki bo v četrtek, dne 31. 5. 1973 ob 9 uri v veliki dvorani doma JLA v Brežicah.

Upravni odbor

Mercator

OBIŠČITE BLAGOVNICO V NOVEM MESTU!

HLAČE S POPUSTOM!

Razen bogate izbire konfekcije in ostalega blaga imamo vselej na zalogi moške, ženske in otroške hlače TRIKON po tovarniško znižanih cenah do 50 odst.

ZA TRGOVSKEGA VAJENCA!

Trgovsko podjetje
NOVOTEHNA,
Novo mesto sprejme

VEČJE ŠTEVILO VAJENCEV

– moških za svoje trgovine v Novem mestu, Krškem, Metliki in Trebnjem.

Kandidati morajo predložiti prošnjo in spričevalo o uspešno opravljeni osemletki z vsaj dobrim uspehom.

Ponudbe pošljite splošnemu sektorju podjetja do 30. junija 1973

PROSTO DELOVNO MESTO!

Trgovsko podjetje
NOVOTEHNA,
Novo mesto

razglaša prosto delovno mesto

RAČUNOVODJE AVTOMOBILSKE SERVISNE IN MIZARSKE DEJAVNOSTI

POGOJI: srednja ekonomska izobrazba in 10 let prakse na enakih ali podobnih delovnih mestih;
višja ekonomska izobrazba in 5 let prakse na enakih ali podobnih delovnih mestih.
Ponudbe pošljite splošnemu sektorju podjetja do 10. 6. 1973.

PETROL

Trgovsko podjetje PETROL Ljubljana
poslovna enota BREŽICE

razglaša več prostih delovnih mest za prodajalce na bencinskih servisih

OTOČEC, BRESTANICA IN SEVNICA.

Pogoji:

končana osemletka
odslužen vojaški rok
Prednost imajo trgovski delavci.
Poseben pogoj je poskusno delo, ki traja šest mesecev.
Lastnoročno napisane ponudbe s kratkim življenjepisom je treba poslati v roku 10 dni od dneva objave navedeni poslovni enoti.

---

emona ljubljana

RAZGLAŠA NASLEDNJA PROSTA DELOVNA MESTA:

ZA TOZD SUPERMARKET V LJUBLJANI

– VEČ VODIJ IZMEN
Pogoj: VK trgovski delavec, nekaj let delovnih izkušenj
– VEČ PRODAJALCEV I
Pogoj: KV prodajalec, nekaj let delovnih izkušenj
– VEČ BLAGAJNIČARK
Pogoj: KV prodajalka s prakso na enakem delovnem mestu
– REFERENTA ZA INFORMACIJE
Pogoj: srednja izobrazba, znanje dveh tujih jezikov
– KUHARICO
Pogoj: KV kuharica
– VEČ NOČNIH ČUVAJEV
Pogoj: NK delavec, odslužen vojaški rok

Rok za ponudbe je 15 dni po objavi. Ponudbe pošljite na upravo Supermarketa – Ljubljana, Kersnikova 2.

VPIS V GIMNAZIJO

GIMNAZIJA
NOVO MESTO

VABI K VPISU V 1. LETNIK SPLOŠNE IN PEDAGOŠKE SMERI

POGOJI:
a) dovršena osemletna šola z najmanj dobrim učnim uspehom.
b) starost do 18 let.

Kandidati naj do 22. junija 1973 oddajo ravnateljstvu šole prošnjo, napisano na obrazcu za vpis v šolo in opremljeno s kolkom državne takse za 2,00 din.
Prošnji je treba priložiti:
a) zadnje šolsko spričevalo – original,
b) rojstni list.

Prednost pri sprejemu imajo kandidati z boljšim učnim uspehom.

VPIS V EKONOMSKO SREDNJO ŠOLO

EKONOMSKO-ADMINISTRATIVNI ŠOLSKI CENTER NOVO MESTO

objavlja razpis za šol. leto 1973/74
ZA VPIS V 1. RAZRED EKONOMSKE SREDNJE ŠOLE
IN
IN ZA VPIS V 1. RAZRED UPRAVNO ADMINISTRATIVNE ŠOLE

NA EKONOMSKO SREDNJO ŠOLO BOMO SPREJELI 32 UČENCEV,
NA UPRAVNO ADMINISTRATIVNO ŠOLO TUDI 32 UČENCEV.

Šolanje na obeh šolah traja 4 leta.

Pogoji za sprejem so:
1. uspešno končan 8. razred osnovne šole,
2. pozitivna ocena iz tujega jezika,
3. starost do 18 let
4. kandidati za upravno administrativno šolo morajo imeti zdrave oči in roke.

Prošnjo na obr. 1,20 in kolkovano z 2,00 din je treba oddati v času od 16. do 23. junija 1973.

Priložiti je treba:
1. originalno zadnje šolsko spričevalo,
2. izpisek iz rojstne matične knjige,
3. dopisnico z naslovom učenca,
4. kandidati za upravno administrativno šolo morajo prošnji priložiti zdravniško potrdilo, da imajo zdrave oči in roke.

RAVNATELJSTVO

PROSTA

UČNA MESTA

DOLENJKA,
trgovsko podjetje na debelo in drobno
NOVO MESTO

dolenjka

razpisuje za šolsko leto 1973/74 naslednje število učnih mest:

40 UČNIH MEST ZA POKLIC PRODAJALCA,
2 UPNI MISTI ZA POKLIC MESARJA–PRODAJALCA

Pogoji:
– dokončana osnovna šola z najmanj dobrim uspehom
– telesna in zdravstvena sposobnost za opravljanje poklica.

Pismene prošnje in zadnje šolsko spričevalo pošljite do 15. 6. 1973 na naslov: „Dolenjka", trgovsko podjetje na debelo in drobno Novo mesto, splošni oddelek.

Avto-moto društvo Brežice vabi na velike mednarodne moto cross dirke za NAGRADO BREŽIC in prvenstvo Jugoslavije v internacionalnem razredu 250 ccm. Tekmovali bodo najboljši vožači Jugoslavije. Od inozemskih tekmovalcev pričakujemo dirkače iz Švedske, Avstrije, Poljske, Madžarske, Zvezne republike Nemčije, Švice in Italije.

Dirke bodo v nedeljo, 17. junija 1973 ob 15. uri na Prilipah pri Brežicah. – Obiščite I. mednarodno dirko v moto crosu na Dolenjskem! – Po dirkah bo zabava s plesom.

kultura in izobraževanje

USPEH Z „DEDINJO"

Odlično odigrana „Dedinja" (avtorja R. in A. Goetz) in uspešen povratek na oder nekaterih igralcev, ki so bili včasih steber novomeškega igralstva! To bi lahko na kratko dejali za petkovo premiero na novomeškem odru, za igro, ki so jo napovedovali že pred meseci in ki jo je z izkušeno roko poslal pred zastor režiser Riko Urh. V zasedbi ni bilo šibke točke, bleščečih precej. Škoda je le, da je prišla igra na oder nekoliko pozno, predvsem pa je zamudila priložnost, da bi jo predstavili ta teden na srečanju gledaliških skupin Slovenije v Kočevju.

KMALU „NAIVA 73"

Na svetovni razstavi Naiva 73, ki bo v Zagrebu od 1. junija do 30. avgusta, bo okoli 900 del naivne umetnosti. Sodelovanje na tej veliki prireditvi so najavili ustavarjalic iz Avstrije, Belgije, Kanade, Čehoslovaške, Danske, Finske Francije, Haitija, Nizozemske, Italije, Sovjetske zveze, ZDA, Velike Britanije, Vzhodne Nemčije, Jugoslavije in nekaterih drugih držav. Med drugim predvidevajo tudi razstavo kanadskih Eskimov.

Predsednik republike Josip Broz Tito na razstavi Božidarja Jakca o NOB, 29. novembra 1968 v Jajcu

Na Grmu preizkušajo novosti

V hospitacijsko dejavnost so pritegnili do zdaj 1750 učiteljev z dolenjskih osnovnih šol - Delo bodo popestrili z novimi oblikami

Osnovni šoli na Grmu je novomeška občinska skupščina že ob ustanovitvi naložila, da poleg osnovne dejavnosti opravlja tudi naloge hospitacijske šole, eksperimentalne šole in didaktičnega centra pod strokovnim vodstvom ter ob sodelovanju Zavoda za šolstvo SRS in Pedagoškega inštituta. Vsa ta dejavnost sodi tudi med strokovno izpopolnjevanje učiteljev osnovnih šol na Dolenjskem.

Načrtno hospitacijsko delo se je začelo na grmski šoli v drugem šolskem polletju 1971/72 oziroma lansko pomlad. Ta dejavnost zajema 27 učiteljev, od tega 10 za razredni in 17 za predmetni pouk. Načrt hospitacij obsega dejavnosti, prek katerih se osnovnošolski učitelji spoznavajo z novimi, sodobnejšimi in manj razširjenimi metodami in načini pouka, s sodobno učno tehnologijo (učna sredstva, tehnike), z aktivnimi metodami pouka.

V prihodnje bodo tovrstno delo znatno razširili. Uvedli bodo nekaj takšnih dejavnosti, pri katerih se bodo učitelji seznanjali z dopolnilnimi oblikami vzgojno-izobraževalnega dela v šoli: z dopolnilnim in dodatnim poukom organizacijo in metodami dela prostovoljnih dejavnosti učencev, delom v podaljšanem bivanju, delom v organizacijah učencev in s podobnim Zajeli bodo vse možne oblike in vsebino vzgojno-izobraževalnega dela, kot ga od osnovnih šol zahtevajo danes.

Do zdaj je grmska šola v okviru hospitacijske dejavnosti pripravila 92 nastopov, 84 posvetovanj, referatov in predavanj, ki se jih je udeležilo okoli 1750 učiteljev. Ob nastopih so izdali 549 strani gradiva za interno uporabo; v njem so obdelali učne priprave, referate, navodila itd.

Izbirnega tekmovanja pihalnih orkestrov, ki bo v nedeljo, 27. maja, v Ribnici, se bosta z našega območja udeležili le dve godbi: Novolesova iz Straže in Črnomaljska. Tekmovanja, s katerega se bo najboljša skupina uvrstila na revijo pihalnih orkestrov Slovenije v Kopru, se bo udeležilo osem godb. (Foto: I. Zoran)

Miha Maleš: AVTOPORTRET, linorez, 1922

podčrtano

Ni mogoče trditi, da ima literatura, ki se prodaja v kioskih, neposreden vpliv na kupovanje in branje dobrih knjig, vendar beremo in slišimo, da „šund" kvari okuse in se sploh, sprenevedaje se, vtihotaplja v zavest in mišljenje povprečnih bralcev.

Prešernova družba je iz takega stanja iztržila ne preveč zavidljive posledice. Zmanjševanje števila njenih prijateljev – članov in zaupnikov – je samo eden mnogih (in morda celo obrobnih) dokazov za to. Tovrstni podatki za naše območje devetih območij niso razveseljivi:

leta 1968 je imela Prešernova družba v tem prostoru 91 zaupnikov in 1893 članov, ob koncu minulega leta pa le še 52 zaupnikov in 855 članov.

Padec je očiten, najbolj pa se je število prijateljev Prešernove družbe zdesetkalo v brežiški, trebanjski, črnomaljski in kočevski občini. Samo v metliški občini se je število članov Prešernove družbe povečalo: od 95 na 132.

Nemara Prešernova družba še nikoli ni potrebovala toplejše besede bolj kot zdaj, ko slavi 20-letnico ustanovitve. Ne gre za magično besedo, ampak za preprosto spodbudo njej in bralcem oziroma naročnikom njenih publikacij: dokažimo, da pomeni jubilej mejnik za rast, ne za upadanje!

J. JUST

Ob mejniku

Dragica Belković: ŽENICA

Mali kulturni barometer

SLAB OBISK V GALERIJI – Razstava o partizanskem zdravstvu v Dolenjski galeriji je imela pičlo število (nekaj sto) obiskovalcev, čeprav so prireditelji pričakovali veliko večjo odmevnost in zanimanje. Pograjati je treba zlasti šole, ki so bile še posebej obveščene in vabljene na ogled, učencev pa kljub temu niso poslale na razstavo.

ZANIMANJE ZA MALEŠA – Slikarja Miha Maleša so v Krškem lepo sprejeli. Razstavo, ki bo odprta še danes, si je ogledalo predej odraslih in mladine, zlasti šolarjev. Junija bo galerija že drugič v tejsezoni odprla vrata: nekaj tednov bo v njej razstavljal Marino Mahnič, slikar iz Seče pri Portorožu.

KNJIŽNA RAZSTAVA – Partizanska knjiga je v počastitev četrte redne skupščine ZZB NOV Slovenije v knjigarni znanstvenega tiska v Vegovi 2 v Ljubljani odprla razstavo knjig s tematiko NOB, si so izšle v letih 1969 do 1973. Razstavljeno je bilo več kot 150 knjig.

84 IZREDNIH – V novomeški občini študira izredno 84 učiteljev: z brusniške šole2, iz Dolenjskih Toplic 7, v Mirni peči 5, v Bršljnu 1, na grmski šoli 4, v šoli Katje Rupena 3, v osnovni šoli Milka Šobar – Nataše 6, na Otočcu 3, na Prevolah 4, Stopičah 9, Šentjerneju 10, Škocjanu 5, Šmarjeti 7, Vavti vasi 5, Žužemberku 3 in iz posebne šole v Šmihelu 10 učiteljev. Dvaindvajset učiteljev je že absolventov. Študirajo za razredni in predmetni pouk.

„NAŠA BESEDA 73" BREZ DOLENJCEV – V Velenju se je pred kratkim končala vseslovenska kulturna prireditev „Naša beseda 73". Občinstvo se je s pesniškimi recitali in drugimi oblikami gledališke izpovedi predstavilo enajst pionirskih in mladinskih skupin. Prireditev so lepo ocenili. „Naša beseda" je bila spet brez – Dolenjcev.

USPEH ZA SLOVENSKO RADIJSKO IGRO – Radijska igra Franeta Puntarja „Prebujanje cirkuškega direktorja" je dobila na nedavnem zveznem tekmovanju v Ohridu najvišje priznanje: proglašena je bila za najboljše delo, kolikor so jih „Zavrteli" na tekmovanju. Prireditve so se s po enim ali več deli udeležile vse večje radijske postaje v državi.

KOČEVJE:

Drevi »Manevri«

Danes, četrti dan šestnajstega srečanja gledaliških skupin Slovenije v Kočevju, sta na sporedu dve stvari: ob 9. uri gledališki pogovori (Načrtovana aktualnost in komunikativnost programskih iskanj gledaliških skupin), ob 19.30 pa Javorškovi „Manevri", ki jih bo uprizorila skupina KPD Ivan Kaučič iz Ljutomera. Jutri si bodo gledalci lahko ogledali Williamsov „Tramvaj poželenje" v uprizoritvi amaterskega gledališča Slava Klavora iz Maribora, v soboto – po tretji skupščini Združenja gledaliških skupin Slovenije, ki jo bodo opravili dopoldne – pa „Snaho" D. H. Lawrenca v izvedbi jeseniških gledališčnikov.

Zastor za XVI. srečanje gledaliških skupin so dvignili v ponedeljek, 21. maja, ko se je revija začela s predstavo Finžgar-Klasinčeve „Verige – ketne" (KUD Milka Zorc iz Hotinje vasi). V torek so Kamničani predstavili Partljičevo delo „Tolmun in kamen", sinoči pa Tržačani Javorškovo „Povečevalno steklo". Vse predstave so v Šeškovem domu, gledališki pogovori pa v hotelu Pugled.

NOVA ORGANIZACIJA USTVARJALCEV:

Združenje palet

V novoustanovljeni novomeški skupini za zdaj trinajst likovnih samorastnikov

Ciril Podbevšek Danja Bajc, Alma Pečar, Ivan Beznik, Viktor Fabian, Radojko Blagojević, Niko Golob, Franc Mlakar, Lojze Kastelic, Toni Vovko, Tiki Pečar, Andreja Pavlin in Boža Podrgajs sestavljajo likovno skupino, ki so jo pred kratkim ustanovili v Novem mestu pri Zvezi kulturno-prosvetnih organizacij. Skupino vodi Boža Podrgajs, lastnica butika poleg optika v Kastelčevi ulici. Z njo sem se pogovarjal predvsem o zamisli, ki jo razglaša tudi na novomeških ulicah obešen plakat: o reviji slovenskih likovnih skupin junija v Trbovljah, Hrastniku in Zagorju.

„Zamisel, da bi združili oziroma organizirano usmerjali najrazličnejše likovne klube, skupine, salone in krožke, kjer se zbirajo samorastniški in akademski slikarji, se je prebijala na dan precej časa. Nedavno so besedam sledila dejanja: v Ljubljani smo osnovali iniciativni odbor za ustanovitev slovenskega združenja likovnih skupin. Odbor, ki ga vodi prizadevni Miloš Vastič iz Trbovelj, sam dober slikar, je že pripravil prvo večjo manifestacijo – revijo likovnih skupin v Zasavju. Ta je mišljena tako, da bi se hkrati v treh mestih – v Trbovljah, kjer tamkajšnja likovna skupina RELIK prav zdaj praznuje 10-letnico, v Hrasniku in Zagorju – predstavile z najboljšimi likovnimi deli svojih članov. Na sodelovanje računajo tudi nekateri člani nove novomeške skupine, v celoti pa člani krškega kluba likovnih amaterjev, ki prav zdaj razstavljajo (že pregledana in ocenjena) svoja dela v galeriji na brestaniškem gradu. Naj dodam še to, da bo slovensko združenje formalno ustanovljeno ob koncu revije v Trbovljah."

Kakšen namen bo pravzaprav imela nova organizacija?

Podrgajsova; ki je bila več let likovna pedagoginja na novomeški gimnaziji, meni, da bo združenje v pomoč likovnim ustvarjalcem predvsem pri treh rečeh: pomagalo jim bo pri iskanju življenjskega prostora (prostora za delo in uveljavljanje), pri izobraževanju (načrtujejo večje število likovnih predavanj in sploh pogovorov o umetnosti) ter spodbujalo izmenjavo razstav.

In kakšne so možnosti v Novem mestu?

„Zbirali se bomo (najbrž) v spodnjih prostorih Študijske knjižnice Mirana Jarca tam delali in se učili drug od drugega. Za razstave ne bo vprašanje, saj imamo v Novem mestu dovolj prostorov. Naj omenim da odpiram sama v Kandiji, v hiši pri mostu čez Težki potok, svoj likovni salon, v katerem bo lahko razstavljal vsak član skupine, ki bo s svojo kvaliteto to zaslužil. Razstava v salonu bo lahko obsegala okoli 30 eksponatov. Računam da bo salon do julija urejen."

I. ZORÁN

DVAJESTLETNICA PREŠERNOVE DRUŽBE:

Most do dobre ljudske knjige

Izdajanje knjižnih zbirk ima na Slovenskem tradicijo. Na pobudo OF je začela takoj po vojni pri Slovenskem knjižnem zavodu izhajati posebna knjižna zbirka s koledarjem ki naj bi nadaljevala izdajanje knjig za širši krog bralcev. Po začetnem hitrem vzponu je naklada padala, tako da so leta 1952 natisnili le še 6.000 izvodov. Glavni odbor OF je tedaj imenoval odbor in mu naložil ustanovitev posebne organizacije – Prešernovo družbo. Ustanovni občni zbor je bil februarja 1953.

V dvajsetih letih obstoja je Prešernova družba v mnogih domovih napolnila knjižne police s svojimi izdajami. Podrobnejši podatki povedo tole: do jubileja je založba poslala med slovenske bralce nad 6,800.000 izvodov knjig. Redne zbirke in dodatne knjige k le-tem so bile natisnjene v več kot 5,900.00 izvodih, medtem ko je v zbirki Ljudska knjiga izšlo v tem času prek 970.000 knjig. Omeniti je potrebno tudi to, da je Prešernova družba izdala do jubileja še nad 2,100.000 zvezkov revije Obzornik, 12.000 izvodov posebne izdaje Prešernovih pesmi in 15.000 izvodov lista Knjižna polica. Pri tej založbi je izšlo tudi 310.000 barvnih umetniških reprodukcij.

Naslednji pregled pokaže, da je Prešernova družba izdala do zdaj 20 koledarjev, 35 izvirnih del slovenskih pisateljev, 12 del slovenskih klasikov, 4 prevode iz jugoslovanske književnosti, 28 prevodov iz svetovne literature ter 42 poljudnoznanstvenih knjig in priročnikov.

Most med ustvarjalci in bralci, ki se je nekajkrat nevarno zamajal, se je obdržal – povejmo z roko na srcu – največ po zaslugi Prešernove družbe, organizacije občanov.

I. ZORAN

pedagoški kotiček

KAM LAHKO PRIVEDE STRAH PRED TELESNO KAZNIJO

Starši se večkrat premalo zavedajo, kako močan strah in grozo lahko občutijo njihovi otroci pred kaznijo, posebno pred telesno. Predvsem nervozni, občutljivi otroci doživljajo tako grozo pred telesno kaznijo, da jim povzroča hude duševne rane . . . Mnogo laži, pobegov, popravljanja in ponarejanja ocen bi si starši pri svojih otrocih laže razložili, če bi se zavedali, kakšen paničen strah pred telesno kaznijo lahko doživljajo njihovi otroci.

Dr. Bergant – Dr. Humar: Strah ovira otrokov razvoj

STARŠI IN MLADOSTNIK

Starši morajo vsaj toliko vedeti o svojem otroku mladostniku, kolikor vedo o svojem otroku dojenčku. Žal, pa ni tako.

F. Pediček: Mladostnikove zadrege

MLADOSTNIŠTVO ALI PUBERTETA

Skoraj usodno že postaja, kako naši starši neverjetno malo vedo o najpomembnejšem, razvojno najbolj zapletenem in vzgojno najbolj težavnem ter življenjsko najbolj občutljivem obdobju svojega otroka – ki pa ni, noče in tudi ne more biti več otrok – to je o puberteti ali mladostništvu.

Vse, kar običajno vedo, je, da postaja dekletce v teh letih dekle in fantič fant . . . Zraven tega še navadno vedo, da je treba dekliču zdaj nekaj povedati o „tistih rečeh". Pri fantu pa se je mogoče zanesti na njegovo iznajdljivost, da že kje sam odkrije, kako in kaj je z njim v teh letih . . . In to je navadno tudi vse, kar vedo naši starši o pubertetnih viharjih svojih otrok.

F. Pediček: Mladostnikovo vedenje

košarka

Novoteks čez peto oviro

Beti je močno zmagala v Sežani, Novoteks tesno Litiji - Nov derbi na Loki: Triglav!

Novoteks in Beti zmagujeta naprej, čeprav sta imela tokrat težje delo kot doslej. To velja zlasti za Novomeščane, ki doslej v Litiji še nikoli niso zmagali, tokrat pa so si točki priborili šele v zadnjih minutah. Beti je imela v prvem delu obilo preglavic s sežanskimi košarkarji, v nadaljevanju pa so jih Metličani popolnoma pregazili. Obe dolenjski ekipi vodita še naprej. Novoteks bo v soboto igral na Loki drugega v seriji derbijev na domačem igrišču, ki bodo odločali o razvrstitvi na vrhu. Tokrat prihaja v goste kranjski Triglav, ki je pred prvenstvom napovedal boj za prvo mesto. Torej so Kranjčani favoriti, čeprav bi se Novomeščanom po morebitni zmagi nasmihala zares visoka uvrstitev! Beti igra doma z Ježico in je nesporen favorit. Domači gledalci zato z optimizmom pričakujejo novo visoko zmago.

Litija - Novoteks 73:76

Novomeščani so pričakovali težko tekmo na vročem litijskem igrišču, vendar pa so zmago morali drago plačati. Litijani so igrali izredno grobo in niso izbirali sredstev za dosego cilja. Piletiču so domačini izbili zob, Počrvini so prebili arkado in

Cena za zmago: prebita arkada – Počrvina

nasploh igrali izredno ostro. Novomeščani so v 16. minuti drugega polčasa povedli za tri točke in potem prednost spretno obdržali do konca ter si tako priborili peto zaporedno zmago. Zmaga pa bi bila lahko še mnogo bolj izdatna, če ne bi od 34 prostih metov zadeli komaj 14!

Novoteks: Splichal 19, Ž.Kovačevič 13, Počrvina 3, S.Kovačevič 20, Ivančič 8, Šepetavc 7, Piletič 2, Kopač 4.

Kras - Beti 63:95

V prvem polčasu so domači košarkarji skoraj presenetili Metličane. Ko so številni gledalci pričakovali, da bodo domačini nadaljevali kot so začeli, so Metličani pritisnili na vso moč in kaj kmalu se je tehtnica občutno nagnila v njihov prid. Do konca tekme so gostje zvrhano napolnili koš Sežane, ki se je otepala le še tega, da ni doživela stotice.

Beti: Kosovac 2, Dautović 26, Lalić 22, Rožič 13, Medek 11, Arbutina 21.

Jadralci 4045 km

Dolenjski jadralni piloti so se v tekmovanju za prvaka Dolenjske pretekli teden uvrstili takole:

1. razred: Jaka Šmid 328 točk, Jože Uhan 207, Mirko Župančič 88,5; Anton Gorenc in Jože Keršič po 85,5. V drugih razredih ni sprememb, generalna uvrstitev pa je:

1. Slavko Kos 795,5 točke, 2. Marko Zavrl 573, 3. Alojz Novak 342, 4. Šmid 328, 5. Štemberger 316, 6. Uhan 207, 7. Belizar Keršič 204, 8. Jože Windischer 175 itd. Vsi skupaj so preleteli v 310 urah 4.045 kilometrov.

m.

Zadnje dejanje krških nedeljskih dirk: z lovorovimi venci okrog vratu Peter Ondrašik (ČSSR), Vladimir Gordejev in Anatolij Kuzmin (oba SSSR) – z leve na desno, torej tretji, drugi in prvi na svetovnem četrtfinalu. Podrobneje pišemo o dirki na zadnji strani. (Foto: Splichal)

rokomet

Dvojno slavje v Brežicah!

Tri kola pred koncem se začenja ogorčena bitka za rešitev Sevnice v drugi zvezni in Brežic v slovenski ligi - Bodo Ribničani drugi?

Končno popoln uspeh tudi v Brežicah: tako moška kot ženska ekipa sta zmagali! Zlasti je spodbudna ocena o igri moške ekipe. Po zmagi nad Rudarjem vsi upi še niso izgubljeni in Brežičani bi se z zmagami v zadnjih treh kolih še lahko rešili izpada. Prva priložnost se jim ponuja že v naslednjem kolu, ko gostujejo v Radgoni. Točke iz te tekme bodo štele dvojno, saj je tudi Radgona na dnu . . . Brežičanke so si zagotovile mirno spanje z novo zmago, zato pa je spet v nevarnosti Sevnica, ki bo v naslednjem kolu gostila novega zveznega ligaša – zanesljivega prvaka Vitex. Kljub temu bo treba od prve do zadnje minute igrati na zmago! Ribničani so se v slovenski ligi sicer prebili na drugo mesto, vendar pa bo prvak Šoštanj, ki ima pred njimi šest točk naskoka.

Split - Sevnica 24:19

Domači so v 10. minuti vodili 4:1 in so nato prednost v tej nadvse pomembni tekmi znali obdržati do konca. Igra je bila od časa do časa groba, sodnika pa sta dobro opravila svoj posel. Kar pet igralcev je bilo izključenih, Sevničani pa niso mogli presenetiti nasprotnikov na njihovem igrišču. Najboljša pri gostih sta bila Šilc in Svažič.

Sevnica: Sirk, Papež, Simončič, Krnc, Jurišič, Bizjak, Svažič 2, Koprivnik, Štojs 1, Šilc 6, Trbovc 10, Možic.

E. R.

Brežice - Lokomotiva 17:11

Domačinke so takoj povedle in si odločilno prednost nabrale že do polčasa. V nadaljevanju so razliko še povečale, ker so vse igralke zaigrale prav dobro, moralo pa jim je dvignila tudi Hribernikova, ki je ubranila štiri kazenske udarce. Brežičankam so uspevali hitri nasprotni napadi, gostje iz Mostarja pa niso pokazale nič posebnega.

Spet zmaga – Štauberjeva

Brežice: Zorko, Molan, Štauber 4, Bah, A.Mišič 1, Smerkolj 3, V.Mišič 4, Engel, Toplak 5, Lipej, Hribernik.

V.P.

Ribnica - Piran 15:10

Dva gola – Žuk

Gostje so sicer vodili 1:0, a jim to ni nič pomagalo, ker so domači rokometaši potem do polčasa kot za šalo zadevali nasprotnikov gol in vodili ob polčasu že s sedmimi goli razlike. V nadaljevanju so bili tudi gostje spretnejši, a kaj več kot omiliti poraz niso mogli.

Ribnica: Lovšin, Abram, Žuk 2, Radič 1, S. Kersnič 3, Mikulin 4, Andoljšek 4, Ponikvar 1, J. Kersnič, I. Kersnič.

F. L.

Brežice - Rudar 25:18

Brežičani so tokrat zaigrali kot prerojeni. V golu je spet stal visoki Mars, napadalci pa so se izkazali s točnimi streli. Rudar je sicer deloma razočaral, zato pa so Brežičani pokazali eno izmed boljših iger in tako gledalcem spet vlili upanje, da še ni vse izgubljeno v borbi za obstoj v ligi.

Še možnosti za rešitev – Božič

Brežice: Skočaj, Avsec, Novoselc, Štangelj 3, Buzančič 3, Božič 1, Šetinc 1, Zore, Zagode 2, Gorišek 5, Vervega 10, Mars.

V.P.

odbojka

Novomeščanke v zvezno ligo?

Gladka zmaga mladih novomeških odbojkaric na Jesenicah - Ker Fužinar z Raven ne namerava naprej, bodo igrale na kvalifikacijah

V zaostali tekmi slovenske odbojkarske lige, zadnji v tej sezoni sploh, so Novomeščanke zmagale na Jesenicah in se tako oddolžile za jesenski poraz na Loki. Čeprav brez Pučkove, so se odbojkarice iz Novega mesta odlično znašle v odločilni tekmi in se tako uvrstile na drugo mesto. Ker pa Fužinar bržkone ne bo šel na kvalifikacije za zvezno ligo, bodo možnost dobile Novomeščanke. Če se bo mladi vrsti, ki pa igra vse bolj zrelo, posrečil še ta podvig, bo Novo mesto po desetletju spet dobilo odbojkarskega predstavnika v najvišjem jugoslovanskem razredu!

Jesenice - Novo mesto 0:3

Odlična v odločilni tekmi: Fila

Čeprav niso pričakovale poraza, se Novomeščanke niso mogle nadejati, da bodo zmagale tako lahko: domačinke so v prvem nizu osvojile 4 točke, v drugem 5 in v zadnjem 7. Novomeščanke so igrale odlično in domačim odbojkaricam niso dale dihati, še posebno pa se je izkazala Marina Fila, ki je okrepila vrsto v zimskem premoru. Z osmimi zmagami in štirimi porazi so odbojkarice Novega mesta druge – za Fužinarjem ter pred Gaberjem, Mariborom, Jesenicami, Ljubljano in Branikom, medtem ko je Brestanica odnehala že v prvem delu.

ŠPORTNI KOMENTAR

Po okusu gledalcev

Podpirati tiste kvalitetne športne panoge, ki zanimajo tudi množice gledalcev!

Nedeljske speedwey dirke v Krškem, na katerih se je 16 dirkačev pomerilo za 8 prostih mest v svetovnem polfinalu, so spet pokazale, kakšni so okusi gledalcev. Približno 15.000 ljudi je prišlo na Stadion Matije Gubca: to je bila 35. prireditev te vrste v Krškem in v svetovnem merilu doslej največja športna tekma na Dolenjskem. Drški prireditelji so se potrudili kot še nikoli in tako je tekma, ki ji je bilo naklonjeno tudi vreme, minila v pravem slaviu.

Hkrati je bila dirka nov dokaz, da je potrebno pri načrtovanju športov v posameznih krajih meriti tudi „temperaturo" ljudi. Tako je vsem popolnoma jasno, da Krško ne more shajati brez speedwaya, Šentjernej ne brez konjskih dirk ali Gorjanci brez avtomobilstičnih.

Gledalci, ki hkrati lahko tudi izdatno napolnijo klubske blagajne, bodo morali poslej odločilneje vplivati tudi na odločanje odgovornih, ko delijo denar. Mnogi si namreč še naprej zapirajo oči in izdatno podpirajo tiste športe, ki gledalcev sploh ne zanimajo. V kakovostnem športu bo pač potrebno dajati prednost bolj privlačnim zvrstem. To pa so ob tako atraktivnih prireditvah, kakršno smo v nedeljo gledali v Krškem, vse tiste športne igre, kjer je tekma omejena s časom in kjer gre neprestano za stik dveh nasprotnikov. Le tam, kjer je borba, kjer so potrebne hitre odločitve in kjer sta nasprotnika vseskozi eden zraven drugega, lahko pričakujemo tudi zanimivosti.

Zato se lahko odločamo za širino, ko bomo podpirali množičnost, moramo pa pretehtati, kateri športi zanimajo ljudi, ko bomo iskali kakovost.

J. SPLICHAL

gimnastika

Pet kolajn

Na republiškem gimnastičnem prvenstvu za ženske, ki je bilo v soboto in nedeljo v Mariboru, je številno zastopstvo Dolenjske doseglo nekaj pomembnih uspehov. V konkurenci pionirk nižjega razreda je Judita Lalevičeva iz Brežic delila prvo mesto, Novomeščanka Maja Dokl je zmagala v prvem razredu mladink, Anita Gajičeva je bila med mladinkami II. razreda druga, Jasna Dokl je zasedla tretje mesto v konkurenci pionirk višjega razreda in Alenka Cemič tretje mesto med mladinkami III. razreda.

Rezultati – pionirke nižji razred: 1. – 2. Lalevič (Brež.), 4. – 5. Rajer (N.m.), 9. Zobarič (Br.), 11 – 12. Kavšek in Požar (N.m.), 15. – 16. Blatnik (N.m.); pionirke višjih razred: 3. J. Dokl, 9. Zupančič, 15. Furlan, 22. Klemenc (vse N. m.); mladinke I. razred; 1. M. Dokl; mladinke II. razred: 2. Gajič, 7. – 8. Plantan (obe N. m.); mladinke III. razred: 3. – 4. Cemič, 8. Rostan (obe N. m.), 12. Kos (Br.), 16. Novak (N. m.), 17. Kerin (Br.), 18. Kosec (N.m.).

V ekipni razvrstitvi je med mladinkami III. razreda gimnastični center Dolenjska – Zasavje zasedel tretje mesto, med pionirkami nižjega razreda pa drugo; novomeške pionirke, ki tekmujejo v višjem razredu, so bile tretje. Skupaj so Dolenjke osvojile pet odličij, kar jih uvršča za Ljubljančankami na drugo mesto.

L.L.

šport

LJUBLJANA – V Ljubljani in Celju je bilo finalno atletsko tekmovanje za starejše mladince in mladinke v pokalu AZS. Od Novomeščanov je bila pri mladinkah Kalčičeva z 8,1 na 60 metrov četrta, 100 metrov pa je pretekla v času 13,2. V metu krogle je bila Padovanova peta z 9,50 metra, v višino pa je Petrova skočila 143 cm. Med mladinci je bila štafeta 4x100 metrov s časom 46,0 peta, enako mesto pa je z v troskoku dosegel Križman z 12,56 metra. Na srednješolskem prvenstvu v Ljubljani pa je Vojko Dragaš zmagal v skoku v daljavo s 686 cm, kar je hkrati nov novomeški rekord.

SEVNICA – V mladinski zasavski ligi so rokometaši Sevnice izgubili v Trbovljah z 18:15 (10:8). Šumej je dal 11 golov in bo najbrž kmalu oblekel dres prvega moštva. V ženski rokometni ligi je Lisca v Šmartnem premagala Usnjarja B 23:13 in se bo verjetno uvrstila v ljubljansko ligo. Danes ob 16. uri bo v počastitev dneva mladosti turnir ženskih ekip, na katerem bodo igrali Steklar, Brežice, Šentjernej in Lisca (E. R.)

NOVO MESTO – Na mladinskem slovenskem prvenstvu v goju, ki je bilo v soboto v Novem mestu, je zmagal novomeščan Čefarin s 6 točkami, sledijo Kralj (N.m.) 5, Jenčič (Lj.) 3,5, Golob (N.m.) 3, Ambrož (Pivka) 2, Zirnastein (Pivka) 1 in Seničar (N.m.) 0,5 točke.(F. D.)

KOČEVJE – Košarkarji Kočevja so izgubili s Kamnikom 85:92, mladinci v Ljubljani z Olimpijo 48:88, pionirji pa v Kranju s Triglavom 39:41. (Ž.F.)

KRMELJ – Domači rokometaši so igrali z Dobovo 14:14. Po vodstvu gostov v prvem polčasu je veteran domačih Zaman dosegel vrsto golov, tako da so domači v zadnjih minutah izenačili. (B. D.)

MIRNA – Nogometaši Kočevja so premagali domačine 7:1 (4:0). Petovar je dal 3 gole, Briški in Arko pa 2, za domačine pa Velikonja 1. (Z. F.)

SEVNICA – Na mladinskem kolesarskem tekmovanju po sevniških ulicah je med 22 tekmovalci iz Novega mesta, Krškega, Metlike, Hrastnika in Sevnice zmagal Hrastničan Frangeš pred domačinoma Bregarjem in Ivačičem, med turisti je zmagal Barbič iz Krškega (E. R.)

RIBNICA – V ženski rokometni ligi, ki so jo pripravili medobčinski rokometni odbori Ljubljana, Kranj in Ribnica, so Ribničanke premagale Slovan B 16:5, z enakim rezultatom pa so bile uspešne tudi proti Olimpiji C. (F. L.)

NOVO MESTO – Na področnem atletskem prvenstvu v Novem mestu je osnovna šola z Grma zmagala pri fantih in dekletih. Pri fantih so bile druge Brežice, tretji Črnomelj, četrto Senovo, peto Grosuplje in šesto Trebnje, pri dekletih pa so se za Grmom zvrstili: Novo mesto, Črnomelj, Trebnje, Cerklje in Senovo. Med posamezniki so zmagali: na 60 m – Kraševec z Grma, na 400 m – Tomič iz Cerkelj, v štafeti Grm, v skoku v višino Rangus z Grma, v skoku v daljavo Kene s Senovega, v metu krogle Bajc in v troboju Bukvič (oba z Grma). Pri učenkah je bila pri teku na 60 metrov najhitrejša Povšetova (N.m.), v teku na 300 m Šterkova (Čr.), v štafeti Grm, v skoku v višino Petrova z Grma, v skoku v daljavo Šmidova, v metu krogle Valenčeva in v troboju Brulčeva (vse Grm) (S. D.)

TREBNJE – V počastitev krajevnega praznika je bilo meddružinsko strelsko tekmovanje z malokalibrsko puško na strelišču v Prapročah. Zmagala je prva ekipa Trebnjega, sledita SD Dob Mirna in druga trebanjska ekipa. Med posamezniki je bil najboljši Ajdišek z Doba, za njim pa Cugelj iz Hercog iz Trebnjega. (S. G.)

SODRAŽICA – Na pionirskem in mladinskem področnem prvenstvu v namiznem tenisu so v obeh konkurencah zmagali igralci ljubljanske Olimpije (F. L.)

RIBNICA – V dolenjski rokometni tekmi je Ribnica B premagala Stično 20:18 ter Sodražico 19:15, rokometaši Grosupljega pa so premagali ITAS 20:19.

LESKOVEC – V partizanskem maršu v Kumravcu sta med 70 tekmovalci iz vse Jugoslavije Šribar in Gorenc, člana Partizana iz Leskovca pri Krškem, dosegla solidno 36. in 41. mesto. (L.Š.)

BRESTANICA – Na sobotnem tekmovanju za najhitrejšega pionirja v krški občini je z veliko prednostjo zmagal Benčin iz osnovne šole Leskovec. Nadarjenega tekača bi bilo dobro vključiti v kak atletski klub (L.Š.)

LESKOVEC – Pred dnevi so ustanovili nogometni klub „Rakreacija", ki je v prvi prijateljski tekmi premagal moštvo Grada z 1:0. (L.Š.)

KOČEVJE – Po prvem delu občinske nogometne lige pionirjev vodi Rog s 16 točkami pred Podgorsko z 12, Reško in Roško z 10, Staro cerkvijo 8, Kolodvorom 7, Rudarjem 3 ter Klinjo vasjo in Frato, ki imata po dve točki. Odigrati pa je treba še tekmo med Podgorsko in Reško (Z. F.)

– Mladi mož, če že želite gledati filmske grozljivke, potem obiščite pred predstavo frizerja!

„Tole bom kupila za dedca - zdaj se začenja, stara grča, spet zanimati za punčke!"

Dolenjski list pred 20 leti

Kemično predelan les

GOZDARJI SO predlagali UNICEF, naj bi zgradili tovarno za kemično predelavo lesa na Dolenjskem. To se je zgodilo, ko je predstavnik UNICEF Hanson obiskal v spremstvu predstavnikov ljudske oblasti Stražo ter si s sovaščani ogledal zadružni dom, ki ga bo organizacija UNICEF opremila. Ob tem obisku so obravnavali vsa najbolj pereča gospodarska in zdravstvena vprašanja Straže.

V PROSLAVO rojstnega dne maršala Tita je TVD Partizan Semič priredilo samostojen letni telovadni nastop. Čeprav je bilo spočetka ogromno težav s strokovnim kadrom in telovadnico, se je to mlado društvo le nekako pretolklo preko tega. Telovadni dom je delno obnovljen, s podporo Zveze Partizan in ostalih pa bo do jeseni lahko v polni meri služil svojemu namenu. Načelništvo je prevzela tov. Anka Adlešič, učiteljica telovadbe na tamkajšnji nižji gimnaziji, ki s pomočjo vodnikov vodi telovadbo oddelkov.

POPRAVLJANJE OSEBNIH izkaznic je kaznivo. Gospodinja Albina Šega iz Soteske je po poroki, ko je spremenila priimek, izbrisala svoje prejšnje ime v osebni izkaznici in napisala sedanje, prav tako tudi podpis. Samovoljno popravljanje uradnih listin in osebnih dokumentov je po zakonu kaznivo, zato je bila Albina Šega pred senatom okrajnega sodišča v Novem mestu obsojena na 15 dni zapora, pogojno za dobo enega leta.

MLADO VESLAŠKO društvo Krka v Novem mestu čaka velika preizkušnja pri organizaciji obsežnega tekmovanja. Priredilo bo namreč Dolenjsko regato, ki bo 31. maja ob 10. uri dopoldne na Loki v Novem mestu. Novo mesto bo dobilo novo športno in turistično privlačnost. Take prireditve so bile doslej največkrat na Bledu. Dolenjska regata seveda ne bo imela takega obsega kakor blejske, vendar bo navzlic temu prireditev, na katero že sedaj vabimo vse Dolenjce, Belo krajino in goste iz vseh krajev Slovenije.

(Iz DOLENJSKEGA LISTA, 22. maja 1953)

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Oddaja ribic v zaploditev

(Oddaja ribic) v zaploditev naših voda. Samostalni ribarski odsek oddal bode meseca maja nekaj tisoč po 14 mesecev starih domačih postrvi. Sto teh ribic 3 gld., in meseca maja nekaj tisoč po 14 mesecev starih domačih postrvi. Sto teh ribic 3 gld., in pišmeno pri odseku, t. j. v pisarni c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani, ter naj ob enem pošljejo denar za naročene ribice. Posode za prevažanje ribic si mora kupec sam priskrbeti. Opozarjamo, da je le vlaganje odraslih ribic v vode vspešno, ker izkušnja uči, da se z mladimi, ravnokar izvaljenimi ribicami nič ne doseže, ker one služijo le večemu v hrano odraslim ribam.

(Kmetijska podružnica) v Krškem je kupila 50.000 ameriških trt reznikov. Sploh so se jeli naši ljudje zlasti niže okoli Krškega in Kostanjevice jako zanimati za ameriško trtje – ki je res edina pomoč, ako si hočemo ohraniti vinstvo. Doli jih je prignala sila do spoznanja, ker jim je uš vzela vže zelo vse; pri nas okoli mesta pa je še vedno dosti nevernih Tomažev, češ, ne bode tako hudo. Bog daj, da ne bi bilo! Bojimo se pa, da se bode marsikedo prepozno praskal za ušesi, ker ni zasajal, kakor se sedaj kesa prepozno – ker lani ni škropil.

(Izvestja) muzejskega društva za Kranjsko, koja ureduje Anton Koblar, je prišel na svitlo 2. zvezek. Zanimiv je za nje, ki se pečajo s starinoslovstvom in sploh z zgodovino ljube domovine.

(Čudna oporoka). V Meksiki je umrl bogat samec, o katerem se je vedelo, da je zelo bogat; ta pa ni hotel napraviti svoje oporoke. Po njegovej smrti so vse preiskali, da bi našli denar in oporoko, pa bilo je vse iskanje zastonj. Ko so pa truplo umrlega preoblačili, našli so na njegovih prsih z barvo zapisano, kje da je njegov denar skrit in komu se ima izročiti.

(Iz DOLENJSKIH NOVIC, 15. maja 1893)

HITROSTI – V Sovjetski zvezi pripravljajo strokovnjaki načrte za avto, ki bi zmogel celo hitrost 1200 km na uro. Kajpak bo avtomatiziran, namesto zavor pa bo imel padala. V Harkovu, kjer pripravljajo načrte, upajo, da ga bodo lahko preizkusili že prihodnje leto. Če se bo le padalo odprlo . . .

PRED 300.000 LETI – V vzhodni Kitajski so raziskovalci izkopali skoraj popolnoma ohranjeno okostje dveh slonov, ki sta živela pred 300.000 leti. Okli so dolgi tri metre, manjka pa le nekaj vretenc in prstnih členkov. Po stegnenicah, dolgih 130 cm, sodijo, da so bili takrat sloni veliki do štiri metre. Pri današnjih slonih so stegnenice dolge do en meter. Pravi pritlikavci, ti današnji sloni!

MARIHUANA – Raziskovalec iz Houstona trdi, da je našel postopek, po katerem je mogoče ugotoviti tudi najmanjšo sled marihuane v krvi. Čez šest mesecev bodo s to metodo že lahko pregledovali voznike. Če se ne bodo pod vplivom mamila že prej zalteli . . .

ŽREBAJO – V Kjotu na Japonskem je izredno zanimanje za izobraževanje: na razpis za univerzo za odrasle se je prijavilo 620 ljudi, med njimi 23, ki so starejši od 80 let. Prostora je le za 100 kandidatov. Našli so salomonsko rešitev: sprejete bo določil žreb. Kocka vedno pogubi večino!

VODE, VODE! – Če bi nastopilo daljše sušno obdobje, bo lahko ob Renu zmanjkovalo vode. Za 20 milijonov Nemcev, ki živijo ob tej reki, je edina rešitev, da bi zagotovili pitno vodo iz Rena. Prof. Sontheimer trdi, da je Ren že tako umazan, da bi prišli v poštev samo še filtri z ogljem. Bolje z ogljem kot brez vode . . .

ZBOGOM, ŽENSKE – V Jemenu se pripravljajo na sprejem zakona, po katerem bodo smeli imeti prebivalci te dežele eno samo žensko. Zakon bo dovoljeval eno samo izjemo: če je prva žena bolna in ne more imeti otrok. Pa še o tem bo odločilo sodišče. Bati se je le, da bo osnutek zakona propadel že na javni razpravi!

SEDEM MRTVIH – Japonska statistika je razkrila, da so domače živali lani pomorile sedem Japoncev, še 115 pa so jih poškodovale. Japonci (ne)posrečeno imenujejo domače živali vse tisto, kar je živega v hiši. Zato sodijo med domače živali tudi medvedi, levi, tigri, aligatorji in celo – slon. Pač žrtve lastnih neumnosti . . .

Z DRUGIM IMENOM – Samo v Londonu je lani izginilo 100.000 ljudi. Stvar pa ni tako črna, ker po mnenju izvedencev večina teh ljudi ni niti umrla niti ne živi v bedi. Čisto preprosto: ko se preselijo, kopljejo svojo pretekłost tako temeljito, da spremenijo tudi priimek. Če ne vzbujajo pozornosti, imajo mir . . .

PICASSOV MUZEJ – Picassova vdova in njegov sin sta sklenila, da bosta pokojnikovo hišo preuredila v muzej. V vili je tudi okrog 100 slik Picassovih sodobnikov, za te sodijo, da jih bodo dali razstavit v Louvre. V vili naj bi bile umetnikove slike, ki jih je imenoval „družinske". Novo zbirališče romarjev umetnosti!

ČRNILO IN KIPI – Na rimskem Pinciu so neznani zlikovci s črnilom popackali 25 kipov italijanskih pesnikov in pisateljev. Jutro so kipi zagledali pobarvani v modro, presenečeni mimoidoči pa so se zgražali. Navdušenih slikarjev še niso ujeli . . .

David in Goljat

Tobačna industrija uspešno kljubuje!

Britanski svet za zdravstveno prosvetljevanje bo v naslednjih mesecih porabil 130 tisoč funtov v kampanji za zmanjšanje kajenja. Trezni opazovalci sodijo, da je to borba Davida in Goljata. Na eni strani so pristaši gibanja proti kajenju s skromnimi denarnimi sredstvi: borijo se pa s tobačno industrijo, ki vlaga ogromne vsote v reklame in oglase.

Že res, da so gibanje podprili številni zdravniki, člani parlamenta in ugledni Angleži – vendar pa ni pričakovati uspehov, dokler ne bo gibanje dobilo zajetne denarnice funtov.

Vrhunec zdajšnje kampanje naj bi bil, ko bodo objavili vladno publikacijo o kajenju: šok, ki ga je sprožilo sporočilo Kraljevskega kolegija zdravnikov januarja predlanskim, je že popustil. To dokazujejo številke: proizvodnja cigaret se je lani povečala za 6,5 odstotka: Angleži so pokadili 130.500 milijonov cigaret!

Uvod v novo kampanjo, s katero želijo na otoku zajeziti proizvodnjo cigaret, posredno pa številne bolezni, ki se končujejo z rakom, je bil televizijski kratki film, v katerem so se dekleta na prijetni večerji s studom obrnila proti človeku – kadilcu, katerega dah je zaudarjal kot pepelnik.

Časopis združenja potrošnikov je objavil 25 vrst cigaret, ki vsebujejo največ nikotina in katrana, tobačna industrija pa se je hitro preusmerila v proizvodnjo drugih vrst cigaret.

Z geslom: „Posel je posel!" se torej bori množica kapitala proti tistim, ki dokazujejo, kako škodljivo je kajenje, vendar pa so hkrati obsojeni na neuspeh, ker – da je ironija večja – kadilci z nakupi cigaret ustvarjajo industriji ogromne dobičke, z denarjem pa klan tobakarjev uspešno brani udarce tistih, ki so spregledali, kako nevaren je tobak!

Matija Krkovič: „Ura na steni bo prihodnje leto stara sto let, ta v roki pa je stara dvesto let in več." (Foto: J. Primc)

ISČEMO STARINE

Grofove ure

„Tale ura je stara najmanj 200 let. To je antika," je začel pogovor o starih predmetih Matija Krkovič iz Morave v kočevski občini. „Še vedno bi šla, če bi jo navil, a je zdaj „upokojena" na podstrešju. Od nekod jo je prinesel k hiši še mojega očeta oče, ki je bil iz Suhorja in so takrat rekli pri nas „pri županovih".

Do županstva pa so Krkoviči prišli po romantični poti. Ustno izročilo pravi, da sta se pred davnimi davnimi leti zaljubila grofov sin iz gradu Kostel in revno kmečko dekle. Seveda graščak ni pustil, da bi se sin poročil z dekletom revnega stanu. Vendar je prepovedana ljubezen že obrodila sad, postavnega fantka, ki so mu ljudje rekli kar „grofek". Od takrat naprej pa vse do današnjih dni pravijo družinski veji Matije Krkoviča „grofje".

Vendar se ljubezenska zgodba med grofom in kmečkim dekletom ni končala kar tako. Ko je fant zrasel, ga je oče-grof postavil za župana v Suhorju in od takrat naprej so bili Krkoviči tudi župani.

Matija Krkovič mi je pokazal še drugo uro, na kateri je bila letnica 1874. Ta ura še vedno gre in kaže točen čas.

Vendar zgodba o Krkovičevih urah s tem še ni popolnoma končana. Pri hiši so imeli še več ur, a so se med vojno in po njej porazgubile. Uro z lesenimi kolešči in uro z marmornimi stopničkami so ukradli menda Italijani; uro z dvema zvoncema, izrezljano iz oljkovega lesa, na katero so bili še posebno ponosni, pa je po vojni utajil neki urar, kateremu so jo dali popravit.

Naš pridelek

„Martin, ali se bo še splačalo delati ali bo' prej konec z nami?" so me spraševali možje iz Mišjega dola.

„Le kaj pleteničite? Vsaka stvar se da obrniti na bolje. Kaj je narobe, da ste tako v skrbeh?"

„Poglej! Tukaj črno na belem piše, da bomo spet uvažali žito, koruzo, čebulo, krompir, korenje in fižol. Mi smo pa ravnokar vse to posadili. Kaj bo pa zdaj?" so bili v skrbeh.

„I, kaj? Zraslo vam bo; nekaj boste pojedli, ostalo pa prodali."

„Ne vem, kako si to domišljaš," pravi Bokalov Ivan. „Predlanskim sem imel na kupe krompirja, a ga nisem mogel prodati. Nekaj sem ga pokrmil živini, drugo mi je segnilo. Lani ga nisem sadil, je pa zdaj osemkrat dražji. Letos sem ga spet nasadil in bo v jeseni prav gotovo spet poceni."

„Anti si že slišal, da ima neumen kmet najbolj debel krompir? Vedno moraš delati drugače kot ostali, pa se ti bo dobro godilo," sem ga tolažil.

„Martin, ti si zvit, zato te imam še nekaj vprašati. Pravijo, da se pri nas ne splača pridelovati živež, ker ga drugje dobimo ceneje. Ti veliko sveta obhodiš, pa povej, kako je na stvari."

„Imate otroke. Ali ste že kdaj pomislili, da imate od otrok samo izgubo? Veliko dela, stroškov, nazadnje pa še od doma gredo. Kaj bi bilo, ko bi svoje otroke dali v rejo in jih potlej, ko bi odrasli, vzeli nazaj?"

„Nak, tega za vse na svetu ne bi naredili," so se brž odločili.

„Vidite, pa smo skupaj. Naj se splača pridelovanje krompirja in koruze ali ne, naš pridelek je in tega ne smemo pozabiti."

MARTIN KRPAN

OTROŠKA NAVADA:

Sesanje prsta

Kaj po sedmem letu?

Francoska revija Psychologie je objavila vrsto vprašanj o otrocih, ki sesajo prst: do katere starosti naj otroka pustimo sesati prst, kakšne posledice ima sesanje, so otroci, ki sesajo, manj sposobni? Hkrati so v reviji na ta vprašanja skušali odgovoriti.

Sesanje prsta simbolizira tudi dojenje!

Pred kratkim so v Franciji pripravili obsežno anketo. Normalno je, da otrok po drugem letu začne hrano ne samo sesati, pač pa tudi goltati. Mnogi otroci ne začnejo pravočasno goltati hrane: taki otroci navadno sesajo palec. Do sedmega leta ni sesanje palca nič nenavadnega, po sedmem letu pa postane sesanje – kot piše Psychologie – del obeležja osebnosti.

Če otrok še naprej sesa palec, s tem ni rečeno, da gre za zastoj ali da bo intelektualno manj sposoben. Analize so pokazale, da imajo otroci, ki sesajo palec, manjšo sposobnost koncentracije in slabši spomin. Največje so razlike, kadar gre za navezanost na družino: otroci, ki sesajo, želijo družinski mir, z medsebojno ljubeznijo povezane starše in nežnost do otrok. Taki otroci torej skušajo čim dlje ostati ob materinem krilu.

Kaj z otrokom, ki sesa prst po sedmem letu? Sesanje lahko pusti hujše posledice, zlasti na prstu in ustih ter na zobeh. Zato je nujno, da starši skušajo otroka odvaditi sesanja prstov. Nekoč so to počeli z mazanjem prsta s smrdljivimi pastami, z obvezovanjem prstov, ki jih otroci sesajo.

Danes zdravniki priporočajo nekaj obiskov otroka pri specialistu. Staršem, ki teh možnosti nimajo, pa svetujejo: „Taktno je treba otrokom povedati, da sesanje ni priporočljivo. Najbolje je reči, da otroci, ki sesajo prst, niso dovolj odrasli. Skoraj redno potem otroci, zlasti fantje, nehajo sesati prst . . ."

Z naših vrtov

VNETO PISANJE

Zelo smešno je, ko hoče pisec globokoumno kovati stavke. Tako je prišel na urednikovo mizo tudi članek o stanovanjsk graditvi v sevniški občini. Med drugim je bilo zapisano: „Ko misija se je sestala dvakrat, zda pa se je drugič sestal še sklad.

Zelo zanimivo, kajne. Kaj l torej to pomenilo? Da se je ko misija dvakrat usedla za mizo vendar je svoje delo bolj slab opravila – ali pa ji sklad ni zaupal. In tako se je še sklad, stvar brez življenja, sestal drugič.

Ni vrag, da ne bi šlo stanovanjski gradnji v občini na bolje, ko pa se sestajajo ljudje – in tudi take stvari, kot so sklad i . . .

REKORDER – Naš čas je čas nových rekordov. Kralj največjih nosov 1973 je postal mlekar Attilio Salvini, 52, ki je imel zares kraljevsko dolg nos ob meritvi: 64 milimetrov dolg in 36 širok. Kdo ga poseka?

JEMČIJA	Z.IME	DRŽAVA NA BLIŽNOVZ	VRSTA DVIGALA	LES TISE	IMPERIJA	ŽENSKA BELIH LAS	GORA V SRBIJI	MUZA PETJA	PRESTOL	
						X X X				
DOLŽ. MERA										
GR. BOG VOJNE					LESKOVAR					
GR. ČRKA	ANDRIĆ KONICA				SVETOPIS OSEBA					
					SRŠEN					
								T.MESTO	KOSTNICA	
D L	NOVOZEL PLEME	OFF. SOLA LUKNJAC					MOLIBDEN DELAVEC SOLARNI			
ČRN PES			NEZNANO HIMAL. BITJE	MOJ JACKIE KENNEDY URH CAR						
BUCHWALD			GEOL.DOBA BUDIMP. STADION			POLOTOK V SZ HIM.KOZA				
STAR MODER MOŽ				KOŠITER	OBREDNA OBLEKA GR.ČRKA					
JED				BELG. LETOVIŠČE KISIK			PORTUG. AGENCIJA			
IVAN ČARGO		NOVOM. GRADB. PODJETJE				SKUPINA				

Četrt stoletja karikature

Oče Paradižnika, njegove Klare in vzdržljivega kabrioleta Marjan Bregar: »V slikanicah zabavam, poskušam pa tudi zbosti!«

Pred 25 leti je Marjan Bregar narisal prvo karikaturo. Takoj se je spoprijel z gospodarskimi in političnimi temami. Odtlej vihti svinčnik ali flumaster – kakor hočete – četrt stoletja. Marjan Bregar, Ljubljančan, karikaturist.

„Oh, to je bilo v sedmi gimnaziji. Kje so že tisti časi! Potem sem šel 1956 v službo k Slovenskemu poročevalcu. V novinarstvo sem torej zažrt, da ne morem več ven . . ."

– Pred leti ste narisali nekaj slikanic za Delo, zdaj pa vaš Paradižnik s svojo Klaro in kabrioletom gostuje na sredini Dolenjskega lista. Kako to?

„Pred leti sem v Delu objavljal Petra Mozolca. Dan za dnem, vsak dan nova ideja. To niso bile mačje solze! Mozolec je končno omagal, na drugem koncu naše ožje domovine, na Dolenjskem, pa je dobil sorodnika – upokojenca Paradižnika. Najprej je, ko je zadihal pokoj, spoznal ožjo domovino, potem je pokukal v zamejstvo in potem ga je zavrtel tok burnega življenja: potoval je v Afriko, v Ameriko, od tam na Mars in zdaj je pokukal v praskupnost."

– Preveč o sedanjih podvigih, ki jih bosta s Klaro pripravila našim prednamcem, ne kaže govoriti. Kljub temu ni prehudo, če izdam, da bosta ostala živa. Kaj hoče Paradižnik?

Marjan Bregar

„Predvsem zabavati, v svojem dokaj dolgem življenju na sredini Dolenjskega lista pa sta upokojenec in njegova boljša polovica pogruntala tudi nekaj bodic na račun naše stvarnosti in stvarnosti nasploh. Ne bom izdal preveč, če povem, da sem v tej slikanici, ki se je zdaj začela, skušal ošvrkniti tudi nekaj naših grdih navad, ki jih povzemamo po tujcih in ki bi jih kratko lahko označil s potrošniško mrzlico . . ."

– Paradižnik je upokojenec, toda videti je zdrav. Veliko naporov je že prestal, ga to utruja?

„Nikakor, saj mora nadoknaditi, kar je zamudil. Če je videl Afriko in Ameriko pa Mars, gleda zdaj pragzodovino. Če bo šlo vse po sreči, ga bomo videli – vrlega upokojenca! – še v starem Rimu, morebiti tudi v kratem srednjem veku. Nič presenetljivega ne bi bilo, če bi bil s svojim vzdržljivim kabrioletom Turkom za petami. No, pa to je že druga zgodba, pustimo reveža, da se bo srečno izmazal iz praskupnosti!"

Seveda, Marjan Bregar, to je že druga zgodba. Preveč vas utrujam, raje vas pustim, da bo govorilo vaše pero. In še na novo četrt stoletja karikature vam hkrati voščim!

J. SPLICHAL

JOŽE SPLICHAL:

. . . Generalni direktor IMV Jurij Levičnik takoj ugasne radio, ko zasliši Katrco. Že v tovarni mu gre to ime preveč na živce . . .

. . Novinar Dolenjskega lista Alfred Železnik je občutno slušal: že pet dni se ni pod njegovo težo zlomil noben stol!

. . . Novomeški Elan slavi letos 50-letnico nogometa. Prihodnje leto bo menda slavil 20-letnico igranja v podzvezi . . .

Rešitev prejšnje križanke:

PRISTANEK V PRASKUPNOSTI

3. Sedel je za volan Paradižnik, Klara je prisedla in sta zadrdrala po neznanih tleh. Zmajčki so prihnili v nebo, zavozila sta med praprot, povozila tu in tam gobico in slednjič zavrla na robu gozda.

Stala sta na vrhu gore.

„Kako lepo!" je ušlo Klari.

„Kot na barvni televiziji!" je pritegnil soprog.

Zares, kot na televiziji in še lepše je bilo. Pod gorami se je širila ravan. Modra reka se je vila iz hribovja na levi in se vijugala po ravnini. Obzorje so obrobljali holmi in holmci. Bele pečine so bile posejane po pokrajini, bliskale so se v mladem soncu in se drobile v jeznih, slepečih nevihtah izpod trebušastih oblakov, ki so jih živahni vetrovi urno preganjali po deviškem nebu. Tako nekako je bilo, kot da svet še ni bil do kraja napravljen, kot da je bil v zadnji proizvodni fazi...

Zazrl se je Paradižnik v rajsko pokrajino, pobožal vrhove praproti pod seboj od severa do juga pa od vzhoda na zahod in zamrmral v brk: „Naj me zlod, če nisem že nekje videl teh krajev! Tole reko tu z njenimi vijugami, pa tistele griče tam . . ."

„Naj me zlod!" se je treščil po čelu, da ga je Klara začudeno pogledala. „Če ni tole prav naša dolina in tistole tam hribček, kjer bi morala stati stara graščina in pod njim – ne, nobenega dvoma ni! – Košata lipa!"

SOMMERSET MAUGHAM:

BISERNA OGRLICA

– Veseli me, da so me določili, da bom sedela zraven vas, – je rekla Laura, ko smo sedli k večerji.

– Tudi mene, – sem vljudno odgovoril.

– Nazadnje se mi je le ponudila priložnost za pogovor z vami. Povedala vam bom nekaj zelo zanimivega. Mislim, da boste o tem lahko napisali zgodbo. Bila sem tam, ko se je zgodilo. Večerjala sem pri Livingstonovih. Jih poznate?

– Nekajkrat sem jih videl. Osebno pa jih ne poznam.

– Lahko jih vprašate in potrdili vam bodo vse, kar vam bom povedala. Ker je neka ženska, ki je bila povabljena, v zadnjem hipu obvestila, da ne more priti, so povabili za mizo tudi guvernanto. Pisala se je Robinskon. Imela je okoli dvajset let in je bila kar čedna.

Pri večerji je bil moški, za katerega, kot mislim, niste še nikoli slišali, je pa zelo znan med draguljarji. To je grof Borselli, eden največjih strokovnjakov za drago kamenje. Sedel je poleg Mary Lingat, ki je zelo ponosna na svoje biserne ogrlice. Ugotovil je, da je zelo lepa. To ji je bilo všeč in rekla mu je, da je vredna osem tisoč funtov.

– Da, toliko je vredna, – je potrdil Borselli.

Guvernanta Robinson je sedela nasproti. Bila je lepa. Spoznala sem obleko, ki jo je nosila. Prej sem jo videla na Sophii Livingstone. Tisti, ki niso vedeli, da je dekle guvernanta, ne bi tega nikoli sklepali po njenem videzu.

– Mlada dama ima krasno ogrlico, – je pripomnil Borselli.

– Oh, ona je vendar guvernanta gospe Livingstone! – je vzkliknila gospa Mary Lingat.

– Kljub temu, – je odgovoril, – ima eno najlepših ogrlic, kar sem jih kdaj videl. Vredna je gotovo petdeset tisoč funtov.

– Neumnost.

– Častna beseda.

Mary Lingat se je nagnila čez mizo.

– Gospodična Robinson, veste, kaj je rekel grof Borselli? Pravi, da je biserna ogrlica, ki jo nosite, vredna petdeset tisoč funtov.

Vsi okoli mize so to slišali. Obrnili so se in pogledali dekle. Malce je zardela in se nasmehnila:

– No, poceni sem jo kupila, – je rekla. Zanjo sem dala petnajst šilingov.

Vsi smo se zasmejali. Bilo je neverjetno, da bi dekle služilo kot guvernanta, če bi imela ogrlica vrednost 50.000 funtov. Očitno se je Borselli zmotil. Tedaj se je zgodilo nekaj nepričakovanega.

V sobo je stopil sluga in nekaj pošepetal dekletu. Zdrznila se je in prebledela.

– Gospa Livingstone. Dawson pravi, da sta v predsobi dva moška, ki bi želela takoj govoriti z mano.

– Pojdite, – je rekla Sophia Livihgstone.

Guvernanta je vstala in odšla in sobe.

– Upam, da je niso prišli aretirat, – sem zašepetala Sophii. To bi bilo strašno zate.

– Borselli, ste prepričani, da so tisto pravi biseri? – je vprašala Sophia.

– Popolnoma!

– Ne verjamem, da bi si jih upala nositi nocoj, če bi bili ukradeni, – sem pripomnila.

– Ne govorite neumnosti, – je rekel Livingstone. – Le kako naj bi ukradla tako dragoceno ogrlico?

– Lahko je samo sodelovala, – sem odgovorila.

– Ima dobra priporočila, mimo tega pa je njen oče duhovnik, – je rekla Sophia.

Vrata so se kmalu odprla in prišlo je dekle. Takoj sem opazila, da nima več ogrlice. Bila je bleda in razburjena. Z nasmehom je sedla in vrgla biserno ogrlico na mizo.

– Tu imate mojo ogrlico, – je rekla.

–,To so pa umetni biseri! – je vzkliknil grof Borselli.

– Povedala sem vam, da so umetni, – se je zasmejala.

– To ni ista ogrlica, kot ste jo imeli prej.

Pokimala je. Vsi so bili zelo radovedni. Videla sem, da Sophii Livingstone ni prav, da je njena guvernanta postala središče pozornosti. Da bi bila stvar čimprej pri kraju, je ukazala guvernanti, naj pove, kaj je bilo v predsobi.

Gospodična Robinson je povedala, da je našla v predsobi dva moška, ki sta rekla, da delata v Geraldovi trgovini. Tam je kupila ogrlico za petnajst šilingov. Čez nekaj dni jo je vrnila, da bi popravili sponko. Danes popoldne je spet odšla v trgovino, da bi vzela popravljeno ogrlico. Po pomoti so ji dali drugo. Nekdo je prinesel popravit pravo biserno ogrlico in pomočnik se je v naglici zmotil. Tako je imela gospodična Robinson na sebi, ne da bi vedela, biserno ogrlico, ki je vredna petdeset tisoč funtov. Seveda je ogrlico vrnila, oni pa so ji dali njeno. Nato sta moška rekla, da so jima naročili, naj ji dasta odškodnino tristo funtov. Guvernanta je pokazala ček. Bila je zelo zadovoljna.

– Nasmehnila se ji je sreča, kajne? – sem rekel.

– Tako je kazalo. Na koncu pa jo je to uničilo, – je rekla Laura.

– Ne razumem.

– Ko je dobila dopust, je rekla Sophii, da gre v Francijo. Tam bo ostala mesec dni in porabila tistih tristo funtov. Sophia jo je skušala pregovoriti in ji je svetovala, naj da denar v banko, vendar ji ni uspelo. Guvernanta je želela preživeti mesec dni kot bogatašinja. In tako je gospodična sama krenila v Francijo. Kaj mislite, kaj se je potem zgodilo?

– Nimam pojma, – sem odgovoril. – Upam, da se je imela dobro.

– Teden dni, preden bi se morala vrniti, je pisala Sophii, da je spremenila načrte in da ima nov poklic. Upa, da ji bo gospa oprostila, ker se ne bo več vrnila. V resnici se je dekle v Franciji spoznalo z bogatim Argentincem in z njim odšlo v Pariz. Odtedaj živi v Parizu. Sama sem jo videla. Bila je elegantno oblečena in je nosila mnogo nakita. Pravijo, da ima hišo v Boulogneskem gozdu in da se vozi z rols-royscom. Čez nekaj mesecev je zapustila Argentinca in si našla bogatega Grka. Ne vem, s kom živi sedaj, je pa ena najbolj elegantnih prostitutk v Parizu. Bi lahko napisali zgodbo o tem?

– Na žalost sem že napisal zgodbo o biserni ogrlici. Ne bi imelo smisla, da napišem še eno zgodbo o isti stvari.

– Jaz pa sem se odločila, da začnem pisati. Spremenila bom samo konce.

– O, kako pa se bo končala vaša zgodba?

– Napisala bom, da je zaročena z bančnim uradnikom, invalidom brez noge. Zelo sta revna in zaradi tega se ne moreta poročiti. Ona daje svoje prihranke v banko. V nekaj letih, ko bosta imela dovolj denarja, da si kupita majhno hišico v predmestju, se bosta poročila. In tedaj bo dobila tristo funtov. Oba jokata od sreče. Nato kupita hišico in njena mati pride k njima. On je še vedno uradnik, ona pa guvernanta.

– Konec je malce dolgočasen, – sem pripomnil.

– Je, toda moralen, – je odvrnila Laura.

POTA IN STRANPOTA

§

Dežurni poročajo

KOLO DOBILO NOGE – 15. maja zvečer je neznanec odpeljal z dvorišča hotela Metropol v Novem mestu kolo s pomožnim motorjem, last Novomeščana Toneta Polsa.

VROČA KRI – 20. maja so šentjernejski miličniki pridržali Ivana Lapanoviča iz Ljubljane, Mirka Žuranoviča iz Gor. Straže, Ljubomira Brkiča iz Ljubljane ter Ilijo Brkiča iz Gor. Straže, ki so na posestvu v Draškovcu pri Šentjerneju razgrajali. Prijavili so jih sodniku za prekrške.

NEPRIMERNO VEDENJE – 19. maja zvečer so šentjernejski miličniki pridržali Jožeta Debevca in Alojza Saška. Oba sta se opila, Debevc je poleg tega vozil avto po Šentjerneju. Miličnikom, ki so ju zalotili med vožnjo, sta se upirala in se neprimerno vedla, zato sta noč prebila na hladnem. Za dejanje se bosta morala zagovarjati pred sodnikom za prekrške.

Z VILAMI NAD VAS – 19. maja so trebanjski miličniki pridržali do iztreznitve Franca Kmeta iz vasi Repče. Kmet je z gnojnimi vilami razgrajal po vasi, doma pa pretepal ženo in otroke. Tudi k sodniku za prekrške bo moral.

COLIBRI Z NEZNANCEM – Moped colibri (NM 58-047), s katerim se je 19. maja zjutraj pripeljal v Novo mesto Franc Avbar iz Dolnje Straže, je izginil. Ko to poročamo, še ni sledu o dolgoprstem neznancu.

TEPEŽ PRI KOSU – 18. maja zvečer sta se v Kosovi gostilni v Ločni stepla Lado Tekstor iz Novega mesta in Jože Ivanetič iz Regerče vasi. Zagovarjati se bosta morala pred sodnikom za prekrške.

KAM JE ŠLA ROČNA URA? – Jože Pucelj iz Novega mesta je 18. maja delal na vrtu ob Zagrebški cesti. Ročno uro, ki jo je odložil, je neznanec zmaknil.

„PLAČANA" ZABAVA – A. L., star 71 let, si je 19. maja popoldne krajšal čas s Cigankama v Kettejevem drevoredu. Ko je ostal sam, je ugotovil, da sta mu zabavo drago zaračunali: vzeli sta mu 700 din in 10 dolarjev.

OTROCI POD KOLESI

V zadnjem obdobju se je v Kočevju zgodilo kar precej prometnih nesreč, v katerih so bili lažje poškodovani otroci, stari od dve do 14 let. Do nesreč prihaja, ker otroci nenadoma in neprevidno prečkajo cesto. Starši in učitelji naj bi otroke opozarjali na previdnost na cesti.

»Nisem več vzdržal za hlapca«

Zgodba o delavcu, ki je za 10-urno delo od večera do jutra prejemal po 400 din na mesec - Prikrajšan za dopust in dodatek za nočno delo, pa še za odškodnino ga je ob odhodu terjal mojster

„Je to danes mogoče?" se je spraševal inšpektor za delo v Krškem, ko je zvedel, za kakšno plačilo in v kakšnih razmerah je delal Jože Krejan iz Pokleka pri pekovskemu mojstru Rudiju Kadivniku v Brestanici. Fant se je zaposlil sredi avgusta 1971, star komaj 16 let. Za deset ur dela na dan je prejemal na mesec po 400 din dohodka, s tem da je imel pri Kadivniku tudi hrano in stanovanje. Rednega dopusta lani ni dobil, mojster mu je v zameno zanj konec leta 1972 izplačal 400 din.

Vendar to še ni vse. V prijavi za uvedbo kazenskega postopka proti delodajalcu je naštetih še več prekrškov. Mojster je 27. avgusta 1971 sklenil na krajevnem uradu v Brestanici pogodbo, s katero je vezal delavca najmanj na tri leta službe. V nasprotnem primeru bi moral ta plačati mojstru odškodnino 1.000 dinarjev. V pogodbi so bili mesečni dohodki za prvo leto 200 din, za drugo leto 300 in za tretje leto 400 din, čeprav je imela občina Krško takrat predpisan minimalni osebni dohodek 750 din za nekvalificirane pekovske delavce. Novi odlok, sprejet septembra 1971, pa je že določal najmanjši dohodek 1.000 din.

Delodajalec Kadivnik pri svojem delavcu ni spoštoval pravice do 42-urnega delovnega tedna. Delavec je izjavil, da je delal po deset ur na dan in da za nadurno in nočno delo ni prejel nikakršnega dodatka. V zapisniku, napravljenem na občinski skupščini v Sevnici, je 23. marca letos pred pričami med drugim izjavil tudi tole:

„Delovno razmerje sem prekinil zaradi tega, ker nisem mogel vzdržati, da bi toliko delal za tako majhen dohodek. Ko sem zahteval knjižico, je mojster ni dal. Zahteval je, da mu po pogodbi odštejem tisoč dinarjev odškodnine in da odslužim 2.500 din posojila, ki sem ga dobil za njegov moped."

Mojster Kadivnik je sklenil z delavcem Krejanom pozneje novo pogodbo in jo predložil zavodu za socialno zavarovanje. V njej je navedel 40-urni delovni teden in 600 din osebnega dohodka ter poleg tega hrano in stanovanje. Da je delavec v začetku res prejemal po 200 in 300 din dohodka, pozneje pa 400, sta izjavila inšpektorju delodajalec in njegova žena Marija.

Junija lani je Kadivnik sklenil novo pogodbo in jo registriral na referatu za delo pri občinski skupščini. Tudi te ni spoštoval, ampak je svojemu delavcu še naprej krojil pravice po nezakoniti pogodbi, ki jo je ob sprejemu na delo podpisal tudi Krejanov oče.

J. T.

Nepoboljšljivi goljuf

Medtem, ko prestaja kazen zaradi goljufij, spet obsojen zaradi goljufije - Kužnik bi lahko naivnost drago plačal

IZ KPD Dob, kjer prestaja kazen 6 let zapora, ki si jo je prislužil zaradi goljufij, so 18. maja privedli pred občinsko sodišče Kočevje 55-letnega Henrika Fermiška iz Kranja, da bi se ponovno zagovarjal zaradi goljufije. Pred sodiščem je zagotavljal, da je nedolžen in da se bo zoper novo kazen 6 mesecev zapora pritožil. Sodba še ni pravnomočna.

Henrik Fermišek, bivši trgovski potnik DES Zagreb, je predlagal Marjanu Kužniku, obrtniku-slikarju iz Kočevja, da bi mu priskrbel delo: uokvirjanje slik, ki jih je Fermišek prodajal. Razen tega se je ponudil, da bo prodajal tudi Kužnikove slike. S tako pretvezo je 7. januarja 1971 izmamil Kužniku 1.500 din.

Kar presenetljiva je Kužnikova naivnost ne le zaradi tistih 1.500 din, ampak še zato, ker je podpisal dvoje potrdil, da je dobil od Fermiška za 27.000 din (2,7 milijona starih din) slik. Kužnik namreč teh slik ni nikoli dobil v uokvirjanje niti jih ni videl. Če sodišče tega ne bi ugotovilo, bi podjetje DES Zagreb lahko terjalo, da mu Kužnik vse te slike plača! Mladi Kužnik se je na razpravi hotel celo zavzeti za goljufa, češ da bi tožbo umaknil. Vendar v takem primeru tožbe ni mogoče umakniti.

Zmeda po nepotrebnem!

V vašem listu št. 20 (1207) z dne 17. 5. 1973 je na 14. strani v rubriki „Pota in stranpota – dežurni poročajo" članek s fotografijo, kjer avtor napada prometni režim na Glavnem trgu v Novem mestu.

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu občinske skupščine Novo mesto smatra za svojo dolžnost – ne glede na to, kako bo reagiral pristojni upravni organi – pač v interesu prometne vzgoje občanov, da opozori uredništvo in s tem občane o popolni neprimernosti kritičnega članka, saj bi lahko znova vnesel zmedo na tem kritičnem prometnem prostoru, potem ko je bil režim z resnim prizadevanjem številnih forumov in občanov komaj vzpostavljen in je dejansko prišlo do primernega reda.

Avtorju članka pa tole: Celo otroci morajo brati povesti od začetka do konca, da lahko dojamejo vsebino. Toliko bolj bi bilo potrebno, da nekdo, ki „avtoritativno" napada neki ukrep občinske skupščine in se pri tem sklicuje na višje predpise, te predpise vsaj bežno prebere v celoti.

V konkretnem članku je namreč le skromen izvleček iz zakona, ki pojasnjuje pomen posameznih izrazov, medtem ko avtor očitno ne pozna ali noče poznati vrste pozitivnih določb zakona, ki urejajo prometni režim.

Vsiljuje se misel, da je avtor s svojim člankom želel ugajati ozkemu krogu somišljenikov, ki jim prometna urejenost na Glavnem trgu ni všeč, ker ne morejo brez plačila za parkiranje daljši čas zasedati parkirnih prostorov na škodo drugih uporabnikov, pri tem pa si samovoljno jemlje pravico, da nastopa v imenu širše javnosti ali da je zaščitnik zakonitosti.

Priporočamo, naj avtor vsaj bežno prebere 11. in 44. člen temeljnega zakona o varnosti cestnega prometa in 25. člen pravilnika o praviih cestnega prometa, pa bo najbrž prišel do drugačnih zaključkov, če že želi iz „formalnih" razlogov kritizirati ukrepe pristojnih organov.

Morda pa je avtor celo voznik motornega vozila z opravljenim vozniškim izpitom? V tem primeru pa se postavlja vprašanje potrebe poznavanja prometnih predpisov in sporni članek postane še toliko bolj vprašljiv, če ne celo zavestno destruktiven.

SVET ZA PREVENTIVO IN VZGOJO V CESTNEM PROMETU

NOVOMEŠKA:

„Prihranek! Naši avtomobili ne potrebujejo zavor, ker ustavljajo kar ob parkirnih urah!"

OTOŽNOST

Visoki ljudski organ!

Verjemite mi, tovariši, da mi je težko pisati pisma, še teže, če naj pismo naslovim na tako ugleden naslov, kot ste vi. Verjemite mi, da nisem kverulant, ne prevarant, ne dobičkar, ne birokrat, ne tehnokrat, ne izprijenec, ne socialni diferenciranec, ne...in ne! Sem namreč zgolj in edinole otožni občan Jaka Pravičnik.

Pa boste rekli: čemu otožni občan, Jaka? In odgovoril vam bom takole:

Njega dni, tovariši, so se ljudje bali oblasti in delali tako, kot so jim velevali zakoni in postave. Dandanašnji pa ljudje puščajo vnemar zakone in predpise in delajo tako, kot se jim pač zdi in zljubi. No – tem smo deloma že stopili na prste. In tako je prav!

Toda glejte! Imamo organe, imamo ljudi, ki naj skrbe in pazijo na varnost ljudi in občanov. Imamo jih in prav je tako! Ti naj bodo varuhi naših pravic in svoboščin, ti naj zagotavljajo, da bomo povsod in na vsakem koraku – varni! Ti naj odkrivajo in preganjajo...

Pa veste, kaj se mi je primerilo onega dne, ko se je možila Drežnačeva Špela?

Pripeljal sem se s svojo zarjevelo škatlo domače proizvodnje do središča mesta, iskal in iskal, kam bi jo zrinil, pa nisem in nisem našel primernega iziroma zakonitega parkirišča. Zato sem vozilo porinil kar pred neki kipec, ki je krasil okolje. Skočil sem v trgovino, da bi malenkost kupil, pa ni vrag, da me je ob vrnitvi pričakal organ oblasti! Seveda sem moral plačati. Ob drugi priliki sem avtomobil parkiral nekoliko bolj poševno, in spet sem moral plačati. Tretjič sem pozabil plačati uporabo parkirišča in spet...

Nedavno pa sem se peljal po veliki cesti. In videl sem izsiljevanja, videl prehitevanje tovornjakov, strnjene kolone tovornjakov, vožnje avtobusov, videl vožnje „v škarje" in videl reči, ki skoraj vse sodijo na zatožno klop. Ob vsem tem pa nisem videl oziroma sem jih zelo redko tiste, ki se sicer venomer pojavijo, če napačno parkiraš..

In zato sem otožen, tovariši! Doklej nam bo namreč več vredno parkiranje in ustavljanje po mestu kot nedovoljeno prehitevanje brezobzirnih tovornjakov in avtobusov, nedovoljene hitrosti pa alkohol in podobno, kar srečavamo dan na dan na naših cestah?

JAKA PRAVIČNIK

Strela upepelila hlev in kozolec

Pri Jožetu Pungeršiču na Štritu pri Bučki reševalo petero gasilskih društev - V glavnem rešili le živino

Se letošnje strele in grom napovedujejo potuhnjeno? V torek, 15. maja zvečer, ni kazalo na kaj hujšega. Kmet Pungeršič je na žagi ravno začel drugo rez, ko je počilo v sleme hleva, ki ga je lani lepo opremil z napajalniki za 10 glav živine. „Pogasil sem 4 ognje, petega nisem mogel, močna sapa je plamene zanesla še v bore 4 metre oddaljen kozolec," je pripovedoval z ožganim obrazom dva dni po nesreči.

Jože Pungeršič je skrben gospodar. Pogorišče je bilo že pospravljeno, na hlevu so bili že tesarji in dru-

JOŽE PUNGERŠIČ: Nadomestiti, kar je vzel ogenj!

2.500 kg sena, za 800 do 900 kg slame, trier, mlatilnica, vprežni voz. Živino so vzeli pod streho sosedje, v naglici so pozabili edino na zajce. Najprej so prihiteli gasilci z Bučke, Račani, iz Škocjana, Dobrave in celo Novomeščani. Telefon ni deloval, vse so obvestili z vozili.

Prva košnja je pred durmi, strehe ni. Pungeršičeva domačija je ob vodi dokaj nizko. Velika opečnata ostrešja so privabila strelo. „Da bi le dobil cement," je potožil gospodar, zakaj lesenih stropov ne bo več postavljal gi delavci, ki bi morali sicer postavljali streho na bratovi hiši in delavnici. Tako pa je ogenj požrl še les za novo ostrešje, 1.500 kg otave, s kozolcem na 6 oken je zgorelo še v hlev. Pogorišče je že postalo gradbišče.

A. Ž.

POŠKODOVAN MOPEDIST

Po Cesti prvih borcev v Brežicah je proti križišču peljal z osebnim avtomobilom Mihale Slak iz Krške vasi. Po stranski Prešernovi cesti je pripeljal mopedist Štefan Popelar iz Brežic. Vozili sta trčili. Hudo poškodovanega mopedista so odpeljali v brežiško bolnišnico.

MRTEV MOPEDIST

63-letni mopedist Anton Klarič iz Potoka 4 je izgubil življenje, njegova 50-letna žena Rozalija pa je bila huje poškodovana, ko je njun moped 14. maja ob 18.15 trčil v tovornjak. Nesreča se je zgodila med vasema Pirče in Vas v kočevski občini, ko je moped trčil v tovorni avto, ki ga je pravilno po desni strani ceste peljal Ivan Bojc iz Slovenskega Kužlja 18, zaposlen pri Združenem KGP Kočevje. Anton Klarič je bil takoj mrtev, hudo poškodovano Rozalijo Klarič pa so prepeljali v ljubljansko bolnišnico. Materialna škoda na vozilih ni velika.

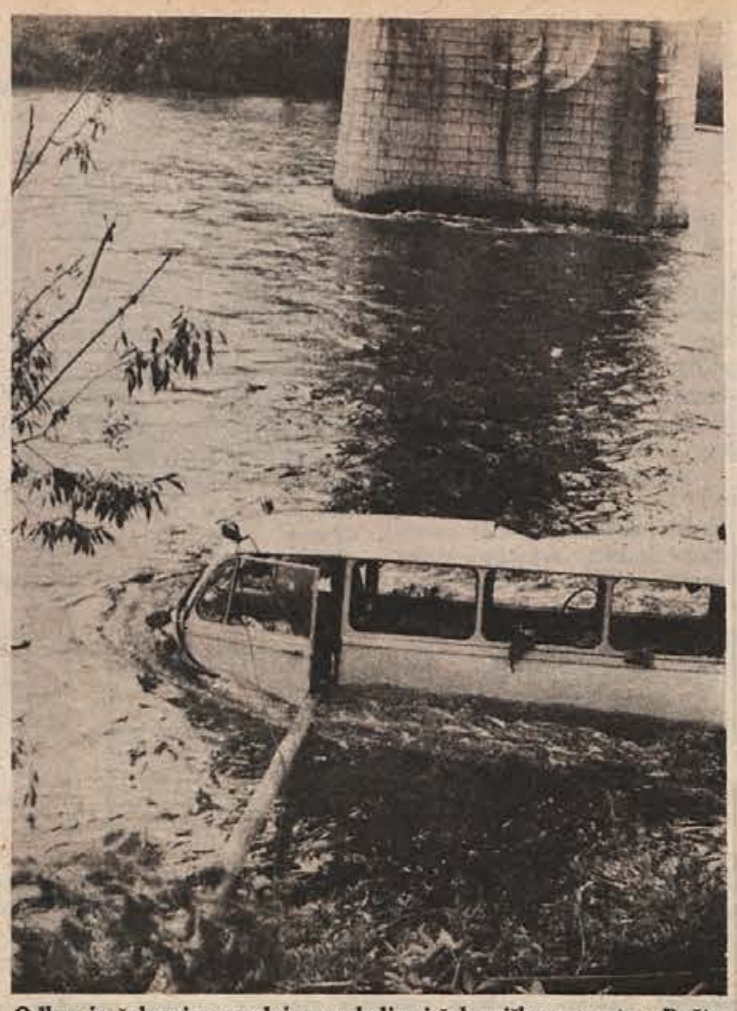

Odkar je železnica zgodaj spomladi pri železniškem mostu v Boštanju namestila polavtomatske zapornice, na tem nevarnem kraju vse do torka, 15. maja ni, bilo nesreč. To jutro pa je prenaglo pripeljal D. Funkelj iz Dola pri Hrastniku. Pred semaforjem je zavrl, vendar ga je na mokrem cestišču obrnilo tako, da je z zadnjim delom vozila udaril v obcestni kamen ter zdrsnil po nasipu v Savo. Voznik si je poškodoval hrbtenico. (Foto: Železnik)

KRONIKA NESREČ

„RAMPA" ZA MOPEDISTA – Jože Hrovat s Suhorja pri Dolenjskih Toplicah je 20. maja zvečer z osebnim avtomobilom pri Dularjevi gostilni v Straži zavil na levo in zaprl pot mopedistu Dušanu Kodeliču iz Lašč, ki se je pripeljal od Soteske. Mopedist se je zaletel v avtomobil, padel in se ranil, da so ga morali odpeljati v novomeško bolnišnico. Gmotno škodo so ocenili na 4.000 din.

PRISILJEN „STOP" ZA LJUBLJANČANA – Anton Ihan iz Ljubljane je 20. maja zvečer pri Biču, ko se je vračal po avtomobilski cesti domov, zavil na levo in zaprl pot vozniku, ki je potoval za njim – someščanu Janezu Žnidaršiču. Pri trčenju je nastalo za 10.000 din škode.

RAZNESO ZRAČNICO – Džuro Tovarloža iz Zagreba je vozil 20. maja zvečer osebni avtomobil mimo Mrtvic proti Zagrebu, ko je razneslo zračnico na zadnjem desnem kolesu. Avtomobil je zaplesal, vrglo ga je prek žive meje na travnik, kjer se je prevrnil. Ranjeni sopotniki Marijo Tovarloža in Dragico Boromisa so odpeljali v brežiško bolnišnico. Škode je bilo za okoli 20.000 din.

MED VOŽNJO NAZAJ TRČIL – Ljubljančan Ciril Kamnar je 20. maja popoldne vzvratno vozil osebni avto s stranske na prednostno cesto pri Šmarjeških Toplicah in trčil v avto, s katerim se je peljal Šmarječan Franc Perme. Škodo so ocenili na 1.500 din.

NEVARNO PO LEVI – 20. maja dopoldne se je Ljubljančan Juro Brišnik peljal z osebnim avtom od Dvora proti Straži. V Kotih se je naproti po levi strani pripeljal avtomobilist Henrik Štupar z Vinkovega vrha in zadel Ljubljančanovo vozilo. Škode je bilo za 5.000 din.

PO PADCU V BOLNIŠNICO – Janez Zajc iz Višnje gore se je 19. maja popoldne peljal s kolesom na pomožni motor po Viniški cesti v Črnomlju proti Kanižarici. Izgubil je ravnotežje in padel. Huje ranjenega so odpeljali v novomeško bolnišnico.

PEŠEC CIK–CAK – Novomeščanka Majda Vovk je 19. maja vozila osebni avto proti Ločni. Dohitela je Hameda Bečića iz Sevnega pod Trško goro, ki je hodil sem ter tja po cesti. Med prehitevanjem je Bečić stopil pred vto, da ga je voznica zadela in podrla. Bečić, ki je pešačil pod vplivom alkohola, se je lažje poškodoval. Prvo pomoč so mu dali v novomeški bolnišnici.

PADLA S KOLESOM – 19. maja zjutraj je 76-letna Jožefa Medle iz Lutrškega sela sedla na kolo in se odpeljala proti Otočcu. Med vožnjo je obšla slabost, da je padla in obležala. Zaradi poškodb so jo odpeljali v bolnišnico.

MED PREHITEVANJEM TRČIL V AVTOBUS – 19. maja popoldne je Anton Vučko iz Kočevja na cesti Podturn – Podstenice z osebnim avtom prehiteval avtobus ljubljanske registracije (voznik Alojz Lah iz Ptuja) in ga zadel. Škodo so ocenili na 3.000 din.

PO LEVI V TOVORNJAK – Motorist Franc Kolenc iz Dol pri Škocjanu je 19. maja med srečanjem zapeljal na levo in trčil v tovornjak, ki ga je vozil Jože Cvelbar iz Stare vasi pri Škocjanu. To se je zgodilo na cesti v Zloganju. Pri nesreči je bil motorist poškodovan in so ga odpeljali v novomeško bolnišnico.

Z DVORIŠČA V AVTOMOBIL – Karlovčan Slavko Jakin je 18. maja zvečer z osebnim avtom zapeljal z dvorišča na cesto v Vranovičih, ne da bi prepričal, ali je kdo na njej. Trčil je avto, s katerim se je tedaj mimo peljal Jože Bahor iz Svibnika. Škodo so ocenili na 8.000 din.

PONOČI V DROG – 17. maja okoli 2. ure je s ceste v Cikavi zapeljal avtomobil in podrl telefonski drog. Ugotovili so, da je avto vozila Alojzija Bilobrk in Novega mesta. Skupno gmotno škodo so ocenili na 7.000 din.

PO TRČENJU V GOZD – Ludvik Petek iz Laz pri Ribnici je 15. maja na karteljevskem klancu z avtom zadel osebni avto Italijana Maria Capellija, na prvem parkirišču ustavil, nato pa se skril v gozd.

NEVAREN PREKUCLJAJ – 14. maja je zagrebška voznica Andjela Topolovac vozila osebni avto proti Zagrebu. V Korenitki je naproti pripeljal tovornjak s prikolico ter se nenadoma zaradi okvare ustavil. Voznik osebnega avtomobila, ki je vozil za tovornjakom, je začel v tem trenutku prehitevati. Zagrebčanka je močno zavrla. Njeno vozilo je zaneslo, da se je prevrnilo in se spet postavilo na kolesa. Voznica in sopotniki so se ranile, škodo pa so ocenili na 6.000 din.

ČETRTKOV INTERVJU

Še malo potrpljenja!

Pokopališče in Cesta herojev prideta na vrsto ob zazidavi tega dela Novega mesta

Prejšnji teden je tajnik novomeškega Planinskega društva Tone Trunkelj zastavil tole vprašanje naslednjemu intervjuvancu v tej rubriki: „Več stvari imam, predvsem pa me zanima dvoje: ali ne bi bilo možno poti za pogrebne sprevode na ločensko pokopališče speljati na severni strani, torej stran od Ceste herojev, ki je na tem delu silno prometna, in še: kdaj bodo urejeni pločniki od mestne vrtnarije do tovarne zdravil? Ljudje so zdaj prisiljeni hoditi po cesti, po asfaltu, in je pravi čudež, da ni ob takšnem vrvežu več prometnih nesreč."

Gorazd Cibic: „Novo pokopališče na Marofu"

„Priznam, da vprašanje ni lahko," je poudaril inž. arh. Gorazd Cibic iz Dominvesta, ki je pristal, da bo poskusil odgovoriti Tonetu Trunklju. „Glede nevarnosti in gneče, ki se s pogrebnimi sprevodi na tem delu ceste herojev še povečuje, se strinjam. Morda bi se res dala speljati pot tako, da bi se prišlo na pokopališče od severne strani, vendar bi morali v tem primeru spremeniti celoten režim in razporeditve na pokopališču. Seveda je ta stvar v pristojnosti upravljalca, se pravi Komunalnega podjetja. Hkrati se sam sprašujem, če bi bil tak poseg smotrn, če bi se kakršnakoli tovrstna naložba izplačala."

„Zakaj?"

„Vsak Novomeščan lahko vidi, da ni več prostora za nove grobove; pokopališče je že zdavnaj premajhno. Ko so ga snovali, niso predvidevali takšnega burnega razvoja, kakršnemu smo priče dandanes. Zdaj se nima kam širiti, zato ga bo nujno preseliti. Urbanisti predlagamo, naj bi novo pokopališče uredili na Marofu."

„Kaj pa porečete na del vprašanja, ki zadeva ureditev pločnikov?"

„S tovarišem Trunkljem se v celoti strinjam, da je za pešce res nevarno, če morajo ob tolikšnem prometnem vrvežu hoditi po cesti, ki je poleg vsega tudi hudo ozka. Rešitev vidim le v čimprejšnji uresničitvi urbanističnega načrta za ta del mesta. Od vrtnarije dalje je predvidena dvopasovnica s parkirišči in garažnimi prostori na obeh straneh, kar bo tudi v skladu s funkcionalnostjo in potrebami novega stanovanjsko-poslovnega naselja, ki bo tu zraslo. Računamo, da bi se teh del lahko lotili že prihodnje leto oziroma leto kasneje".

„Začasnih rešitev torej tudi za pešce še ne bo?"

„Ne kaže drugače, sprijazniti se bo potrebno s sedanjim stanjem in še nekaj časa potrpeti."

„Koga predlagate za naslednji intervju in kaj naj bi povedal?"

„Primanjkuje rekreacijskih prostorov za starejše, recimo za zaposlene, ki bi se v prostem času radi razgibali. Novo mesto prerašča v pokrajinsko središče, urbanistično je prostor za take objekte zagotovljen. Zanima me, ali občinska zveza za telesno kulturo o tem že kaj razmišlja oziroma načrtuje in kdaj bomo dočakali ustrezno gradnjo."

I. ZORAN

NOVO MESTO V POČASTITEV DNEVA MLADOSTI:

Drevi velika baklada mladosti

Na Bazi 20 bodo jutri odprli stalno razstavo AVNOJ 1943 in sprejeli v Zvezo mladine okoli 400 pionirjev - Slavje v Podgradu preloženo

Osrednje prireditve v počastitev dneva mladosti bodo v novomeški občini danes in jutri: v Novem mestu in na Bazi 20. V domu kulture bo drevi ob 19. uri Slavnostna akademija, za tem pa se bo začela baklada po novomeških ulicah. Jutri ob 11. uri bodo na Rogu odprli stalno razstavo „AVNOJ 1943".

Spored za nocojšnjo prireditev je pripravila glasbena šola Marjana Kozine s svojimi učenci, ki bodo peli, igrali na instrumente in recitirali.

Baklada, ki bo eno uro kasneje, se bo začela na Prešernovem trgu. Sprevod s svetili bo šel po glavnih novomeških ulicah, nato pa bo krenil proti Marofu. Tam bo že pripravljen taborni ogenj, ob njem bo izveden kulturni spored. Povabili so borce, ki bodo obujali spomine na partizanska leta.

Na Bazi 20 bodo odprli razstavo jutri ob 11. uri. Stalna razstava obsega fotografsko in drugo gradivo s poti slovenske delegacije na drugo zasedanje AVNOJ v Jajcu leta 1943, dodane pa so fotografije in drugi dokumenti s pohodov slovenske mladinske brigade, ki gre vsako leto po poteh avnojske slovenske delegacije.

Na Bazi 20 bodo jutri sprejeli v Zvezo mladine okoli 400 pionirjev. Mladinska organizacija iz novomeške osnovne šole Grm bo tu opravila tudi svojo prvo konferenco.

Dan mladosti bodo proslavili v vseh osnovnih šolah in mladi v delovnih organizacijah. Pripravljajo tudi srečanja mladih komunistov.

Za v soboto predvideno manifestacijo v Podgradu, na kateri bi proslavili tudi 400-letnico hrvaško-slovenskega punta in 500-letnico kmečkih uporov na Slovenskem so preložili za nedoločen čas. Tako so za zdaj odpadle tudi druge slovesnosti, med drugim nameravano odkritje spominske plošče na mehovskem gradu.

Ne v smetnjake!

Ponošeni čevlji, rabljena posteljnina, zakrpane hlače, premajhen jopič in najrazličnejša druga oblačila, ki ste se jih naveličali, ne sodijo v smetnjake ali celo na divja smetišča. Ste že pomislili na tiste, ki niso tako premožni kot vi? Prav to, česar se hočeta znebiti, bi drugi porabili za praznična oblačila, ponošenih čevljev bi bili bolj veseli kot vi novih. Zato tega ne mečite stran, kmalu vas bodo obiskali aktivisti Rdečega križa, pa jim izročite culice. 31. maja bo v vsej Sloveniji velika nabiralna akcija za potrebe Rdečega križa. Potrkali bodo tudi na vaša vrata, ča pa jih ne bo, se sami potrudite do najbližjega mesta, kjer bo oddaja rabljenih predmetov. V Novem mestu bo zbiralna akcija med 15. in 18. uro na krajih, ki jih bodo v ta namen posebej določili, o tem pa obvestili prebivalstvo na krajevno običajen način.

DANES V NOVEM MESTU

Na današnji seji občinske skupščine v Novem mestu bodo med drugim razpravljali o uveljavljanju ustavnih dopolnil, družbenem dogovoru o kadrovski politiki, družbenem dogovoru o merilih in pogojih, pod katerimi lahko ObS predpišejo obveznost občanov, da na javni poziv predložijo podatke o premoženju in njegovem izvoru itd. Govor bo tudi o arhivski službi, skladu za zidanje šol v občini, fluorografiranju prebivalstva in podobnem.

NOVO MESTO: ZBOR Z ZAMUDO

Tradicionalni zbor prosvetnih delavcev iz novomeške občine bo za vse skupine 2. junija na Otočcu. Tudi letošnji zbor bo priredil občinski sindikat družbenih dejavnosti. Sklic zbora so nekajkrat prestavili, zato bo tako pozno.

KONCERT V STRAŽI

Jutri ob 20. uri bo imel Novolesov pihalni orkester koncert v kulturnem domu v Straži. Sodeloval bo tudi trio Toneta Springerja s pevko.

Suhokrajinski drobiž

LETOŠNJI KRAJEVNI PRAZNIK ŽUŽEMBERKA 13. JULIJ pade na petek, ki je delovni dan, zato ga bodo slavili v nedeljo, 15. julija. Slavje bo dvojno, ker bodo istočasno praznovali tudi dan šoferjev in avtomehanikov. Priprave na proslavo so v teku, program bo dokaj pester in zanimiv. Krajevna skupnost in družbenopolitične organizacije bodo skupno poskrbele za dobro organizacijo proslave. Slavnostni govor na proslavi bo imel sekretar sekretariata CK ZK Slovenije tov. Franc Šetinc.

SPOMENIK PADLIM BORCEM NOV IN ŽFT na Cvibliu nad Žužemberkom so že pričeli urejevati. Krajevna skupnost je opravila pripravljalna dela, kulturna skupnost občine Novo mesto pa je sklenila pogodbo z izvajalcem del. Za ureditev in zaščito spomenika si prizadevajo tudi republiški forumi, zato je sedaj več upanja, da bodo manjkajoča sredstva zagotovljena.

MOST ČEZ KRKO V ŽUŽEMBERKU ni več primeren za tovorni promet. Nosilnost mostu je že dolgo omejena na 2 toni, toda vozniki tovornjakov tega niso upoštevali in pred dnevi sta se pod težo tovornjaka zlomila dva prečnika, ki sta sestavni del blazine, na katero so položene mostnice. Ta most je komunalni objekt, ki ga vzdržuje občina, zato sta se občina in krajevna skupnost že dogovorili, da bodo leseni del mostu nadomestili z železobetonskim. Načrt za nadomestno gradnjo je že v delu, tudi izdaja soglasij za gradnjo je v teku.

ŽUŽEMBERŠKI TRG BI RADI ASFALTIRALI. Parkirni prostor med gradom in gostiščem pod lipo postaja problematičen, ker se od tam dviga prah po trgu, čim v lepem vremenu kdo pripelje z motornim vozilom na parkirišče. Še posebno neprijetno je za goste, ki sede pod lipo. Prah pa prihaja tudi v stanovanja in v poslovne prostore, zato je želja po asfaltu upravičena.

M. S.

KRVODAJALSTVO:

Dvajset let

Proslava krvodajalskega jubileja bo v Novem mestu že 1. junija

20-letnico krvodajalstva bodo v Novem mestu proslavili v petek, 1. junija: v Domu kulture bodo podelili spominska priznanja okoli 80 aktivistom RK in organizatorjem krvodajalstva iz krajevnih skupnosti ter delovnih organizacij, v Dolenjski galeriji pa zlate plakete krvodajalcem ki so darovali kri vsaj 25-krat.

Kulturni spored za proslavo v Domu kulture so pripravili učenci glasbene šole Marjana Kozine. Poleg domačih izvajalcev bodo sodelovali tudi priznani umetniki, solisti ljubljanske Opere.

Krvodajalski jubilej bo za vso novomeško občino velik praznik, saj je med krvodajalce vpisan vsak njen deseti prebivalec. Na leto zberejo v občini nad 900 litrov krvi za potrebe novomeške bolnišnice. Največ odvzemov je na transfuzijski postaji v Novem mestu.

Tradicija se tudi letos lepo nadaljuje: v prvem tromesečju so zbrali na transfuzijski postaji 245 litrov krvi, darovalo pa jo je 734 ljudi.

Kako napraviti lep šopek? Novomeško hortikulturno društvo je letos že četrtič zapovrstjo priredilo tečaj za ikebano. Dekleta in žene se te umetnosti uče pod vodstvom prof. Klare Kos iz Ljubljane (prva na levi). Tečaj obiskuje 15 udeležencev. (Foto: Z. Šeruga)

MARCEL NAVILLE

Bršlinski gost

Predsednik mednarodnega RK iz Švice na sprejemu v RK

„O vsem kar sem videl in doživel pri vas, bom pripovedoval mladini v svoji domovini." S temi besedami se je prejšnjo sredo na bršlinski šoli, kjer je prisostvoval sprejemu 39 učencev v organizaciji RK, zahvalil za prisrčen sprejem, ki so mu ga pripravili, g. Marcel Naville, predsednik mednarodnega komiteja Rdečega križa iz Ženeve v Švici.

Visoki gost je to osnovno šolo obiskal skupaj z ženo ter v spremstvu generalne sekretarke JRK Štefice Špiljak in predsednika republiškega odbora RKS Iva Majdiča. Preden so se gostje udeležili slovesnega sprejema v veliki šolski dvorani, jim je ravnatelj Boris Gabrič razložil, kako je nastala ta šola in kako v zadnjem času sploh gradijo osnovne šole v novomeški občini.

Predsednik mednarodnega komiteja RK je pozorno spremljal poročilo mladih članov RK na bršlinski šoli, ki ga je prebrala učenka Slavka Anžlovar. Poročilo so mu sproti prevajali v francoščino. Med drugim je slišal, kako so učenci te šole zbirali pomoč za vietnamske otroke, kako so zbirali in prodajali star papir, izkupiček pa poslali onkološkemu inštitutu v Ljubljano, da obiskujejo stare in onemogle ljudi ter jim pomagajo pri vsakdanjih opravilih, da so preskrbeli obleko in malico učencem, ki za to nimajo denarja, in podobno.

Gostom so učenci pripravili tudi enoinpolurni kulturni spored, v katerem so sodelovali pevci, recitatorji, instrumentalisti in drugi izvajalci.

ŠKOCJAN SLAVI

V nedeljo, 27. maja, bodo v Škocjanu proslavili krajevni praznik. Osrednje slavje bodo priredili gasilci, ki bodo krstili novo motorno brizgalno in nov gasilski avto.

Ustanovitelj bi jih pohvalil

Šestdeset let PGD Prečna: nov gasilski dom za jubilej - Pokrovitelj bo Novoteks - Zanimivo potovanje stare ročne gasilske brizgalne

Pod pokroviteljstvom tovarne Novoteks bodo prečenski gasilci 17. junija proslavili 60-letnico svojega društva. Ta dan bodo odprli nov, s prostovoljnim delom članov in prispevki prebivalstva zgrajen gasilski dom in podelili priznanja zaslužnim članom Imeli bodo tudi veselico, z izkupičkom pa bodo kupili novo motorno brizgalno.

Franc Mesojedec: „Na jubilej smo povabili Slake"

Sedanji predsednik Franc Mesojedec je znan kot dober organizator in eden najpogostnejših udeležencev prostovoljnih del, ki jih prireja društvo. Člani vedo povedati, da se lahko prišteva med tiste predsednike, ki so za razvoj prostovoljnega gasilstva v Prečni največ naredili.

V kroniki imajo zapisano, da je društvo ustanovil učitelj Jože Zupančič leta 1913. Od ustanoviteljev sta živa še dva: Janez Dular iz Cegelnice in Franc Cesar iz Prečne. Začeli so z ročno brizgalno, ki so jo po zadnji vojni dali na Kuzarjev kal, pozneje pa so jo prodali v Orehovico pri Šentjerneju, kjer jo, kot pravi Mesojedec, še danes uporabljajo. To je le ena obrobnih zanimivosti, ki se jih bodo spominjali ob letošnjem jubileju.

Ročna črpalka je bila precej let malone edini inventar. Motorki, ki je izpodrinila ročno gašenje, je sledila še ena motorna črpalka, ki jo je podaril Novoteks. „S to novomeško delovno organizacijo imamo zelo dobre odnose," pravi Mesojedec, „naj se ji ob tej priložnosti v imenu prečenskih gasilcev zahvalim tudi za pomoč pri gradnji doma: podarila je strešnike."

Društvo z lepo tradicijo šteje trenutno nad 30 članov. Članstvo je razmeroma mlado, saj je povprečna starost 25 let. Ob jubileju želijo, da bi vse pomembnejše funkcije prevzeli strokovni gasilski kadri. Imajo štiri podčastnike.

NAM BO KRKA UŠLA?

Del jezu pri Seidlovem mlinu v Novem mestu je pod vodo: ker ga ni nihče popravljal, se je porušil. Podobno se je zgodilo z jezom pri nekdanjem Nosetovem mlinu v Rumanji vasi. Ogroženi so tudi drugi jezovi na Krki. Krka ima najnižjo raven v tem stoletju, in še to zavoljo malomarnosti odgovornih. Bomo dovolili, da nam bo pred očmi odtekla in odkrila vse „minulo delo" nekaterih novomeških „kulturnih" posameznikov (ali skupin), ki so Krko zamenjali z javnim smetiščem?

Podrtija, ki ni v čast Vavti vasi in straški krajevni skupnosti: nekdanje Vintarjeve „štale", kasnejša lastnina novomeške mesarije in zdaj „neodtujljiva pravica" Kmetijske zadruge Krka. Jeza in besede ljudi, ki si tole „zapuščino" vsak dan lahko ogledajo z bližnje ceste, tega ne bodo odstranile. (Foto: I. Zoran)

NOVOMEŠKA TRIBUNA

Novomeška kronika

IZLET – Novomeško hortikulturno društvo vabi člane in druge ljubitelje narave na zanimivo ekskurzijo, ki bo v soboto, 2. junija. Izletniki bodo obiskali Plitvička jezera, Senj in Crikvenico ter videli mnogo poučnega. Prijave sprejemajo v cvetličarni na Glavnem trgu, kjer se dobijo tudi informacije. Priporočajo, da se prijavite čimprej, ker je zanimanje veliko.

OTVORITEV SEPTEMBRA – 1. septembra bo odprt nov montažni vrtec, ki ga ob Ljubljanski cesti gradi mariborsko podjetje Marles. V vrtcu bo prostora za 100 otrok.

NOVE „ZEBRE" – prehode za pešce so označili minule dni povsod v mestu, vendar slabo držijo: nekaj barve poberejo avtomobilska kolesa, nekaj pešci, ostalo pa spere dež.

GNEČA SE POVEČUJE – pol kilometra dolge kolone avtomobilov čakajo zjutraj ob šestih in ob dveh popoldne, da se vozila prerinejo čez most v tej ali oni smeri. Most je hudo preozek, to pa pije kri prenekateremu vozniku, ki se mu mudi v službo ali z dela. Prihaja sezona, promet bo še gostejši, težav pa še več. Veliko se brez novega mostu ne da napraviti, nekaj pa bi lahko: podjetja, ki imajo največ motoriziranih delavcev, naj bi uvedla drseči delovni čas, pa bi bilo težav pol manj. Tak delovni čas je direktor Novoteksa in odbornik inž. Avgust Fajfar že nekajkrat predlagal na sejah občinske skupščine, ni pa znano, ali je do zdaj kdo kaj ukrenil.

TRŽNICA – Češnje – presenečenje sedanjih tržnih dni – niso prekisle, kisli so le obrazi, ko zagledajo cene: 20 din za 1 kg! Tudi minuli petek so ljudje v glavnem ogledovali stojnice s češnjami. Solate je bilo dovolj – dobre in poceni (po 3, 4 din). Jajčka držijo ceno – 1 do 1,10 din, semenja je še vedno dovolj, jabolka se dražijo. Tudi suha roba še cvete na tržnici.

ROJSTVA – Rodile so: Jelka Turk iz Ulice Ilke Vaštetove 17 – Boštjana, Ana Luzar z Drejčetove poti 6 – dečka, Jožica Kuplen iz Slakove 5 – Janeza in Ana Klepec iz Adamičeve 34 – Petro.

POGREBI – Umrla je Frančiška Ferfolja, 87-letna družinska upokojenka iz Cankarjeve ulice.

– Ena gospa je rekla, da ne razume, zakaj toliko preklarij okoli novega mostu. Jez pri Seidlovem mlinu je že vzelo, zdaj bo odtekla še Krka – pa se bomo z brega na breg vozili kar po suhem.

Letos bo še vrsta prireditev

Večina jih bo posvečenih 30- letnici Kočevskega zbora

Program proslav, ki bodo v Kočevju letos, je bil sicer komaj dobro sprejet, vendar ga je že precej uresničenega. O prireditvah, ki so za nami, smo že poročali, zato jih bomo tokrat spustili in vas seznanili le s tistim, kar še bo.

V ponedeljek se je začelo srečanje najboljših amaterskih gledaliških skupin iz vse Slovenije, ki bo trajalo do sobote.

Na programu sta dve razstavi o kmečkih puntih; eno bo organiziral Muzej revolucije iz Ljubljane. V Likovnem salonu bo še več drugih razstav, predvideno pa je tudi srečanje likovnih umetnikov v Kočevju.

TEMELJITO PRIPRAVITI

Na zadnji seji (16. maja) je občinski komite ZK Kočevje razpravljal tudi o pobudi nekaterih občanov in organizacij, naj bi razpisali referendum o podaljšanju krajevnega samoprispevka. Člani komiteja so menili, da je treba najprej zvedeti, kaj ljudje želijo in za kaj so pripravljeni tudi prispevati denar. Novi referendum je treba res temeljito pripraviti in ga razpisati – če bodo občani za to – šele po poteku sedanjega, ki bo trajal še do avgusta letos.

NOVI ODBORNIKI

Na nedavnih nadomestnih volitvah za odbornike občinske skupščine Kočevje je bil v volilni enoti 22 občinskega zbora izvoljen Mirko Mikulič iz Livolda 1, v volilni enoti 5 zbora delovnih skupnosti Jože Kure iz Mahovnika, v volilni enoti 13 zbora delovnih skupnosti pa Ivan Glad s Trga zbora odposlancev 64, Kočevje.

KOČEVJE: ANALIZIRALI GOSPODARJENJE

Na zadnji seji občinske skupščine Kočevje, ki je bila 21. maja, so razpravljali o analizi zaključnih računov gospodarskih organizacij za lani (informacija SDK), o poročilu o delu komunalnih delovnih organizacij posebnega družbenega pomena, sprejeli so več odlokov in predlog dogovora o merilih in pogojih, pod katerimi so občani na javni poziv dolžni predložiti podatke o premoženju in načinu pridobitve komisiji za ugotavljanje izvora premoženja. Na dnevnem redu pa so bile še nekatere druge zadeve.

MKUD „Matej Bor" bo pripravil proslavo v počastitev kmečkih puntov.

V zvezi s proslavljanjem 30-letnice Kočevskega zbora je predvidenih razen razstav še več drugih kulturnih prireditev: dramski nastopi, glasbene prireditve itd. Razen tega je predviden zbor aktivistov OF bivših okrožnih odborov oF Ribnica, Kočevje, Velike Lašče in Grosuplje, ki bo v Grčaricah. Pri Šeškovem domu nameravajo postaviti spomenik, ki bo ponazoril slovenske pokrajine in prihod odposlancev na zbor oktobra 1943. Razen tega bodo predvidoma postavili tudi doprsne kipe padlim narodnim herojem Marinclju, Matejki, Oberstarju, Šešku in Remihu.

Za dan vstaje 22. julij pa je v načrtu zborovanje na Pugledu, ki bo posvečeno 30-letnici zbora aktivistov na Pugledu. To prireditev bodo pripravili skupno z novomeškim odborom za pripravo te proslave.

Mladinska organizacija ima v načrtu: shod slovenske mladine v Kočevju, posvečen bo 30-letnici prvega kongresa ZMS; pohod patrol po poteh delegacij Kočevskega zbora; pohod po poteh IX. brigade; proslavo pri spomeniku Tomšičeve brigade v Starem logu; tradicionalni tek Kočevskega zbora; proslavo zmage Prešernove brigade na Hribu pri Koprivniku; proslavo ustanovitve Cankarjeve brigade v Lapinjah, razna športna srečanja itd.

Razen tega bodo predvidoma še druge prireditve in proslave, ki jih bodo pripravile domicilne brigade, republiška skupščina in lokalne organizacije in organi.

Med drugim bo tudi proslava 100-letnice šolstva v Strugah. Povsem samostojne programe proslav imajo še turistično društvo, Zveza kulturno-prosvetnih organizacij, Likovni salon, godba, gimnazijski MKUD, glasbena šola, šolsko športno društvo, TVD Partizan, šahovsko društvo, filatelistično društvo in drugi.

J. P.

V tednu varstva gozdov je Društvo inženirjev in tehnikov pri ZKGP v Kočevju organiziralo razstavo pod geslom „Načrtno gospodarjenje z gozdovi", ki je bila odprta od 7. do 10. maja v Likovnem salonu. (Foto: F. Brus)

Na otočku sredi Rinže v Kočevju je krajevna skupnost Kočevje postavila labodjo družino – kipe. Nekateri so skušali dokazovati, da je to kič, drugi pa spet, da je to le okras. Podobne imajo tudi v drugih mestih. (Foto: J. Primc)

Ustanovili počitniško zvezo

Proslava počitničarjev letos v Koprivniku

Pred kratkim je občinska konferenca ZMS ustanovila v Kočevju počitniško organizacijo. Delegati vseh mladinskih aktivov v občini so na ustanovni skupščini izvolili za prvega predsednika izvršnega odbora Počitniške zveze Kočevje Franca Rupnika (AGROSERVIS), za tajnico pa Berto Kotar (TEKSTILANA).

Na skupščini so se med drugim dogovorili, da bodo letos organizirali več pohodov v naravo, izletov po Sloveniji in Jugoslaviji, ustanavljali družine v mladinskih aktivih, organizirali smučarske tečaje in sodelovali pri organiziranju proslave počitničarjev iz vse Jugoslavije, ki bo na Hribu pri Koprivniku.

Udeležili so se že pohoda po poteh okupirane Ljubljane, v nedeljo, 27. maja, pa nameravajo organizirati prvi izlet na progi Kočevje – Otočec – Kumrovec – Dolenjske Toplice – Baza 20 – Kočevje.

Potreba po ustanovitvi počitniške organizacije v Kočevju se je kazala že več mesecev, kar je razvidno tudi iz tega, da se je že sedaj vključilo vanjo 250 članov.

VANDA OBERSTAR

ŠTUDENTJE: DIJAKI

Klub študentov in gimnazijski dijaki bodo v počastitev dneva mladosti organizirali 25. maja „kulturni maraton", 26. maja pa športni dan. V „kulturnem maratonu" bo tekmovanje pevskih zborov, diskusijskih 5 minut, pesništvo, inštrumentalni nastopi, kvizek gimnazijci : študentje in še kaj. Na športni dan pa bodo tekmovali v malem nogometu, košarki, odbojki in šahu.

REŠILNA KRI

Krvodajalska akcija bo letos v Kočevju 20., 21. in 22. junija ter 13. in 14. decembra. Krvodajalstvo je posebno pomembno, ker iz dneva v dan narašča število žrtev prometnih in drugih nesreč. Je tudi mnogo bolezni, za katere je pri zahtevnih operacijah potrebno precej krvi. Mnogi že vedo, kaj pomeni rešilna kaplja krvi v boju za življenje. Krvodajalstvo temelji na anonimnosti in prostovoljnosti ter združuje vse, ki želijo pomagati bližnjemu. Občinski odbor Rdečega križa vabi vse zdrave občane, da se v čim večjem številu udeležijo krvodajalske akcije.

ZBIRALNA AKCIJA

Akcija Rdečega križa za zbiranje oblačil, obutve, posteljnine in drugega bo v Kočevju v četrtek, 31. maja, od 17. do 19. ure. Občani že zdaj pripravite vse, kar je še uporabno, pa ne potrebujete več, da boste oddali na zbirnih mestih RK. Tako boste po svojih močeh pomagali ljudem, ki potrebujejo pomoč.

PIONIRJI V MLADINO

Kočevska mladina bo danes organizirala sprejem pionirjev v mladinsko organizacijo. Osnovna šola Kočevje bo imela sprejem v Rogu, šola iz Fare pa kot običajno v Taborski steni. V teh dneh organizrajo sprejeme tudi na ostalih šolah.

DROBNE IZ KOČEVJA

SREČA SE VRAČA kočevskim reševalcem križank in drugih nagradnih razpisov. Za rešitev prvomajske križanke Dnevnika je bil izžreban Polde Kuk iz Kolodvorske c. 8. Prejel je prvo nagrado 250 din.

UNIČEVANJE PODGAN – Iz Zavoda za zdravstveno varstvo Ljubljana so opravili pretekli teden po zgradbah, dvoriščih in kanalih deratizacijo. Prav je, da se zatre podganja nadloga, prav pa bi bilo, da bi občane obvestili o uspehu take akcije, saj kar precej plačajo zanjo, zato upravičeno želijo vedeti za uspeh. Izvajalci se pritožujejo, da nekateri občani ne pustijo nastaviti vab. Zaradi takega odnosa je uspeh deratizacije očitno manjši, ker se podgane selijo.

LOVSKI IZPITI – Lovska zveza Kočevje bo organizirala 31. maja za lovce novince dopolnilne izpite. Kandidatje bodo prejeli od zveze vabila s točnimi navodili.

SPET KRATICE – Poštarji imajo že tako in tako veliko težav z dostavo pošte zaradi nepopolnih naslovov, zastarelih imen ulic, novih hiš brez številk in podobnega. V zadnjem času pa smo prešli zopet na kratice, kot je bilo v modi takoj po osvoboditvi. Kako naj pismonoša ve, kaj je na primer Center VGŠOK, ZPS, ZROP, TIS, TKS itd.! Celo uradi in organizacije naslavljajo tako površno. Malo več smisla za pravilno naslavljanje bi koristilo. V uradih bi res imeli nekoliko več dela, zato pa bi mnogo dela prihranili poštarjem.

POLHARJI so že pregledali revirje in lovišče. Z navdušenjem zagotavljajo, da bo letos jeseni veliko polhov. Ker je začelo drevje razmeroma pozno brsteti, mu niso škodile spomladanske slane in mraz. Bukev, gaber in hrast kažejo, da bodo zelo dobro obrodili. Upajo pa tudi na drugo hrano, kot so brnke, lesnike, lešniki ter domači kostanj. Skratka: obeta se uspešno polšje leto, zato bo potrebno sklicati polšjo sekcijo pri turističnem društvu za podroben dogovor o delu v letošnji sezoni.

ŠE POPUST – Do 2. junija bo še veljal 10-odstotni popust za pohištvo v NAMI.

– Kje pa si dobil kar celo naročje tako lepih rož?

– Na mozeljskem pokopališču.

V nekaterih vaseh v kočevski in ribniški občini, pa tudi sosednji Hrvatski se vedno bolj uveljavlja navada, da stoji za 1. maj v vasi ali v bližini vasi mlaj. Mlaj stoji običajno kot tale v Moravi do dneva mladosti, 25. maja. (Foto: J. Primc)

KOČEVSKE NOVICE

Gasilska društva uspešno delala

Samo eno PGD izmed 23 nima brizgalne - Letos tri večje gasilske proslave - Kritiziran INLES, pa tudi ZKGP ni bilo pohvaljeno - Zdaj potrebujejo godbenike - Vsak petnajsti občan je gasilec

Občinska gasilska zveza (ObGZ) Ribnica je imela pred kratkim letno konferenco, na kateri so pregledali delo od zadnjega letnega občnega zbora. V poročilu predsednika Toneta Adamiča je bilo poudarjeno, da so tako ObGZ kot gasilska društva – teh je na območju občine 23 – uspešno delovala. Gasilska organizacija je globoko zasidrana med ljudmi, saj je kar 800 aktivnih članov gasilske organizacije.

V preteklem obdobju se je usposobilo za podčastnika 41 gasilcev, za strojnike pa 21. Vse gasilske društva, razen PGD Otavice, imajo motorne brizgalne, ki so jih gasilci kupili v glavnem s svojim denarjem. Gasilci tudi uspešno sodelujejo v sklopu priprav za splošni ljudski odpor, predvsem pri civilni zaščiti. Zato je bil upravičen sklep žirije za podelitev priznanj OF, da se v letu 1973 podeli tako priznanje ObGZ. Priznanje bo podbuda, da bodo gasilci v bodoče še bolj delavni.

Letos bodo imeli gasilci tri večje proslave, in sicer 70-letnico delovanja gasilskega društva v Grčaricah, 50-letnico delovanja PGD Vinice-Zapotok in otvoritev preurejenega gasilskega doma v Žigmaricah. Gasilci bodo sodelovali tudi na drugih proslavah.

Na konferenci je bila izrečena kritika podjetju INLES Ribnica, češ da ima premalo posluha za delovanje svoje industrijske gasilske enote. Tudi ZKGP Kočevje naj bi pokazalo več razumevanja za potrebe gasilskih društev v ribniški občini, ki so pripravljena gasiti morebitne požare v gozdovih.

Sedaj, ko so denar za gasilsko godbo s tako imenovanim sindikalnim dinarjem že zbrali, je treba čimprej usposobiti tudi godbenike. Na konferenci so predlagali, naj bi med godbenike pritegnili tudi učence glasbene šole iz Ribnice.

Na koncu so sklenili, da se ObGZ vključi v skupnost za varstvo okolja in priporoči, naj bi gasilska društva naročila čim več izvodov Gasilskega vestnika.

-r

Slemenci so za samoprispevek! Naš posnetek kaže Antona Škulja iz Hudega Konca, upokojenega gozdnega delavca, ki je prišel peš štiri kilometre, da je glasoval. „Saj imam pokojnino, lahko prispevam za gradnjo šole pri Sv. Gregorju," je povedal. Vest o referendumu je na 1. strani! (Foto: F. Modic)

Sodražica slavi

Proslave in odprtje nove hale DONIT

Sodražica praznuje vsako leto 25. maja krajevni praznik. V njegovo počastitev je bilo v maju že nekaj prireditev, glavne pa še bodo.

Danes, 24. maja, bo svečana akademija z recitacijami, petjem in glasbenimi točkami. Vmes bo kviz tekmovanje, na katerem se bodo šolarji pomerili v znanju kemije, biologije ter poznavanju športa in športnih dogodkov. Zvečer bo kresovanje na Strmci.

Jutri, 25. maja, bo šolska proslava in podelitev priznanj in diplom učencem, ki so med šolskim letom tekmovali v športu, matematiki, veseli šoli, šahu, prometu in za bralno značko. Popoldne bodo športne prireditve.

V nedeljo, 27. maja, bodo odprli novo halo obrata DONIT. Dopoldne se bo začel rokometni turnir ekip iz Dolenjske.

Seveda bodo prireditve mladih posvečene tudi dnevu mladosti, ki je prav na isti dan kot krajevni praznik Sodražice.

Janez Kozina: „Ne vemo še, če bo jarke za naš vodovod kopal HYDROVOD s stroji – če jih ima – ali pa si bomo morali sami pomagati." (Foto: J. Primc)

Vodovod bo drag

Načrti narejeni, predračun še ne

„Od Žimovice, kjer bo zajetje, so že zakoličili inženirji traso za žlebiški vodovod," je povedal odbornik občinske skupščine Ribnica Janez Kozina iz Žlebiča. „Do zajetja je 2 km, pri tistih zelenih bukvah bo pa zbiralnik. Koliko bo to veljalo, še ne vemo, gotovo pa bo drago."

Če računamo še izkope do vsake hiše, bo treba skopati okoli 4 km jarkov, 1 km jarka pa za Zgornji Žlebič. Kaže, da vse skupaj ne bo veljalo pod 300.000 din. Vsak dan čakajo, kdaj bo narejen predračun. Pri vsem tem imajo Žlebičani še srečo, da zemljišče pada od zajetja do vasi in da bodo z izjemo prvega odseka pri zajetju kopali jarke v zemljo in ne v kamen.

Že zdaj so zbrali po 2.000 din od vsake hiše, se pravi skupaj okoli 80.000 din samoprispevka. Pravijo, da bi bili najbolj zadovoljni, če bi dela in financiranje prevzel HYDROVOD, oni pa bi mu dali ta prispevek. Vendar še ne vedo, če se jim bo ta želja tudi uresničila.

GOZDARSKA RAZSTAVA

V gozdarskem domu v Ribnici je bila pred kratkim zanimiva razstava c gozdarstvu. Prikazani so bili razni pripomočki gozdarjev, pisani dokumenti o gozdarstvu in druge zanimivosti. Razstava je bila menda prva te vrste v Ribnici in je vzbudila precejšnje zanimanje. Ogledalo si jo je tudi veliko šolarjev. Organiziralo jo je Združeno KGP Kočevje.

ELEKTRIČNI PASTIRJI

Od kmetijskih posestev in zadrug so se zdaj tudi že kmetje naučili uporabljati električne pastirje. Samo na območju Slemen v ribniški občini imajo take pastirje posamezni kmetje v vaseh Vintarji, Pugled, Črnec, Sv. Gregor, Junčje, Grebenje, Praproče, Črni potok, Graben in Rigelj.

NOVE PROŠNJE

„Šivalnica" Bombažne predilnice in tkalnice na Hribu v Loškem potoku zaposluje nad 50 delavk. Proizvodnja je lepo utečena. Temu primerno so narastli tudi osebni dohodki. Delovni kolektiv želi, da bi Kmetijska zadruga Loški potok čimprej izpraznila del prostora v stavbi „Šivalnice", ki ga zaseda, ter tako omogočila povečanje delovnih prostorov in zaposlitev novih delavk. V „Šivalnici" imajo precej prošenj za sprejem v službo.

Petkova galerija v ribniškem gradu je marca začela letošnjo sezono razstav. Do polletja imajo v načrtu najmanj po eno razstavo na mesec, razen tega pa so se dogovorili tudi že za več razstav v drugi polovici leta. (Foto: J. Primc)

Potoške iveri

HRANIJO ZA IZLET – Kar 159 od 258 učencev osnovne šole Loški potok varčuje pri potujoči hranilnici, ki obišče šolo dvakrat na leto. Šolarji varčujejo za izlete in za razne večje nakupe.

ZA SPOMINSKI DOM v Kumrovcu bodo šolarji dali denar, ki ga bodo iztržili za nabran star papir in železo.

ŠOLA V NARAVI – Za šolo v naravi se jih je letos od 32 učencev četrtega razreda prijavilo 24. Starši ostalih ne morejo v celoti plačati oskrbe, ki bo znašala 350 din (brez prevoznih stroškov in stroškov za vodstvo šole). Šola v naravi bo od 4. do 14. junija v Novem gradu, kjer se bodo učenci učili plavanja.

KDAJ PRETVORNIK? – Že novembra lani bi morali delati novi pretvornik, pa se je nekaj zataknilo. Lastniki televizorjev, občinska skupščina, šola, krajevna skupnost in drugi si prizadevajo, da bi pretvornik čimprej delal, ker je zdaj sprejem zelo slab.

ČIŠČENJE GOZDOV – V sodelovanju z gozdnim obratom Ribnica bo šola organizirala za 130 učencev 5. do 8. razreda razne akcije v zvezi z varstvom in čiščenjem gozdov. Gozdarji pa bodo s knjigami nagradili tudi najboljše spise o varstvu gozdov.

RIBNIŠKI ZOBOTREBCI

GASILSKI DOM? – Na Slemenih pri Sv. Gregorju se pripravljajo na gradnjo gasilskega doma. Imeli so nekaj težav zaradi zemljišča, na katerem nameravajo zgraditi nov gasilski dom. Ker so ljudje na tem območju že večkrat dokazali smisel za skupno delo, smo prepričani, da bodo tudi zamisel o novem gasilskem domu uresničili.

ZA OHCET – Na „Kmečki ohceti" v Ribnici bodo 25. maja sodelovali tudi gasilci. Njihova naloga bo pomagati organom javne varnosti pri vzdrževanju reda, saj se bo takrat zbralo v Ribnici, tako pravijo organizatorji, več tisoč ljudi. Želimo, da bi imeli tako miličniki kot njihovi pomočniki malo dela.

PREMALO GASILCEV – Na obratu INLES Ribnica je zaposlenih nad 400 ljudi, vrednost osnovnih sredstev pa je zelo velika. Vse to je zaupano gasilski enoti INLES, ki šteje vsega 15 gasilcev.

OB NEDELJAH NI PIJAČE – V Sodražici utira gostinstvo posebno pot, ki je v nasprotju z načrtovanim razvojem turizma. V kraju sta dve zasebni gostišči in bife zaprta tudi vsako nedeljo popoldne. Gostišče Kaprol, ki je bilo odprto vse nedelje, bo zaradi preureditvenih del (beljenje itd.) zaprto predvidoma ves maj. Tako nekaj časa ne bo odprt v nedeljo popoldne v tem kraju noben gostinski lokal.

POMOTA – Učenci sodraške osemletke so nas opozorili, da je tiskarski škrat pomotoma pohvalil Ribniške lutkarje, čeprav v osnovni šoli Ribnica sploh nimajo lutkovne sekcije. Igrico „Kam so izginili redi 3, 4 in 5" so namreč naštudirali sodraški šolarji.

REŠETO

Delavce v delavsko kontrolo

»Nekaterim kontrola ni všeč, ampak se bodo morali z njo sprijazniti,« izjavlja Rade Vrlinič, novi predsednik sindikata

Rade Vrlinič, gozdarski tehnik iz Črnomlja, je prevzel dolžnost predsednika občinske sindikalne organizacije v času, ko se sindikat postavlja na noge in dobiva v družbi mesto, kakršno mu gre. Pogovarjala sva se o nalogah, za katere se bo kot predsednik predvsem zavzemal, da bodo uresničene.

„Skupno z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami se največ ukvarjamo z organiziranjem temeljnih organizacij združenega dela. Na našem terenu je veliko obratov s sedeži zunaj občine, zato samoupravni odnosi marsikje škripajo. Če hočemo, da bo sindikat kos zahtevnim nalogam današnjega družbeno-političnega trenutka, moramo najprej usposobiti vodstva sindikalnih organizacij. S seminarji in predavanji moramo sindikalne odbore teoretično podkovati. Pri vseh sindikalnih organizacijah bomo ustanovili tudi mladinske aktive, prav tako pa skupno z ZZB organizirali aktive borcev v vseh podjetjih, kjer je zaposlenih več borcev. Med najvažnejšimi nalogami naše organizacije pa je nudenje pomoči pri ustanavljanju delavske kontrole. Okrog 30 odst. delovnih organizacij že ima izvoljene komisije, te pa imajo tudi že okvirna navodila za delo, dokler ne izide zakon."

– Kako si vi zamišljate delo komisij za delavsko kontrolo?

„Komisija in njeni člani ne smejo predstavljati organa nad delavskim svetom, temveč naj delajo na samoupravni osnovi, kot določajo pravilniki in statut podjetja. Delavska kontrola pa naj bi ugotavljala nepravilnosti na vseh ravneh, zlasti naj bi preverjala pogodbe med delovno organizacijo in zasebniki. Po mojem bi moralo biti med člani te komisije vsaj dve tretjini neposrednih proizvajalcev – delavcev. S tem mislim tudi na tehnike in druge strokovnjake, ki so zaposleni v neposredni proizvodnji. Da bo z ustanavljanjem te kontrole precej težav, vidimo že je pokazalo za letovanje otrok veliko razumevanja, saj bodo za potrebne otroke svojih bomo ugotavljali zakaj?"

Pravijo, da v občinskih sindikalnih organizacijah ni prehude stiske za denar. Kako boste pri vas porabili letošnji sindikalni proračun?

„Večino sredstev bomo namenili za kulturno in športno dejavnost ter izobraževanje. Imamo izredne uspehe z delavskimi športnimi igrami, saj se je za letošnje tekmovanje prijavilo več kot 600 udeležencev. S tem je množičnost dokaj dobro zastopana in to nameravamo podpreti."

R. BAČER

OBISK V MUZEJSKIH USTANOVAH

V minulem letu si je Belokranjski muzej v Metliki ogledalo 6590 ljudi. Slovenski gasilski muzej v istem kraju je imel 3992, spominska zbirka Otona Župančiča na Vinici pa 4540 obiskovalcev. Vse tri muzejske zbirke si je ogledalo 15.122 ljudi, to je skoraj 2000 več kot prejšnje leto.

»Ni vse res, kar tvezijo«

Najprej: poskrebti, da bodo delavci pravilno obveščeni, sicer ne morejo biti zagreti za TOZD

Pri uresničevanju delavskih ustavnih dopolnil v Črnomaljski občini praksa zaostaja za načrtano družbeno-politično akcijo. Kje se kažejo ovire in kako se boriti proti njim, so povedali:

RADE VRLINIČ, predsednik občinskega sindikalnega sveta: „Komunisti se moramo izreči proti miselnosti oziroma bojazni v nekaterih kolektivih, da bi bila z ustanovitvijo temeljne organizacije združenega dela ogrožena socialna varnost zaposlenih. Tudi ni res, da pomenijo TOZD drobljenje gospodarstva in da še v nekaterih obratih ne da izračunati vrednost opravljenega dela. Če bi to držalo, tudi osebnih dohodkov ne bi mogli izračunati."

TONE MARENTIČ, sekretar občinske konference SZDL: „Bil sem v več kolektivih in spoznal, da so delavci premalo ali pa napačno obveščeni o ustavnih dopolnilih. Menim, da zaradi interesov matičnih podjetij. V več primerih odgovorni iz „central" pravijo: ‚Poglejte, kaj ste imeli prej kot samostojno podjetje in kakšne zaslužke imate danes, ko smo združeni!' Na ta način je strah pred novim hitro zasejan."

FRANC PAVLAKOVIČ, član občinske konference ZK: „Ugotavljamo, da pri tem delu nismo bili dovolj uspešni. Skrajni čas, da zadolžimo komuniste, naj stališča konference v svojem okolju prenesejo v življenje. Delavcem moramo jasno prikazati resnično stanje in jim na razumljiv način razložiti, kaj pomenijo zanje TOZD."

FRANC KOČEVAR, načelnik davčne uprave: „Delavci ne vedo, da bodo po novih predpisih plačevali davek v občine, kjer je njihovo matično podjetje. Tako se bo še več našega denarja odlivalo drugam. To je močan argument, ki ga je treba zaposlenim povsod odkrito povedati."

JURE PERKO, organizacijski sekretar občinskega komiteja ZK v Črnomlju: „Smo pred izpitom, ki nam ga je zastavil delavski razred. Od naše pripravljenosti, osveščenosti in borbenosti pa je odvisno, kako bomo ta izpit opravili. Nedvomno pa morajo člani ZK izprašati najprej svojo vest: čudno je, da moramo nekatere komuniste prepričevati, kaj je zanje dobro. Odtujevanje denarja od tistih, ki ga ustvarjajo, je tudi odtujevanje moči. Dati oblast in denar tistemu, ki ustvarja, je geslo zdajšnje revolucije, zato moramo zlomiti odpor pri tistih, ki se izgovarjajo in zoperstavljajo."

RADE KORDIČ, član občinske konference ZK: „Vprašajmo se, koliko smo naredili za usposabljanje komunistov v kolektivih, da bi se znali boriti za uveljavljanje TOZD. Še komunisti in nekateri člani konference izjavljajo, da malo vedo o tem. Kako naj potem nastopa s stališči preprost delavec iz osnovne organizacije ZK?"

R. B.

ZA DALJNOVOD

Predstavniki gospodarskih organizacij obeh belokranjskih občin so sklenili prispevati 1.740.000 dinarjev za izgradnjo 110 KV daljnovoda iz Novega mesta čez Gorjance do Črnomlja. Gospodarske organizacije bodo prispevale denar v razmerju s porabljeno električno energijo. Največ elektrike porabijo v Beltu, Beti, rudniku, Iskri in Novoteksu, zato bodo te delovne organizacije tudi največ prispevale. Gradnja daljnovoda bo veljala skoraj 21 milijonov dinarjev. Sredstva bo prispevala še Elektro Ljubljana kredite pa bosta dali Ljubljanska in Dolenjska banka.

O IZVORU PREMOŽENJA

Svet za družbeni plan in finance je predložil občinski skupščini v potrditev predlog družbenega dogovora o ugotavljanju izvora premoženja in njegovi prijavi. Po tem bodo občani, ki imajo skupno premoženje vredno več kot 500.000 dinarjev, in tisti, ki so si ga v vrednosti 300.000 dinarjev ustvarili v zadnjih desetih letih, morali le-to prijaviti in dokazati njegov izvor. Svoje premoženje pa bodo do konca junija morali prijaviti tudi vsi vodilni delavci delovnih in družbenih organizacij ter organov javne uprave. V Črnomlju ugotavljajo, da bo na ta javni poziv svoje premoženje prijavilo okrog 300 občanov.

„Dr. Niko Županič je imel rad rojstni kraj, povzdigoval ga je nad vse. Vi se tega gotovo spominjate. Meni, njegovemu študentu, je ostal v nepozabnem spominu," je med drugim dejal dr. Boris Kuhar, ravnatelj Slovenskega etnografskega muzeja in predsednik republiške kulturne skupnosti, ob odkritju spominske plošče na Županičevi rojstni hiši v Gribljah 13. maja. (Foto: I. Zoran)

ČRNOMALJSKI DROBIR

LIKOVNA RAZSTAVA – Učenci osnovne šole Miran Jarc bodo 25. in 26. maja pripravili razstavo svojih likovnih in tehničnih del. Razstava bo v prostorih zgornje šole, obiskovalci si jo bodo lahko ogledali ves dan.

PRIZADEVNI ZBIRALCI – V akciji za zbiranje denarja za izgradnjo doma borcev in mladine v Kumrovcu so zbrali že 30 tisočakov. V naslednjih dneh se bo vsota še povečala, saj bo večina delovnih kolektivov prispevala še ob izplačilu osebnih dohodkov. Računajo, da bodo do konca maja zbrali več kot 70.000 dinarjev.

KRVODAJALCI – Občinski odbor Rdečega križa v Črnomlju že zbira prijave za krvodajalsko akcijo, ki bo od 5. do 7. junija. Predvidevajo, da bo kri darovalo več kot 700 krvodajalcev, odvzeme pa bodo organizirali na Vinici, v Črnomlju in Semiču.

SREDNJEROČNI RAZVOJ – Občinska skupščina bo na prihodnji seji sprejela predlog srednjeročnega razvoja občine. Ta bo še bolj poudaril potrebo po razvoju industrije, posebno elektro, kovinske in tekstilne stroke. Prav tako bodo nakazali razvoj gostinstva in trgovine. Srednjeročni načrt bo zajel tudi investicije, ki bodo razen v industriji velike še v šolstvu in razvoju vzgojnovarstvenih ustanov. Približno 60 milijonov pa bo šlo še za vodovode in modernizacijo cest. Program teh del so namreč že sprejeli in ga delno financirajo tudi iz samoprispevka ter prispevkov delovnih organizacij.

TRI PROSLAVE – V Beli krajini bodo letos tri večje proslave. 4. julija bo srečanje aktivistov belokranjskega okrožja OF, jeseni se bodo zbrali borci XV. brigade, na srečanju borcev Belokranjskega odreda pa bodo razvili tudi prapor. Letošnje proslave bodo pripravile metliške in črnomaljske družbenopolitične organizacije.

SMRTI – Umrla sta Ivan Vranešič iz Tribuč, 59 let, in Antonija Vrščaj iz Otavca, 59 let.

Črnomaljski poročevalec

V Metliki niso v zadregi za slavja: godba, ki ima v tem kraju dolgo tradicijo, igra na proslavah in kulturnih prireditvah. Tudi ob odkritju spomenika dr. Niku Županiču pred Belokranjskim muzejem se je izkazala. Godbeniki vadijo v muzejskih prostorih. (Foto: I. Zoran)

»S tem se resno ukvarjamo«

V okviru metliške BETI bodo prve samostojne organizacije združenega dela zaživele, še preden bo minil september

BETI je v Beli krajini edino podjetje, ki ima svoje obrate tudi zunaj občine: v Mirni peči, ki sodi pod novomeško občino, v Črnomlju in v Dobovi pri Brežicah. Kako so zastavili v okviru kolektiva delo z ustanavljanjem temeljnih organizacij združenega dela, je povedal predsednik komisije Mirko Jelenič.

„Poslovni odbor je ustanovil delovno skupino, ki pripravlja obširno analizo, potrebno za odločanje pri organiziranju temeljnih organizacij združenega dela. Ta skupina za vsak del podjetja ugotavlja, kakšne možnosti ima za osamosvojitev."

– Na kakšni osnovi zbirate podatke in predloge in ali upoštevate tudi zunanje obrate?

„Za osnovo so ustavna določila, mi pa za vsako delovno in ekonomsko enoto ugotavljamo, če ima pogoje za samostojno poslovanje kot temeljna organizacija združenega dela. Tako bomo zbrali podatke za obrat kodranke in volne, za rashel in snutkovno pletilnico, za krojno pletilnico, barvarno in za vse konfekcijske obrate v Metliki, Črnomlju, Mirni peči in Dobovi. Prav tako ugotavljamo možnosti za TOZD v obratu družbene preskrbe, v izobraževalnem centru in v skupnih službah."

– Mar menite, da bo imelo podjetje toliko temeljnih organizacij, kot ste jih našteli?

„V prvi fazi uresničevanja ustavnih dopolnil bo težko ustanoviti toliko TOZD, ker je vmes tudi več težav. Kljub formalnim pogojem, če ti obstajajo, bomo morali upoštevati še vprašanja skupnih prostorov, skupnih virov električne in vodne energije, prepletanje tehnoloških postopkov v konfekcijskih obratih in kadrovska vprašanja. Zaradi vsega tega bomo ta ustavna dopolnila presajali v prakso po fazah."

– In kdaj računate, da bodo pod okriljem BETI ustanovljene prve temeljne organizacije združenega dela?

„Prva faza uresničevanja ustavnih dopolnil z nekaj TOZD bo končana najkasneje do konca septembra letos. Tako vsaj naša komisija računa. Najprej bomo organizirali tiste temeljne organizacije, ki imajo največ pogojev za samostojno poslovanje, potem bomo večje TOZD delili še na manjše. To pa bo že druga faza dela."

R. B.

POSLEJ: VSAKO DRUGO NEDELJO

Delavski svet Mercatorjeve poslovne enote v Metliki je 8. maja sklenil, da bosta poslej samopostrežba in bife v Metliki odprta le izmenično vsako drugo nedeljo. Zakaj tako? Pri zaposlenih v trgovini in bifeju, ki sta bila doslej ob nedeljah zmeraj odprta, so se pojavile težave. Obravnavali so primer trgovke, ki je zaradi nadur ob nedeljskem delu izgubila otroški dodatek. Torej je delala več, zato pa izgubila na osebnih dohodkih.

Samopostrežba ima letos lep poslovni uspeh, saj cenijo, da je prometa za okrog 40 odst. več kot lani, enkrat več pa prodajo sadja in zelenjave. Promet je posebno velik ob sobotah, ko nakupujejo tudi mnogi gostje od drugod, ki pridejo v Belo krajino na izlet ali pa se ustavijo v mestu mimogrede na poti k morju. Tudi težave s prodajo kruha so zdaj urejene.

GASILCI SO TEKMOVALI

V nedeljo, 13. maja, je bilo v Metliki v bližini gasilskega doma tekmovanje najboljših sektorskih gasilskih enot. V zaključnem tekmovanju, v šolskem trodelnem napadu, so nastopile štiri desetine, od katerih se je najbolje izkazala desetina s Krasinca, ki je za nagrado prejela pokal in deset gasilskih delovnih oblek. Drugi so bili gasilci iz Rosalnic, ki so za svoj nastop dobili deset gasilskih čelad; tretje mesto je zasedla desetina z Božakovega, ki je prejela univerzalni ročnik, medtem ko je ocenjevalna komisija desetini s Suhorja izročila navadni ročnik.

Tekmovanje je uspelo; videlo pa se je, da so bili najboljši tisti, ki so doma res temeljito in sistematično vadili.

LEP IZLET METLIŠKIH GASILCEV

V začetku maja je vodstvo metliškega gasilskega društva za svoje člane organiziralo tridnevno ekskurzijo z avtobusom v Srbijo, kjer so obiskali nekatera bratska gasilska društva. Seveda so te obiske združili tudi z ogledom raznih zgodovinskih in kulturnih znamenitosti.

Tako so si metliški gasilci že prvi dan ogledali Novi Sad in petrovaradinsko trdnjavo, obiskali nekaj muzejev in se ustavili tudi v Sremskih Karlovcih. Drugi dan jih je pot vodila skozi Šumadijo v Topolo in Kragujevac, kjer so položili venec pred glavni spomenik 7000 postreljenih žrtev pobesnelih nemških nacistov. Nepozaben je bil bratski sprejem v tamkajšnjem gasilskem domu in prav tako so Metličane navdušeno sprejeli tudi gasilci v Smederevu. Ogled mestnih znamenitosti in prijeten družabni večer je zaključil drugi dan ekskurzije.

Tretji dan so Metličani obiskali gasilsko društvo v Zemunu, spomenik neznanemu vojaku na Avali, si ogledali Kalemegdan, vojni muzej in druge zanimivosti, domov grede pa še letališče v Surčinu.

Lep izlet, zlasti bratski sprejemi pri srbskih gasilcih, bodo vsem ostali v trajnem spominu.

Kmalu bo napovedani dan

Metlikatrans in Komunalno podjetje: »Nič ni zapelo, delamo na združitvi,« pravi Tatjana Hrast

Letos februarja sta se na referendumu metliški podjetji Metlikatrans in Obrtno komunalno podjetje odločili za združitev. Rečeno je bilo, da bodo do 1. julija uredili vse potrebno za skupno poslovanje. Ta rok se bliža, slišati pa ni veliko o tej združitvi, zato smo za pogovor prosili Tatjano Hrast, predsednico komisije, sestavljene iz članov obeh podjetij. Ona je ekonomistka v komunalnem podjetju.

– Kako daleč je prišla z delom vaša komisija?

„Komisija, ki jo sestavljajo 4 člani iz komunale in 3 iz Metlikatransa ter oba direktorja po položajih, se je po referendumu sestala enkrat. Razpravljali smo o notranji organizaciji novega podjetja.

– Nameravate načela o delavskih ustavnih dopolnilih upoštevati že takoj ob začetku skupnega poslovanja?

„Sprva smo računali na 4 samostojne temeljne organizacije združenega dela, zdaj smo to stališče spremenili. Menimo, da bo v začetku zadoščala ena sama TOZD kot pravna oseba, v njenem okviru pa bodo 4 delovne ali organizacijske enote: transport, gradbeništvo, stanovanjska enota in obrt. Dohodek in storilnost bomo zanje ugotavljali vsak mesec, tako da bodo zaposleni zmeraj vedeli, koliko so ustvarili. Imeli bodo tudi močan vpliv na delitev skupno ustvarjenih sredstev."

– Prvi julij se naglo bliža: bo komisija kos vsem nalogam, ki jih mora dotlej še opraviti?

„Pred dopusti se bomo še pogosteje sestajali. Računam, da bomo delo skončali, ker smo imeli že ob referendumu zbrane izčrpne podatke za obe podjetji."

POSLOVALNICA KZ NEPREKINJENO ODPRTA

Ker so se tudi nekatera druga podjetja v Metliki odločila, da bodo imela svoje trgovine čez dan neprekinjeno odprte, bo tudi poslovalnica kmetijske zadruge v Metliki s 1. junijem odprta vsak dan od 7. do 19. ure, ob torkih in sobotah pa od 7. do 14. ure.

SPREHOD PO METLIKI

SPREJEM UČENCEV – Poklicna šola Beti bo v šolskem letu 1973/74 sprejela 60 učencev, in sicer trideset iz tovarne Beti in trideset iz tovarne Komet. Vseh šestdeset učencev se bo v šoli usposabljalo za delo v konfekciji.

KOLIKO ŠTIPENDIJ – Tovarna Beti bo v šolskem letu 1973/74 štipendirala devet dijakov oz. študentov: dva na administrativni šoli, enega na ekonomski srednji šoli, enega na višji komercialni šoli, dva na tekstilni fakulteti, enega na ekonomski fakulteti, dva na višji konfekcijski šoli v Zagrebu. KOŠARKA VLEČE – Za košarkarske tekme na Pungartu je zelo veliko zanimanja. Kadar je tekma, odpovedo celo kino predstavo. Pokazalo se je namreč, da je ob sobotah na igrišču staro in mlado.

ENA SKUPNOST? – Predstavniki obeh belokranjskih kulturnih skupnosti so se pogovorili o financiranju Belokranjskega muzeja, o kulturnih akcijah v bodoče, predlagali pa so tudi, da bi bilo vredno razmisliti o eni kulturni skupnosti za celo Belo krajino.

DEŽURSTVO V SREDO – Odkar nima mladina poklicnega predsednika, je uvedla tedensko dežurstvo. Dan v tednu, in sicer ob sredah, opravlja najnujnejša dela tajnik občinske konference. To je le začasna rešitev.

KNJIŽNICA V GRADU – Ljudska knjižnica bo odslej v gradu. Prostori so nared, kupiti bo treba le še opremo. Nato bodo knjige, ki so že nekaj mesecev uskladiščene v nekdanji turistični pisarni, preselili v nove prostore.

metliški tednik

Svet za vzgojo in varnost v prometu je v soboto priredil pionirsko prometno tekmovanje. Pokroviteljstvo nad njim je prevzela Tovarna pohištva. Udeleženci so reševali najprej vprašanja iz teorije, nato pa so se preizkusili še v praktični vožnji. (Foto: J. Teppey)

Načrtno in učinkovito

Da ne bo presenečenja

Od aprila dalje že trajajo v brežiški občini orientacijski pohodi in izpiti za rezervne vojne starešine. Na preizkušnjah morajo pokazati znanje iz topografije in streljanja ter usposobljenost za taktične naloge. Izpite opravljajo člani Združenja rezervnih starešin po skupinah. V prvi je bilo kar 50 kandidatov.

Iz topografije sta najbolje odgovarjala Ivan Prah in Ivan Zobarič. Znanje vojaške teorije je prineslo največ točk Karlu Vimpolšku in Slavku Vrtačniku. V streljanju je bil prvi Marjan Žagar, sledila pa sta mu Vid Devčić in Peter Đimić. Taktične naloge o boju z diverzantsko skupino sta najbolje rešila Marjan Škof in Ivan Pintarič.

Vse te aktivnosti organizira občinski odbor rezervnih vojnih starešin, naloge in vprašanja pa je tokrat pripravil polkovnik Ivan Jugović. Tako rezervni starešine že nekaj časa načrtno spoznavajo možnosti obrambe pred napadi terorističnih skupin.

Na dnevnem redu današnje občinske seje v Krškem je predlog gozdnogospodarskega načrta za enoto Senovo v obdobju 1971 – 1980. Svet za gospodarstvo je o njem že razpravljal, zdaj bodo dali svoje pripombe še odborniki. Posnetek je iz Mačkovca, kjer je inž. Teodor Oršanič v okviru letošnjega tedna gozdov spregovoril predstavnikom občinskih skupščin o poseku in spravilu lesa s sodobno mehanizacijo. (Foto: J. Teppey)

LANI TRIJE, LETOS ŽE ŠTIRJE IZVOZNIKI V OBČINI BREŽICE

Brez skrivnosti pred odbornike

Podatki o lanskem poslovanju gospodarskih organizacij na dnevnem redu zadnje seje občinske skupščine - V podjetjih se čuti nov veter

Gospodarjenje je bilo lani naravnano v pravo smer, prizadevanja za stabilizacijo so se odrazila v povečanju celotnega dohodka (22 odst.), dohodka (21 odst.) in skladov (11 odst.). Popravila so se tudi nesorazmerja med terjatvami in obveznostmi. Terjatve so se zmanjšale za dvajset odstotkov, obveznosti za šest.

Zanimiv je tudi podatek o izvozu, ki se je lani povečal za 57 odst. in se tako povzpel na 25 milijonov dinarjev. Več kot za tri četrtine je izvozila Tovarna pohištva. Svoje izdelke prodaja pretežno za trdno valuto v ZDA. Razvrednotenje dinarja in dolarja jo je precej prizadelo, ker kupuje velik del reprodukcijskega materiala v Italiji, Nemčiji in Avstriji. Izvoznika sta bila še Gozdno gospodarstvo in Rudnik Globoko. Mednje se na novo uvršča tudi Agraria z izvozom cvetja.

Z izgubo so lani zaključile poslovanje tri gospodarske organizacije: Rudnik Globoko, Kovinska galanterija Bizeljsko in Metalgrad Jesenice na Dolenjskem. V Globokem so zabeležili za 212 tisoč dinarjev izgube, povzročila pa jo je draga jamska proizvodnja, pomanjkanje delavcev in vrsta drugih težav, ki bodo letos odpravljene.

Tudi na Bizeljskem upajo, da so se za vedno otresli izgub s pripojitvijo h Kooperativi Zagreb. Pri Metalgradu na Jesenicah je nastala izguba zaradi odpisa terjatev, starih več kot 90 dni. Le dve podjetji sta dosegli manjši celotni dohodek kot leta 1970. To sta Opekarna Brežice in Obrtno kovinsko podjetje iz Dobove. Proizvodnjo v Opekarni je zavrlo slabo vreme v prvi polovici leta in tega niso več mogli nadomestiti. Kolektiv OPK Dobova je sicer presegel plan, vendar je bil tudi tam zastoj v prvih mesecih. To se je kasneje popravilo.

J. T.

PRED DOPUSTI

V občinsko počitniško skupnost Brežice so vključene delovne organizacije Prevoz, Rudnik Globoko, Tovarna pohištva Brežice, obrat Industrije motornih vozil in Gozdno gospodarstvo. Za sedaj letujejo delavci lahko samo v Savudriji, a še ta ni urejena. Dokler ne bodo razčiščeni lastninski odnosi z občino Umag, so naložbe negotove. Toda dokler Savudrija ne bo urejena, ne bo mogoče ustreči željam po zamenjavi. Tisti, ki so že večkrat prebili dopust v Savudriji, bi radi odšli še kam drugam. To bi se dalo dogovoriti s počitniško skupnostjo Krško, toda šele potem, ko bo enak standard za letovanje v brežiški skupnosti.

Na Bizeljskem je bila v nedeljo, 20. maja, občinska pevska revija. Občinstvo je prisluhnilo otroškim zborom artiške, brežiške in bizeljske osnovne šole. Za njimi so nastopili mladinski pevski zbori iz Pišec, z Velike Doline, iz Artič in Brežic ter Bizeljskega. Prizadevnim zborovodjem so ob tej priložnosti izročili priznanja občinskega sveta Zveze kulturno prosvetnih organizacij. (Foto: J. Teppey)

NOVO V BREŽICAH

DA BOMO VARNI. V brežiški občini smo dobili načrt za varstvo pred požari. Precej obsežen je in natančno določa dolžnosti in odgovornost pri preprečevanju tovrstnih nesreč. Inšpekcijske službe bodo kaznovale brezbrižnost posameznikov, delovnih in drugih organizacij. V podjetjih in delavnicah bodo morali čimprej poskrbeti za požarne rede.

DOBROTE NA OGLED. Jutri bodo v prosvetnem domu odprli razstavo cvetja po naslovom „Cvetje in pesem 73". Tokrat je ne bodo spremljali samo nastopi pevskih zborov. Hortikulturno društvo napoveduje tudi razstavo kuharskih dobrot, zato je zaprosilo za sodelovanje brežiške gostince. Kulinarično razstavo pripravljajo v hotelu Turist.

IMENA EVIDENTIRANIH. Organizacije Zveze komunistov na svojih sestankih razpravljajo o kandidatih, ki jih je kadrovska komisija pri občinski konferenci ZK predvidela za organe ZKS in ZKJ. Za centralni komite ZKS so evidentirali Franca Bukovinskega, pravnika iz Brežic, ki je trenutno sekretar medobčinskega sveta ZK Posavje. V CK ZKS sta predlagana še možna kandidata Miha Haler, učitelj iz Artič, in Ivan Nova, skladiščnik pri IMV. Za zvezni kongres ZKJ sta predvidena Ferdo Šepetavc, direktor KZ Bizeljsko, in Ivam Živič, podpredsednik občinske skupščine v Brežicah.

ODKOD ZA IZOBRAŽEVANJE. Za financiranje vzgoje in izobraževanja se bo letos stekalo 40 odst. davka iz osebnega dohodka v kmetijstvu, obrti in drugih dejavnostih, 40 odst. davka od skupnega dohodka občanov, 43 odst. davka na promet proizvodov in 16 odst. dodatnih davkov.

MANJ DIMA. Na nekaterih sejah se že poznajo prizadevanja za ljudsko zdravje. Samo malo volje je treba, pa se ljudje navadijo, da na sejah ne kadijo. Počutje je dosti boljše, saj so zakajeni prostori marsikoga odbijali, če je moral v njih presedeti cele ure.

POKAL V ARTIČE

V soboto, 19. aprila, je bilo v Brežicah občinsko prometno tekmovanje. Sodelovali so kolesarji bizeljske, brežiške, artiške, cerkljanske, dolinske in globoške osnovne šole. Na tekmovanju starejših skupin je osvojila prvo mesto osnovna šola Brežice. Med posamezniki so se na prva tri mesta uvrstili Brežičani Pirc, Marčun in Bogovič.

V mlajši skupini je osvojil prvo mesto Anton Černelič iz Artič, Janko Bostele je bil drugi, tretja pa Jana Vahčič iz Cerkelj. Prvo mesto je dosegla osnovna šola Artiče, ki je prejela tudi prenosni pokal prireditelja. Vsi udeleženci so dobili pismena priznanja, medalje in darila.

PRED VSTOPOM V ZK

Danes popoldne prireja občinska konferenca Zveze mladine razgovor s predlaganimi kandidati za Zvezo komunistov Slovenije. Slovesen sprejem v organizacijo bo v zadnjih majskih dneh.

VEČ TEČAJEV

V program izobraževanja vključujejo gasilski centri v brežiški občini tudi tehnične ekipe civilne zaščite. Tečaje zanje bodo razvrstili do jeseni. Tudi letos prirejajo seminarje za izprašane gasilce. V svoje vrste želijo vključiti čimveč žensk, delno zaradi vzgoje otrok, delno pa tudi zaradi preventivnih ukrepov v gospodinjstvih.

BREŽIŠKE VESTI

VOLIVCI SO ZADOVOLJNI — STVARI SE PREMIKAJO

Še letos dve trgovini in vrtec

V Kostanjevici že štejejo dneve, ko bo mesto obleklo ceste v asfalt - Do konca junija mora biti vse nared - Pričakujejo več tisoč gostov

13. maja je bil v Kostanjevici zbor volivcev, ki se ga je udeležilo okoli šestdeset občanov. Predsednik občinske skupščine tovariš Jože Radej je podal poročilo o gospodarskem razvoju občine in odgovoril na številna vprašanja občanov o perečih problemih mesta in okoliških vasi.

Povedal je, da bodo že letos začeli graditi nuklearno elektrarno v Krškem v Kostanjevici pa bo otvoritev številnih novih poslopij. Do prvega julija bo zgrajen mizarski obrat „Krško" na Malencah, moderno urejen vrtec pri osnovni šoli ter končano asfaltiranje ceste skozi Kostanjevico. Še letos bosta zgrajeni dve novi trgovini: samopostrežba Preskrbe iz Krškega in trgovina Novotehne. Kanalizacija je po glavnih ulicah Kostanjevice že narejena, ker pa je zmanjkalo denarja, bodo za ostale predele morali počakati.

PREŽIVNINE BODO VIŠJE

Odborniki občinske skupščine v Krškem bodo danes sklepali o zvišanju preživnin kmetom, ki so v arondacijskem postopku ali z darilno pogodbo oddali zemljišče v družbeno last.

Tudi gorjanska cesta še ne bo asfaltirana letos. Na predlog sveta krajevne skupnosti so občani sprejeli predlog, da se del Malenc priključi Kostanjevici, cesta pa se bo imenovala Krška cesta. V dogovoru z Iskro ter z denarno pomočjo Laboda iz Novega mesta bodo osnovali obrat, ki bo zaenkrat deloval v prostorih samostana. V njem bodo lahko zaposlili okrog 80 prebivalcev.

Po kratkem prekinjenem raziskovanju vode v Topličniku bodo nadaljevali iskanje vroče vode v okolici Kostanjevice, investiral pa bo sklad Borisa Kidriča iz Ljubljane. Ker bo za občinski praznik Kostanjevica središče praznovanj v vsej občini, naj bi se Kostanjevičani tudi pripravili na ta velika praznovanja, saj bo v prvih dneh julija tu več tisoč gostov.

A. B.

MED ČLANI KLUBA TEHNIKI IN INŽENIRJI

To zmore volja mladih

Na Prekopi so zavihali rokove - S prostovoljnim delom bodo zgradili dom organizacij za tehnično kulturo

V osmih letih delovanja je Radioklub Iskra YU3DDT Prekopa prebrodil začetne težave in krize ter dosegal vse večje uspehe, pridobil nove člane in vzgajal nove kadre. V tem obdobju si je klub pridobil ugled in zaupanje občanov ter hkrati postal družbenopolitično gibalo v tem kraju.

Njegov razvoj se kaže v splošni tehnični vzgoji kadrov, instruktorjev in konstruktorjev, v vzdrževanju radijskih zvez na kratkih valovih, prirejanju vseh vrst mladinskih tekmovanj in udeležbe mladine na vseh področjih ter sodelovanju z različnimi družbenopolitičnimi organizacijami in podjetji.

Danes ima klub že 56 članov, med katerimi je kar precej inženirjev in tehnikov. Operatorji so vzpostavili čez tisoč zvez, vsako leto se člani udeležijo seminarjev, ki jih pripravljajo zanje v Sloveniji. Vsako leto je klub pripravil srečanje dolenjskih radioamaterjev. V gasilskem domu, kjer ima klub svoje prostore, so ustanovili tudi strokovno servisno delavnico, ki nudi usluge občanom hkrati pa oskrbuje klub s potrebnim materialom in strokovnim gradivom Sredstva za delo in obstoj si klub omogoči s pomočjo raznih družbenopolitičnih organizacij ter podjetij in ob podpori občine Krško.

Na nedavni skupščini so izvolili nov upravni odbor in sprejeli delovni načrt za letos. Spregovorili so tudi o delu in težavah radioamaterskih klubov nasploh. V načrtu je ustanovitev sprejemno-oddajne sekcije v Šentjerneju ter tečaj v Kostanjevici. Sprejeli so sklep, naj se v krški občini ustanovi svet organizacij za tehnično kulturo (stara Ljudska tehnika). Junija bodo organizirali tekmovanje radioamaterjev v počastitev obletnice kmečkih uporov. Želo so hvaležni podjetju Iskra Commerce za pomoč.

Klub je že kupil zemljiško parcelo za graditev novega doma organizacij za tehnično kulturo na Prekopi. Dom bo velika pridobitev za vso Krško dolino, saj bo omogočil mladim izpopolnjevanje ter ustvarjanje. Zgradili ga bodo s prostovoljnim delom Mladi se zavedajo težke naloge, ki so jo sprejeli, vendar so prepričani, da se bo njihova želja uresničila.

KAKO SO SI LANI REZALI KRUH

Podatki o osebnih dohodkih veliko povedo. Zato ne bo odveč, če naštejemo lanske prejemke v krški občini. V industriji so bili povprečni osebni dohodki 1.875 din (v Celulozi 2.111, v Metalni na Senovem pa 1.420 din). V gradbeništvu je bilo povprečje 2.012 din, v prometnih dejavnostih 2.028 din, v trgovini 2.032 din, v gostinstvu 1.545 din in v obrti 1.956 din. V negospodarstvu (brez upoštevanja šol) so zaposleni prejemali povprečno po 2.312 din, v osnovnih šolah pa po 2.028 din.

V KRŠKO PO OVINKIH

Na cesti Krško – Dolenja vas so se to pomlad resno lotili dela. Na najožjih mestih širijo cesto, zato so jo zaprli za ves promet. Avtobusi iz Zagreba in Brežic vozijo po desnem bregu Save. Domačini iz okoliških vasi ob cesti vozijo po obvozni cesti skozi Vrbino. Rade volje potrpijo za nekaj časa, samo da se bodo potem lahko vozili po asfaltu.

PRAZNIK MLADIH

V Brestanici je bilo v soboto tekmovanje za pokal dneva mladosti, ki ga v krški občini podeljujejo vsako leto. Že ves teden se vrstijo prireditve v počastitev dneva mladosti. Na šolah sprejemajo pionirje v mladinsko organizacijo. Mladina iz vseh aktivov v občini se pripravlja na zborovanje, ki bo v nedeljo ob tabornem ognju v Kostanjevici.

KRŠKE NOVICE

DVODNEVNO TEKMOVANJE – V soboto in nedeljo bo bazen pri tovarni celuloze in papirja ponovno prepoln mladih plavalcev. Na tradicionalnem mitingu v počastitev „Dneva mladosti" bodo v soboto tekmovali pionirji, dan kasneje pa še člani. Obakrat se bo tekmovanje pričelo ob 15. uri.

PET ALI SEDEM – Z razstavo akademskega slikarja Mihe Maleša so odprli razstavno sezono v krški galeriji. Vodstvo galerije se je že dogovoril za naslednje štiri prireditve; če se bosta vabilu odzvala tudi akademska slikarja France Mihelič in Zoran Didek, pa bo do konca sezone v Krškem kar sedem razstav.

NOVI INSTRUKTORJI – S tečajem ki ga je pripravilo krško Avtomoto društvo, bodo kmalu povečali število instruktorjev za šolanje amaterskih voznikov motornih vozil. Tako bodo prijavljeni kandidati prišli hitreje na vrsto, da pridobljeno teoretično znanje izpopolnijo s praktično vožnjo.

ZAGOTOVLJENA UDELEŽBA – Na pobudo občinske konference SZDL so se pretekli teden sestali predstavniki konferenc in občinskih sindikalnih svetov iz šestih posavskih in dolenjskih občin. Dogovorili so se, da bo proslava v počastitev 400-letnice hrvaško-slovenskega kmečkega upora 1. julija v Kostanjevici imela skupno posavsko-dolenjsko obeležje. Vsi prisotni so se zato obvezali, da bodo poskrbeli za res množično udeležbo občanov, predvsem kmetovalcev in neposrednih proizvajalcev iz delovnih kolektivov.

KRČANI PRVI – Na področnem prvenstvu Posavja in Dolenjske v košarki za mlajše pionirje je zmagala ekipa osnovne šole Jurija Dalmatina. Mladi igralci so premagali vrstnike iz Brežic in Trebnjega in se tako uvrstili na republiško finalno tekmovanje.

CENENE POČITNICE – Občinski sindikalni svet bo tudi letos omogočil najprizadevnejšim sindikalnim delavcem iz osnovnih organizacij cenene počitnice v Materadi pri Poreču. V sredi junija bo tam prostora za 44 delavcev, ki jim sindikalni svet povrne potne stroške in polovico stroškov bivanja in prehrane.

KRŠKI TEDNIK

Pota do stanovanj za delavce

Sevnica: kako poskušajo zbrati več denarja za gradnjo

Po novi stanovanjski zakonodaji bodo imele občine solidarnostne sklade, v katerih se bo zbirala družbena denarna pomoč. Sevniški sklad ima trenutno na voljo 1,2 milijona dinarjev; komisija za načrtovanje in izvajanje načrta za družbeno pomoč je na seji upravnega odbora sklada minuli petek predlagala nove pobude, kako bi v skladu združili še več denarja.

Priprave na sprejem občinskih odlokov in samoupravnih dogovorov za novo ureditev stanovanjskega gospodarstva so bile v občini temeljite. V ta namen so pripravili zajetno gradivo, osnovano tudi na anketi delovnih organizacij, v kateri so bile ugotovljene možnosti za stanovanjsko graditev.

Komisija solidarnostnega sklada, ki jo vodi inž. Jože Kolar, predvideva zanimive rešitve, s pomočjo katerih bi zgradili več družbenih stanovanj. Zaenkrat ima sklad še premalo denarja, da bi se lotil gradnje večstanovanjskega bloka. Zaradi tega je komisija zaprosila delovne organizacije, naj prispevajo svoj denar, namenjen za družbena stanovanja. Četrtega maja so se seje udeležili tudi predstavniki LISCE in JUTRANJKE ter ugotovili, da denar v obeh podjetjih že zadošča za gradnjo srednje velikega stanovanjskega stolpiča, ki bi bil narejen do septembra 1974.

Sklad naj bi v prihodnje investiral gradnjo stanovanj, zato bi bilo koristno, če bi sodelovala tudi druga podjetja. Ker sklad nima vse potrebne dokumentacije, bodo izdelali ponudbo z osnovnimi zahtevami, kakšno stavbo želijo, vse skupaj pa predložili gradbenim podjetjem ki gradijo stanovanja za trg. Z najugodnejšim ponudnikom se bodo dogovorili za prevzem stanovanj „na ključ", hkrati pa bodo pridržali pravico do strokovnega nadzora nad gradnjo. Gradili bodo predvsem manjša stanovanja, da bodo lahko ustregli čim večjemu številu prosilcev.

A. ŽELEZNIK

BOŠTANJ: VSE ZA NOVO ŠOLO

Idejni načrt za novo boštanjsko šolo je končan, naredil ga je strokovni sodelavec republiškega Zavoda za šolstvo inž. Milivoj Lapuh. Zabiti so tudi že količki za zemljišče, ki bo potrebno za novo gradnjo. Zdaj čakajo le še na ponudbo mariborskega MARLESA za montažne stavbe. Strokovnjaki menijo, da so take šole najprimernejše.

STILLES: PROSTOVOLJCI ZA NOVO KUHINJO

Čeprav je referendum o tem, da bi delali štiri proste sobote in zaslužek namenili za preureditev tovarniške kuhinje propadel, sindikalna organizacija ni prenehala s pobudo. Od 370 zaposlenih dobiva malico v sedanji neustrezni kuhinji kar 300 delavcev. Sindikalna organizacija se je zaradi tega lotila zbiranja podpisov prostovoljcev, ki bi delali za kuhinjo tri sobote. Marsikdo referenduma ni vzel preveč resno, češ kuhinja mora že tako biti, če zanjo delamo ali ne. Resnica je seveda drugačna. Po vseh delovnih enotah, razen v montaži, je odziv za zbiranje prostovoljcev izredno ugoden.

KRMELJ: JUTRI AVTOBUSNA POSTAJA, STAVBA ZA ROKOMETAŠE

Krajevna skupnost bo za dan mladosti izročila namenu dva lepa objekta: sredi kraja novo avtobusno postajo montažne izvedbe krmeljske Metalne, ki so jo zgradili v glavnem s prostovoljnim delom. V njej je tudi prostor za poslovalnico ljubljanskega Tobaka. Ob rokometnem igrišču pa je zrasel lep objekt, ki ga bodo veseli vsi ljubitelji rokometa, predvsem igralci. Zgradbi bodo slavnostno izročili namenu ob 9. uri. Vse skupaj je lep dokaz, kaj se lahko zgradi z lastnimi rokami in dobro voljo.

SEVNIŠKI RIBIČI: JEZERA V LOKAH?

Ribiška družina heroja Maroka, pododbor Sevnica, ima v načrtu zajezitev impoljskega potoka pri naselju Loka ob cesti Impoljca-Zavratec. Zemljišče ob tej cesti je na tem kraju že tako zamočvirjeno; če bi zajezili bistre potoke na štirih krajih, bi dobili jezerce, večje od brestaniškega.

ZNAK NA POL DROGA – tole na cesti Sevnica-Planina bi človek še razumel, nerazumljivo pa je, čemu mora biti cesta tako zanemarjena in kotanjasta. Modernizira se le blizu Šmarja, dokler ne bo vsa posodobljena, pa bi za to republiško cesto kazalo le bolje skrbeti. (Foto: Železnik)

Med ribami in ribiči red!

Ivan Novak, tajnik ribiške družine heroja Maroka, o naporih za ureditev članskih vrst

Sevniški ribiči so si z lastnimi rokami zgradili lep dom z valilnico postrvi, načrtujejo še gojitvena jezera s turističnim pomenom ob Impoljskem potoku. Vsako pomlad jim da dosti dela in sitnosti čuvanje drstišča podusti pri Boštanju.

– Kaj menite o minulem drstu? – smo vprašali.

„Nekateri so menili, da ni bilo prav, da se je javno pisalo o izgrednikih ipd. Prepričan pa sem, da je večina poštenih ljudi, odobravala čuvanje rib. Pravijo, da je lov rib med drstom tradicija. Če je tradicija slaba, jo je treba izkoreniniti! Ribiški zakon določa, da se te ribe med 1. marcem in 20. majem ne smejo loviti. Zaščito drstišča je zahtevala slovenska ribiška zveza, novomeška, brestaniška, vse družine, od Hrastnika dalje. Ribe niso samo naše. Ni vseeno, kaj mislijo te družine o nas, ali imamo red v vodah, ki so nam zaupane! Zahvaliti se moramo celjski UJV in sevniški postaji milice za pomoč, kar je nedvomno pripomoglo, da se napadi niso nadaljevali. Prihodnje leto bo še strožje."

– Je odpor v lastnih vrstah?

„Nekateri so krivolov kar organizirali, nekateri čuvaji so puščali, da so krivolovci hodili v vodo poleg njih. Take bomo izključili. Velika večina članov je dobra, le-ti so tudi na članskem sestanku 18. marca sprejeli sklep o izključitvi prestopnikov. Nergači pa niso odnehali; med člani so šarili celo s protestnim pismom, kjer naj bi podpisniki zahtevali nove volitve predsednika sevniškega pododbora! Karel Slemenšek iz Boštanja in Anton Drožđan iz Sevnice sta imela na listi 23 imen, ko je prišla v roke upravnemu odboru. Zaradi suma, da so vmes tudi ponarejeni, preverja istovetnost podpisov postaja milice. Eden od podpisnikov je npr. že pokojnik ipd. Zaradi takih stvari smo občni zbor prestavili na junij."

Ujete krivolovce bo vsaka riba, velika ali mala, veljala 45 dinarjev. Tako določa zakon.

A. Ž.

Delavci novomeškega Cestnega podjetja so zalili z betonom razmajane kamnite kvadre na preozkem mostu čez Mirno v Boštanju. Za ponovna popravila ograje zaradi težkih nesreč, pred kratkim tudi ene smrtne, se še najde denar, za razširitev ga pa seveda ni! Kot da so zbita pločevina in življenja zastonj? ! (Foto: Železnik)

IVAN NOVAK: „Preko krajevnih uradov smo razglasili, da bo kaznovan vsak, kdor se bo zadrževal ob vodi in poskušal loviti ribe. Tega niso dovolj upoštevali starši, pa tudi šole ne."

SEVNIŠKI PABERKI

BOŠTANJ, BUČKA, ZABUKOVJE: MLADINSKI AKTIVI RAZPADAJO – Pred konferenco občinske mladinske organizacije minulo nedeljo je v občini 25 mladinskih aktivov: kar 12 na terenu, po 6 na šolah in v delovnih organizacijah in poklicni šoli. Zaskrbljujoče pa je, da v treh velikih krajevnih skupnostih aktivi razpadajo, med njimi tudi v Boštanju, kjer so mladi v preteklosti uredili prijeten mladinski prostor in gojili živahno dejavnost. Vsi, ki jim je družbenopolitična dejavnost mladih, kulturno in športno življenje pri srcu, morajo mladim v teh krajih pomagati, da se trdneje organizirajo.

SESTNADSTROPNICA ZA UPOKOJENCE – Sevniško društvo upokojencev si prizadeva, da bi v bližini novega zdravstvenega doma zgradili nov dom s 60 stanovanji. Dom naj bi deloval v sklpu Doma počitka z Impljce. Emona projekt iz Ljubljane bo imel idejne načrte izdelane že 5. junija. Dom naj bi upokojencem razen stanovanj nudil popolno oskrbo. Če jim bo občinski solidarnostni sklad zagotovil denar za soudeležbo, bodo lahko dobili denar iz republiškega sklada za gradnjo stanovanj za upokojence in se bodo lotili gradnje.

FURFURAL NI ŠKODLJIV ZA OKOLICO – Nekatere občane vznemirja duh iz proizvodnih prostorov Jugotanina, kjer izločajo furfural, zlasti pa bojazen, da je tak zrak škodljiv. O tem so govorili tudi na zadnji seji občinske skupščine. Sanitarna inšpekcija si je objekt ogledala. Meni, da vonj za okolico ni škodljiv, nevaren je le stik s tekočino v obratu. V Jugotaninu tudi pazijo, da ga ne uhaja preveč v zrak. Ekipa zavoda za zdravstveno varstvo bo opravila meritve ozračja.

V BODOČE SEJMI PRI KLAVNICI – Staro sejmišče je zaradi neurejenosti in neprimernega kraja na vzhodnem delu mesta bilo že večkrat predmet razprav in celo prepovedi. Zaradi tega so te dni sejmišče prestavili v bližino klavnice sevniškega kmetijskega kombinata. Junijski sejem bo že na novem sejmišču, ravno tako vsi sejmi vsako drugo soboto v mesecu. Do sejmišča se pride po Drožanjski cesti (nekdanji Klavniški ulici).

SEVNIŠKI VESTNIK

Trimo - Inkot: pred spojitvijo

Združeni kovinarji imajo boljšo prihodnost - V ponedeljek referendum

Sedanji gospodarski trenutek je naklonjen združevanju. Trimo je ustvaril lani z 240 zaposlenimi okrog 7 starih milijard dohodka, Inkot pa s 117 ljudmi 1,3 milijarde. Spojitev je nujna, če hoče dobiti Inkot 700 starih milijonov posojila za novogradnjo. Kaj menijo o vsem tem v obeh podjetjih?

JOŽE MAJER namestnik predsednika delavskega sveta Trima: „Pred razpravo na delavskem svetu so o tem razpravljale vse družbenopolitične organizacije v podjetju, sestal se je tudi politični aktiv obeh podjetij. Kolikor sem govoril z delavci, podpirajo spojitev podjetij. Obveščeni so, za kaj gre. Delavci Trima vedo, da ima Inkot pridne in kvalificirane delavce, ki lahko mnogo prispevajo k razvoju podjetja. Prepričan sem da bo referendum uspel!"

JANEZ TRATNIK predsednik poslovnega odbora Trima: „Zamisel o združevanju kovinarjev ne le v občini, temveč širše – na Dolenjskem je stara že več let. Naj ta korak imenujemo združitev ali spojitev, ko bo stekel proizvodni program v novih okvirih, bo še vedno čas za razgovor o temeljnih organizacijah združenega dela. Združili bomo strokovne kadre in dobre proizvodne delavce, ki jih primanjkuje."

MARJAN KOS, sekretar aktiva ZK Trimo: „Imeli smo mnogo razprav. Ena je bila tudi z Mitjem Švabom predsednikom komisije za samoupravljanje pri republiškem svetu Zveze sindikatov. Spojitev obeh podjetij zagotavlja delavcem Inkota večjo socialno varnost. Moramo doseči solidarnost delavcev, predvsem glede na razmere, v katerih je Inkot. Ta združitev je velika pridobitev za občino. Sicer pa prizadevanja za to združitev niso osamljena, sami imamo dosti razgovorov za združitev s slovenskimi železarnami."

DUŠAN ZAKRAJŠEK, namestnik predsednika delavskega sveta Inkot: „Na zboru kolektiva 14. maja smo seznanili delavce z razmerami v kolektivu. Bilo je mnogo sej samoupravnih organov in političnih organizacij, tako da je po mojem mnenju kolektiv dobro obveščen, da se bo na referendumu pravilno odločil. Spojitev je tudi splošno družbeno koristna. Kot bolj organizirano podjetje bomo poslej lahko več naredili. Manjkala je dobra organizacija."

ZDENKO RABZELJ, predsednik sindikalne organizacije INKOT: „Sindikat si je prizadeval, da so delavci dobili pravo sliko o podjetju. V združitvi vidim močnejše podjetje, ki zagotavlja boljše uspehe. Pomembno je, da bomo izboljšali delovne razmere, ki so za nas sedaj izredno slabe. Posojilo, za katero smo si prizadevali in bo v skupnem podjetju namenjeno nam bo šlo za boljše delovne prostore. Bojazni glede neuspeha referenduma pri nas ni, to je pokazal kolektivni sestanek."

Novo vodstvo v Inkotu z novim direktorjem Tonetom Goletom si je zadnje mesece prizadevalo marsikaj urediti. Odkrili so izgubo, ki ima korenine najmanj leto dni nazaj, če ne več, je pa posledica slabega vodenja in zavajanja delavcev. Bodoča poslovna usmerjenost bo prinesla največ koristi samim delavcem pa tudi občini.

A. ŽELEZNIK

Premagali preteklost

Trebanjski klub zdravljenih alkoholikov je ob ustanovitvi 14. maja štel 22 članov. Toliko jih je torej že dokazalo, da se da uiti tudi temu zlu, ki razkraja osebnost in uničuje družine. Podatke o tragiki, ki jo je povzročil alkohol, je ob ustanovitvi kluba podala socialna delavka Jana Potočnik. Osupljivi so, zato še tem bolj obvezujejo vse, da pomagajo odvračati ljudi od te nesreče.

Alkohol, ki se mu ne znajo upreti starši, pusti vedno najhujše posledice na otrocih. Ko je socialna služba leta 1965 raziskala primere 29 mladoletnih prestopnikov, ki so morali stopiti pred mladinskega sodnika, so ugotovili, da jih je kar 27 izhajalo iz družin alkoholikov! Vse so spremljali znaki alkoholnega propada. Prestopki, ki so jih zagrešili, so bili hudi, otroci so imeli izredno slabe učne uspehe: vsi so najmanj dvakrat ponavljali razred, večina je končala redno šolanje v 3. ali 5. razredu! Tisti redki, ki so bili zaposleni, so stalno menjavali delo. Pri dekletih se je pojavljala že prostitucija.

Izmed 59 oseb, ki so jih morali dati v skrbništvo izhaja 41 otrok iz družin alkoholikov. Vseh 14 rejencev je imelo starše alkoholike. Tudi socialna služba pri temeljni izobraževalni skupnosti je ugotovila, da gre pri 221 primerih materialno ogroženih učencev za otroke alkoholikov. V 25 družinah pijeta oba starša, v 41 primerih le mati, v 105 pa oče. Zopet opažajo med njimi znake razkroja: nepripravljenost na pouk (138 otrok), razstresenost, neprespanost (46 otrok), otroci so slabo oblečeni, neumiti (49 otrok), dobivajo nezadostne ocene (143 otrok). Ko je tu že eno zlo, zapade vsak ne le enemu, marveč celi vrsti motenj.

Alkoholizem se ne da odpravljati mimogrede ali polovično. Klub zdravljenih alkoholikov vključuje tiste, ki so to zlo že premagali.

A.Ž.

636 KROVODAJALCEV

Letošnja prva krvodajalska akcija minuli teden v Trebnjem, Mirni in Mokronogu je lepo uspela. Skupno je darovalo kri 636 krvodajalcev, med njimi je bilo tudi precej novih. Krajevna organizacija rdečega križa z Dobrniča je poslala v Trebnje kar dva avtobusa krvodajalcev, lepo so se izkazale tudi nekatere delovne organizacije: TRIMO, obrat TIP–TOP, DANA in TRELES.

180 GOSTOV NA USTANOVNEM ZBORU

Ustanovitve trebanjskega kluba zdravljenih alkoholikov se je udeležilo kar 180 gostov iz drugih slovenskih klubov. Razen Novomeščanov so prišli iz Žiri, Vevč, Kranja, Idrije, Storske železarne, Ribnice, Kočevja, ŽTP Ljubljana, Ormoža in drugod, celo iz Vojvodine so dobili pozdravno pismo, napisano v čisti slovenščini! Spored je trajal kar štiri ure. Razen kulturne skupine zavoda iz Škofljice in idrijske bolnišnice so nastopili s pristčnim in za to priliko primernem programom učenci šole iz Šentruperta.

Aktivisti Rdečega križa in delavci ekip za odvzem krvi so bili 16. maja v Trebnjem zadovoljni. Direktor INKOTA Tone Gole nosi prvenstvo med krvodajalci vodilnih delavcev v občini: tokrat je dal kri že 25.! Rafko Borin in Ivan Razpet iz INKOTA (na sliki) sta jo tokrat dala sedmič. Krvodajalska zavest v občini je močno razvita. (Foto: Železnik).

DROBNE Z MIRNE

TREBNJE: SVEČANO ZA KRAJEVNI PRAZNIK – Letošnji krajevni praznik je minil svečano; v torek, 15. maja popoldne, so se prireditve kar vrstile. Najprej se je lepo število občanov udeležilo odkritja spominske plošče na domu fizika dr. Naceta Klemenčiča v Kamnem potoku. Sledilo je polaganje vencev borcev v spominskem parku v Trebnjem, zvečer pa je bila v kulturnem domu še proslava.

MOKRONOG: KS ZA STANOVANJA – Predvidenih 0,4 ali 0,5 odst. od osebnih dohodkov zaposlenih v obratu ROG, kolikor naj bi bilo namenjeno krajevni skupnosti, naj bi bilo namenjeno skrbi za gradnjo stanovanj v kraju. Pri krajevni skupnosti naj bi se tako nabral denar, da bi v bližnji bodočnosti lahko spet prišli do kakšnega stanovanjskega bloka. S tem bi nekako pritegnili v kraj kaj ljudi, zlasti strokovnjake.

ŠENTLOVRENC: AVTO IN ČASTNI ČLANI – V nedeljo je predsednik občinske skupščine Ciril Pevec izročil namenu nov gasilski kombi. Ob tej svečanosti so se spomnili tudi preživelih ustanovnih članov tega poštevilu članstva najmočnejšega društva v občini. Za častne člane so proglasili Janeza Rozmana in Stanislava Abolnarja iz Šentlovrenca ter Milana Vavtarja iz Krtine. Ob tej priliki je lahko še 5 članov obleklo svečane uniforme.

TREBNJE: PELI IN IGRALI – Minuli petek so učenci osnovnih šol Mirna, Šentrupert, Trebnje, Veliki Gaber in glasbenega oddelka prikazali svojo glasbeno dejavnost. Za to so se odločili po večletnem premoru. Nameravali so uvrstiti tudi telovadne točke, spored pa bi bil potem predolg. Nastopili so mladinski in otroški zbori omenjenih šol, Alenka Urbančič in Srečko Starič (klavir), Tonček Strmole, Milena Repovž, Darja Starič, Marija Majzelj (harmonika) in kitaristi.

LOVSKA KOČA VRHTREBNJE: NE URE NE DNEVA – Edino, kar sameva v vitrini trebanjskih lovcev na ograji pri gostilni Springer, je plakat, ki mora biti že častitljive starosti. Vseeno pa napoveduje v domu na Vrhtrebnjem družabno prireditev, prostor za uro in dan na tiskanem plakatu pa je zagotovljen kar vnaprej – je namreč prazen!

TREBANJSKE NOVICE

Tale tunel nad Faro ne bo več dolgo. Je prenizek za vedno višje tovore, zato bodo tu ob posodabljanju ceste od Broda proti Kočevju napravili 25 m dolg vsek. (Foto: Z. Vardijan)

Kočevje: asfalt bo do leta 1975

Vse pripravljeno za posodabljanje ceste od Broda proti Kočevju - Letos asfalt najmanj do Krkovega - Tunel nad Faro bodo podrli - Kaže, da bo potem na vrsti že asfaltiranje ceste proti Delnicam in Čabru

Pripravljalna dela za posodabljanje ceste od Broda na Kolpi proti Kočevju so se resno začela. Pri Brodu postavljajo barake za nastanitev, v Kužlju je začasna menza in stanovanje za delavce, pri Fari pa postavljajo asfaltno bazo. Za razgovor smo zaprosili Aleksandra Nesića, vodjo delovišča.

–Kako bo predvidoma potekalo asfaltiranje ceste proti Kočevju?

– Celotna cestna trasa je razdeljena na etape: Štalcerji-Briga, Briga-Krkovo in Krkovo-Brod na Kolpi. Naše delo pa bo potekalo tako: letos bomo postavili svoje delavnice, obrate za proizvodnjo gradbenega materiala in ostalo; objekte za nastanitev, prehrano, vodstvo itd. Letos bomo zagotovo končali asfaltiranje od Broda do Krkovega, zelo verjetno pa bomo začeli nekatera dela tudi na etapi Krkovo-Briga. Če bo čas in lepo vreme, bomo morda začeli tudi dela na etapi Briga-Štalcerji. Letos bomo skušali opraviti kar največ del.

– Do kdaj bo po vašem mnenju cesta proti Kočevju v celoti asfaltirana?

– Najprej nekje okoli polovice leta 1975, najkasneje pa do konca leta 1975. Vendar je to res le moje mnenje.

– Bo cesta med gradnjo odprta za promet ali zaprta?

– Odprta bo za avtobuse in ostali nujni promet. V odrejenem času pa bo zaprta za vse.

– Bo asfaltna cesta potekala po že pred vojno razširjenih odsekih ceste?

– Oba razširjena dela ceste bosta v celoti ostala. Pač pa bomo zrušili tunel nad Faro, ker je prenizek. Tu bomo naredili 25 m dolg vsek. Načrti so narejeni za vso traso. Izdelal jih je „Projekt nizke gradnje Ljubljana". Z razlastitvijo parcel ni težav.

– Zdaj opravljate nekakšna pripravljalna dela za gradnjo ceste. Kdaj boste začeli cesto posodabljati?

– Takoj ko bo podpisana pogodba med naročnikom in našim vodstvom, Lahko rečem da pravzaprav le še usklajujejo nekatere zadeve in da bo pogodba že v nekaj dneh podpisana. Mi pa smo pripravljeni, da začnemo takoj delati.

– Iz nekaterih virov smo zvedeli, da boste po končanem asfaltiranju ceste proti Kočevju asfaltirali še cesto proti Delnicam nato pa tudi proti Čabru.

– Kako je s tem ne vem ker smo mi pač tu, da delamo, drugi so pa zato, da odločajo o tem kaj bomo delali. Po mojem mnenju pa je gotovo treba čimprej asfaltirati tudi cesto proti Delnicam saj bi sicer cesta proti Kočevju, čeprav asfaltirana, izgubila najmanj polovico svojega pomena. O asfaltiranju ceste proti Čabru pa menim da bo najceneje, če bo opravljeno do takrat, ko bomo mi še tu. Precej dražje bi bilo, če bi morali čez leta spet na novo postavljati bazo, pripeljati stroje, ljudi itd. Zato sem prepričan, da bodo odgovorni uvideli, da je najceneje in najpametneje, če to cesto asfaltiramo kar mi, potem ko bo že asfaltirana cesta proti Kočevju in Delnicam.

Ljudski časnik vest socializma!

Jakob Turk

Umrl je prvoborec Jakob Turk iz Novega Kota nad Čabrom, ki je bil spomladi 1942 prvi komandir tretje čete tedaj ustanovljenega Zidanškovega bataljona.

Pred vojno je bil kmet. V hlevu sta imela z ženo do 7 govedi. Ko je z bratom Antonom odšel na delo v Francijo, ga je tam zatekla nemška okupacija. Odgnali so ju v Nemčijo na delo, od koder pa sta ušla.

Spomladi 1941 sta se brata Turk vrnila domov. Domačinom sta pripovedovala o grozodejstvih, ki jih počenjajo Nemci, in zbujala odpor tudi proti Italijanom Sovražnikom je to prišlo na uho. Aretirali so ju in za 51 dni zaprli. Ko sta se vrnila ju je obiskal poznejši narodni heroj Slavko Kovač-Smeli iz Loža. Jakob in Smeli sta si ogledovala zavetja po bližnjem gozdu. Po napadu na Lož 19. oktobra 1941 pa se je Smeli s skupino partizanov iz Šercerjevega polbataljona zatekel v Novi Kot k Jakobu Turku-Dolinarju in v tej zavedni vasi srečno prebil italijansko ofenzivo.

Ko so partizani 19. aprila 1942 uničili na Majerju italijansko kolono, je bila v Bajtah splošna vstaja. Ustanovljen je bil Zidanškov bataljon, Jakob pa je bil v njem postavljen za komandirja tretje čete. Bil je hraber in neustrašen borec. Njegovo domačijo so Italijani med prvimi požgali. Z ženo sta ostala brez vsega.

Po vojni ni več kmetoval. Bil je poklicni lovec pri upravi gojitvenih lovišč Kočevje in pri GG Delnice. Zadnja leta je bil hudo bolan. Zdaj je dotrpel. Od njega se je poslovila velika množica ljudi. Njegovi lovski tovariši iz LD Draga in Loški potok so mu priredili lep pogreb. V slovo sta mu spregovorila lovec Alojz Pantar in predsednik občinskega odbora ZB Kočevje Drago Gril.

-t

Okolje doma in kraja je naše ogledalo

Ogledalo pove, da smo tehnično napredovali, kulturno pa zaostali

Aktivisti Rdečega križa kočevske občine so pred kratkim razpravljali, kako ohraniti čisto okolje in o zdravstveni vzgoji prebivalstva. Opozorili so, da so naselja in jihova okolica onesnažena. Občani odlagajo smeti vsepovsod. Tako je vsa bližnja okolica Kočevja onesnažena z raznimi odpadki. Nekateri stresajo ob robu mesta kar cele štedilnike, divane, prešite odeje, da papirja, stekla, pločevine, polivinila in podobnega niti ne štejemo.

V mestu imajo ponekod premalo posod za smeti, zato padajo smeti na tla, da jih raznaša veter in onesnažuje ulice. Starši otroci in šola so doslej premalo naredili za lepši videz mesta, čeprav se ponekod le prizadevajo. Tudi vasi so vedno bolj onesnažene, vendar ne vse. Ponekod so že same krajevne skupnosti in organizacije RK začele akcijo za čisto okolje.

Zdaj pa prisluhnimo, kaj pravijo o okolju aktivisti iz posameznih območij:

DOLGA VAS: Že dve leti ljudje smeti zakopavajo. Rinža v sušnem obdobju zelo smrdi in ribe poginjajo, ker jo onesnažujejo ob Reški cesti.

ČRNI POTOK: Pred kratkim so imeli čiščenje vasi.

ZAJČJE POLJE: Silaža ponoči smrdi. Kako to preprečiti? Pregledati je treba, da se ne bi gnojnica mešala z vodo, ki teče v bazen, ki so ga začeli urejati.

MESTNI LOG: Zaradi smradu s smetišča poleti ni mogoče spati pri odprtih oknih.

STARI LOG: Krajevna skupnost je s pretnjo kazni do 300 din dosegla, da občani skrbijo za čistočo v okolici hiš.

FARA: Na območju KS bodo določili smetišča za posamezne vasi. Z ZKGP je treba urediti, da gnojnica ne bo tekla v potok in da ne bo smrdela vsa dolina, ko razvažajo gnoj.

LIVOLD KS je sprejela poseben odlok, da bo kaznovan vsak, kdor bo onesnaževal okolje.

MOZELJ: Pri bivši gostilni je treba očistiti okolico.

„Nosilci urejanja okolja v mestu in po vaseh bodo krajevne skupnosti in osnovna organizacija RK," je na sestanku poudaril dr. Miha Petrovič, predsednik občinskega odbora RK in predsednik medobčinske skupnosti za varstvo okolja Kočevje-Ribnica. Čez pol leta se bodo aktivisti spet zbrali in pregledali, kakšno delo so opravili.

Aktivisti so predlagali še, naj bi v bodoče spet začeli prirejati predavanja o varstvu okolja in o varovanju zdravja za šole in posamezne vasi. Ta sklep je bil sprejet, saj občani in učitelji vedno bolj čutijo potrebo, da bi o tem vedeli še več.

KAKO DO STANOVANJ?

Ob koncu minulega leta so imeli v delovnem kolektivu ITAS zabeleženih 70 prosilcev za stanovanja. Mnogi stanujejo v izredno slabih stanovanjih, nekateri pa jih sploh nimajo. Podrobnejši popis bi verjetno pokazal še večje potrebe. Vendar pa so razprave o stanovanjskih zadevah v tem kolektivu pokazale, da bi morala družbena skupnost več storiti za gradnjo stanovanj in tudi za zbiranje sredstev od posameznikov. Mnogi, ki živijo v slabih stanovanjih, zelo nenačrtno porabljajo zasluženi denar za razne druge namene, ker so premalo poučeni o možnosti za pridobitev stanovanja na podlagi lastnega prispevka.

Kar celi štedilniki so raztreseni po bližnji okolici Kočevja. Tegale smo posneli na cesti proti Mlaki. Tudi ob cesti proti Bregu ga najdemo, v mahovniškem gozdičku pa so kar trije na kupu. (Foto: J. Primc)

Laze, vas, ki se upira izumretju

Ob Kolpi žive dobri ljudje - Večina jih je priletnih - Mladina prihaja ob praznikih in takrat vas spet vsaj malo oživi

Ivan Ule iz vasi Laze pri Kužlju pravi: „Včasih je bilo v naši vasi 9 kmetov, zdaj sta le še dva ali trije. Včasih je bilo v vasi 65 glav živine, zdaj jih je le še 5. Nekaj praznih hiš se je porušilo, dve nista nastanjeni.

Za 1. maj letos nas je v hiši spalo 12, zdaj sva pa spet z ženo sama. Otroci so po svetu in tudi oni imajo otroke."

Žena je prinesla na mizo odlično šunko, mož pa domače vino in pogovor je stekel o vsem

Včasih so šunke sušili doma na podstrešju: malo dima, veliko zraka in bila je odlična. Potem so v zgornjem delu uredili sobe, zdaj pa dajejo meso sušit kar v Osilnico.

Ivan Ule rad bere, kot je rad bral že njegov oče. „Ko je prišel poštar s časopisom ga je oče takoj vzel v roke, pa čeprav je oral. Voli so morali počakati, da je oče vsaj preletel naslove. Tudi žena rada bere."

Med vojno je bilo pa hudo. Zaprt je bil pri Italijanih, ker je bil brat pri partizanih. Italijan je vrgel bombo vanj, pa ni eksplodirala. Ob kapitulaciji Italije je šel še on v partizane. V vasi so bili vsi složni, zato ni bilo žrtev.

Otroci so šli po svetu, pa vendar kaže, da vas ne bo izumrla. Prazne hiše čakajo, da se bo ta ali oni vrnil, vsaj na stara leta, ko bo šel v pokoj.

Sama sta ostala na domačiji zakonca Ule. Zdravje jima ne dopušča, da bi delala kot nekoč Najbolj sta vesela, ko ob praznikih hiša oživi, saj pridejo takrat na dopust otroci z zakonci in vnuki. (Foto: J. Primc)

Morava: Najprej vodovod

Zdaj pa bo zaživelo še gasilstvo - Mladina si bo uredila igrišče

„Gasilstvo bomo obnovili, čeprav spi še 15 let," je povedal Matija Krkovič, predsednik vaške skupnosti Morava. „Najprej bomo obnovili dom nakupili material oziroma opremo in spet delali, kot smo že včasih."

Gasilsko društvo bo lahko začelo delati zdaj, ko je Morava dobila nov vodovod. Stari je bil popolnoma zamašen in cevi preperele. Speljali so ga s hriba Mošenik. Občina jim je plačala 2 km cevi, nekaj je pomagal „Snežnik", kopali pa so sami vaščani, pretežno upokojenci, ker so mlajši po svetu v službah. Vsaka hiša je prispevala 180 ur dela in 1.000 din. Po treh mesecih so dobili zdravo, čisto vodo.

Mladinci bodo sredi vasi, kjer običajno postavljajo mlaj, uredili igrišče za košarko, ki bo uporabno seveda tudi za odbojko, rokomet in mali nogomet.

Na vasi so tudi že uredili eno luč, nameravajo pa si še dve. Razen tega bodo uredili tudi dva hidranta. J. P.

ZA STARO PRAVDO

piše FRANCE CANKAR

5

Baron je to z veliko jezo tudi storil in preklel vse predpustne veselice na božjem svetu. Oskrbnik ni še pobral niti za tolar vrednosti dajatev, častni kvartopirski dolg je že trkal na njegova vrata, on pa si ni znal pomagati, kakor tudi njegov oskrbnik ne. Ko je slišal, da je prišel vodja kočevskih puntarjev Jonke v grad, ga je takoj sprejel.

Jonke je baronu kratko in jedrnato povedal, kakšne sklepe je sprejela Zveza kmetov in cehov, ter ga opomnil, naj jih nikar ne žene do skrajnosti, sicer bo nosil vse posledice on, grof. Baron Thurn je bil razočaran in besen. Pričakoval je, da mu bo Jonke sporočil sklepe podložnikov, da sprejmejo nove davščine, ali pa da se bo z njimi vsaj pogajal o zmanjšanju novih dajatev, mesto tega pa je stal pred njim odločen, bister in na vse pripravljen mladi mož, ki ga ne bo mogel upogniti niti pridobiti zase. Dirjal je po veliki sobi, žugal in grozil Jonkeju in vsej zvezi, nato pa ukazal oskrbniku, naj vrže predrzneža v najglobljo grajsko ječo, kjer naj brez luči in zraka ob sami vodi in kruhu obžaluje svojo nesramnost.

Oskrbnik je ukaz takoj in z veseljem izpolnil. Dva oboroženca sta prijela Jonkeja za roke in ga odpeljala v ječo.

★ ★ ★

Ves burni razgovor med možmi v grajski pisarni je od začetka do konca poslušala tudi oskrbnikova žena Elizabeta. Ko je namreč kot po navadi spravljala v red dnevno sobo svojega stanovanja, ki se je držala grajske pisarne, je radovedno obsedela zraven vrat in vse slišala. Ko so odpeljali Jonkeja v ječo, je postal razgovor med baronom in oskrbnikov še glasnejši in tudi veselejši. Ko sta ostala sama, je oskrbnik prinesel veliko merico vina in natočil baronu in sebi. Baronu se ni zdelo za malo piti s svojim oskrbnikom, kajti grajska samota, brezdelje in skupna stiska so ju zelo zbližali.

Že malce vinjeni oskrbnik je začel baronu razlagati, kako bi vodjo upornikov najlaže prisilili, da bi iz globin hude ječe poslal članom enajstorice naročilo, naj plačajo zaostale dajatve in nehajo z uporom. Kako pa naj si sicer Jonke pomaga, ko čemi v spodnji ječi, iz katere ni izhoda, in je ves ovešen s težkimi verigami, ki kaj kmalu omehčajo ne samo jetnikovo telo, ampak tudi duha. Če bi se pa vendarle predolgo upiral, bi ga z mučenjem, lakoto in žejo končno le zlomili. Tako ali drugače, iz njihove ječe se ta človek nikoli več živ ne vrne v dolino. Kmečka upornost bo brez tega brihtnega Mozeljčana kmalu splahnela, ker preprosti kmetje brez njegove podpore ne bodo nikoli kos grajski domiselnosti . . .

Oskrbnikova žena je dolgo poslušala pogovor obeh vinjencev. Ko pa sta prešla po drugi steklenici vina na ženske v gradu in tiste v dolini, se je trudno vzdignila iz naslonjača in odtavala v sobo s kaminom in se prepustila hudim mislim. Vse njeno življenje se je zvrstilo pred njo in kljub močnemu ognju v kaminu jo je mrazilo. Njen mož je bil pijanec, razvratnež in nasilnež. Ko jo je pred leti zasnubil in se oženil z njo, je bil dober in skrben mož. Njeni sorodniki so mu preskrbeli dobro službo pri baronu Thurnu in so bili prepričani, da so jo osrečili. Ona pa je vedela za moževe slabosti, zlasti za njegovo razvratnost, ki je pred njo niti skrival ni, in je trpela. Ker nista imela otrok, se ji je z leti docela odtujil, zlasti ker je zaradi moževih slabih navad postajala čudaško redkobesedna in na pogled brezčutna. Družila sta ju samo skupna spalnica in obednica, sicer se po ves dan nista niti videla.

Zvečer tistega dne, ko je nehote poslušala razgovor med svojim možem in baronom ter zvedela, kakšna usoda čaka upornega mladega kmeta, je opravljala običajna gospodinjska dela na videz brezbrižna za ves svet. Z železno voljo je prikrila žareče sovraštvo do moža in ni dala niti slutiti, kaj se v njej dogaja. Zapuščena žena se je v popoldanskih samotnih urah prikopala do strašnega sklepa, da bo moža pokončala. Oskrbnik ni zapazil na ženi nobene spremembe, kajti prišel je k večerji dobro pijan. Ni opazil ženinih tresočih se rok, ko je postavila predenj večerjo, niti pogledov, ki so švigali iz njenih ledeno hladnih oči. Oskrbnik je jedel in pil in se ni zmenil za ženo, ki mu je sedela nasproti togo, kot iz lesa izrezana. Ni se dotaknila jedi, ampak se je samo mrzlo in posmehljivo smehljala. Kar je sklenila, bo tudi storila. Spravila ga bo v nesrečo, v smrt in se naslajala nad njegovimi bolečinami. V tisti strašni uri mu bo oponesla prav vse, kar je nad njo zagrešil in ji storil hudega.

Ta strašni načrt se je skrival v prsih nesrečne, izmučene žene, kajti vse, kar ji je mož hudega storil, je nujno zahtevalo kazen! Vse v gradu, ki jih je sovražila zaradi moža, tudi samega barona, bo izročila njihovim sovražnikom, upornim kmetom. Da lahko pri tem tudi njo samo doleti kaj hudega, je ni skrbelo, kajti njeno življenje je bilo že tako do kraja uničeno. Sedaj jo je le še neizmerno želalo po maščevanju, ki ni več dovoljevalo odloga.

Storila se je viharna noč. Veter je v silnih naletih tulil okrog fridrihštajnskih zidov, ko se je oskrbnikova žena predajala svojim maščevalnim načrtom. Steržen mora umreti, to je trdno sklenila, pa čeprav bi propadel tudi ves Fridrihštajn.

PROSTA DELOVNA MESTA!

„KOMUNALNO STANOVANJSKO PODJETJE KOSTAK, KRŠKO,

razpisuje na podlagi sklepa seje sveta podjetja z dne 14. 5. 1973 in 115. člena statuta naslednja prosta delovna mesta:

1. **VODJO STANOVANJSKO-GOSPODARSKE SLUŽBE**
2. **INKASANT** vodarine in stanarine

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:
Pod 1. — imeti morajo visoko ali višjo šolsko izobrazbo pravne, ekonomske, upravno-pravne, komercialne ali druge podobne smeri in vsaj 3 leta delovnih izkušenj na odgovornih delovnih mestih organizatorja poslovanja
ali srednjo šolsko izobrazbo ekonomske ali druge podobne smeri in vsaj 5 let delovnih izkušenj v stanovanjskem gospodarstvu ali drugih podobnih službah.
Poleg tega je za to delovno mesto potrebna strokovna usposobljenost za zbiranje sredstev in bančne posle, ugled pri občanih in vlagateljih in smisel za stanovanjsko gospodarstvo kot vodja.

Pod 2. — nižja strokovna izobrazba in odslužen vojaški rok.

Osebni dohodek po pravilniku podjetja. Ponudbe dostavite do 31. 5. 1973 oz. 10 dni po objavi razpisa razpisni komisiji.

OSKRBNIKA ZA ROBLEKOV DOM

Planinsko društvo Radovljica išče oskrbnika za Roblekov dom na Begunjščici (1757 m). Zaželen upokojen zakonski par. Zaposlitev je sezonska, od 1. 6. do 15. 9. Osebni prejemki po dogovoru. Prijave pošljite takoj na gornji naslov.

Ela

Podjetje za izdelavo elektrospojnih elementov, elektrokonfekcije in elektrotermičnih aparatov „ELA", Novo mesto, objavlja:

1. PROSTO DELOVNO MESTO

NABAVNI REFERENT II

Pogoji za sprejem so naslednji:
— komercialni ali ekonomski tehnik ali trgovski poslovodja in 2 leti delovnih izkušenj.
Rok za prijavo je 8 dni po dnevu objave.

PROSTA UČNA MESTA!

2. PROSTA UČNA MESTA ZA NASLEDNJE POKLICE:

— strojni ključavničar	2 učni mesti
— orodjar	2 učni mesti
— elektromonter	1 učne mesto

Pogoji za sprejem so:
— dokončanih 8 razredov osnovne šole in starost do 18 let.

Pismene ali osebne prijave za sprejem na prosto delovno mesto oz. učna mesta sprejema splošni sektor podjetja „ELA", Novo mesto, Ragovska 7 a.

Osnovna šola Trebnje

razpisuje prosto delovno mesto

ADMINISTRATORKE

za nedoločen čas

Pogoji: — kandidatke morajo uspešno opraviti preizkus znanja iz strojepisja
Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

Komisija za delovna razmerja pri Sekciji za vzdrževanje signalnovarnostnih in telekomunikacijskih naprav Ljubljana

razglaša naslednja prosta delovna mesta:

TT MEHANKA
ZA NADZORNIŠTVO NOVO MESTO

2 ČISTILKI
ZA ČIŠČENJE SLUŽBENIH PROSTOROV V LJUBLJANI

Interesenti naj pošljejo prošnje na naslov:
TP Ljubljana — Sekcija za vzdrževanje SV in TK naprav, Ljubljana, Trg OF 7/II, do 30. 5. 1973.

PROSTA UČNA MESTA ZA ELEKTROMONTERJA

Podjetje OZP Elektro — Celje,
poslovna enota Krško,
Cesta 4. julija 32,

razglaša 9 prostih učnih mest za šolanje na Elektrogospodarski šoli v Mariboru za poklic ELEKTROMONTERJA za sledeča področja:

— Brežice	2 kandidata
— Sevnica	2 kandidata
— Mokronog	2 kandidata
— Krško	2 kandidata
— Bistrica ob Sotli	1 kandidat

Pogoji za sprejem:
1. uspešno končana osemletka
2. zdravstvena sposobnost za opravljanje elektromonterskih del

Podjetje nudi štipendijo, ki je odvisna od dohodkov staršev oz. skrbnikov, v nobenem primeru pa ni manjša, kot znašajo stroški internata.
Poleg temeljnega dela štipendije prejmejo učenci tudi gibljivi del štipendije, ki znaša: za odličen uspeh 100 din, za prav dober 60 din in za dober uspeh 50 din na mesec.
Interesenti naj vložijo pismene prošnje in se osebno zglasijo na sedežu Poslovne enote v Krškem, Cesta 4. julija 32.
Čas za prijavo je do 20. julija 1973.

Veletrgovina Mercator
TOZD HRANA LJUBLJANA
Ljubljana, Tržaška 37/b

Mercator

objavlja prosta delovna mesta za

2 PRODAJALKI ŽIVILSKE STROKE
ZA PRODAJALNE V LJUBLJANI

Pogoj: poklicna šola, starost nad 18 let.
Datum nastopa takoj ali po dogovoru za nedoločen čas s polnim delovnim časom
Prijave sprejema gornji naslov do zasedbe delovnega mesta.

OSNOVNA ŠOLA BRUSNICE

razpisuje prosta delovna mesta:

za osnovno šolo Brusnice:

1 UČITELJ MATEMATIKE IN FIZIKE — PU

za osnovno šolo Brusnice — podružnica Gabrje:

3 UČITELJI ZA RAZREDNI POUK — U

Stanovanja na voljo. Dodatek za težje delovne pogoje.
Vsa mesta so razpisana za nedoločen čas.
Prijave sprejemamo 15 dni po objavi razpisa.

„Dolenjka",
trgovsko podjetje na debelo in drobno
Novo mesto objavlja prosto delovno mesto

dolenjka

SNAŽILKE
v „Blagovnici" Črnomelj

Delavka bo sprejeta na delo za nedoločen čas s štiriurnim delovnim časom.

Pogoj za sprejem na delo je zdravstvena sposobnost za opravljanje dela.

Rok za vlaganje prijav je 8 dni po objavi.

VAŠ PRAVI KORAK JE KORAK DO

DOLENJSKE BANKE IN HRANILNICE v Novem mestu

in poslovnih enot v Krškem, Metliki, Novem mestu, Trebnjem in na Mirni

- KJER ZBIRAJO HRANILNE VLOGE IN JIH OBRESTUJEJO OD 7,5 DO 10-ODST.
- VODIJO ŽIRO RAČUNE IN DEVIZNE RAČUNE OBČANOV
- OPRAVLJAJO DEVIZNO-VALUTNE POSLE IN ODKUP TER PRODAJO DEVIZ
- DAJEJO KREDITE ZA STANOVANJSKO GRADNJO, POSPEŠEVANJE KMETIJSTVA, OBRTI IN TURIZMA NA PODLAGI NAMENSKEGA VARČEVANJA
- ODOBRAVAJO KRATKOROČNE IN DOLGOROČNE KREDITE
- OPRAVLJAJO VSE DRUGE BANČNE POSLE

ZAUPAJTE DBH SVOJE DENARNE ZADEVE, SAJ JE TO VAŠA BANKA.

DBH NOVO MESTO

NOVA VOZILA WARTBURG

SLOVENIJA PROMET
sektor vozil, Ljubljana, Miklošičeva 20,

prodaja po ugodnih cenah nova vozila WARTBURG s takojšnjo dobavo.

Informacije po telefonu 323-862.

PIONIR NOVO MESTO

ZA TESARJA ALI ZIDARJA!

SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE
„PIONIR"
NOVO MESTO

sprejme v učno razmerje:

— VEČJE ŠTEVILO TESARSKIH VAJENCEV
— VEČJE ŠTEVILO ZIDARSKIH VAJENCEV

Kandidati za sprejem morajo imeti dokončano osnovno šolo.
Pogojno sprejemamo tudi kandidate z uspešno dokončanim sedmim razredom osnovne šole.
Izredno ugodni pogoji — celotne oskrbne stroške plača podjetje!
Pismene prošnje in zadnje šolsko spričevalo pošljite do 20. junija na naslov: SGP „PIONIR", Novo mesto, kadrovski oddelek.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Petek, 25. maja – Gregor
Sobota, 26. maja – Filip
Nedelja, 27. maja – Breda
Ponedeljek, 28. maja – Avguštin
Torek, 29. maja – Maksim
Sreda, 30. maja – Ferdinand
Četrtek, 31. maja – Marija

KINO

BRESTANICA: 26. in 27. 5. angleški barvni film „Dobro delo v Italiji".

ČRNOMELJ: 25. 5. danski barvni film „Šola za zaročence". 27. 5. ameriški barvni film „Zadnji vojščak". 30. 5. francoski barvni film „No, pa posodi prijatelju ženo".

KOSTANJEVICA: 26. 5. italijanski barvni film „Čakmul – maščevalec". 27. 5. ameriški barvni film „Človek iz Oklahome"

KRŠKO: 26. in 27. 5. ameriški barvni film „Zadnja dolina". 30. 5. nemški barvni film „Vesna".

METLIKA: Od 25. do 27. 5. italijanski barvni film „Ko so ženske imele repe". 30 in 31. 5. francoski barvni film „Vojska v senci."

MIRNA: 26. in 27. 5. „Robin Hood, ognjeni lokostrelec".

NOVO MESTO: Od 25. do 27. 5. danski barvni film „Rektor v postelji". 27. 5. domači barvni film „Splitski odred". Od 29. do 31. 5. italijanski barvni film „Prešuštvo". – POTUJOČI KINO NOVO MESTO: Od 25. do 29. 5. angleški barvni film „Rop po nalogu britanske tajne službe".

RIBNICA: 26. in 27. 5. ameriški barvni film „Ne moti kavboja dokler ljubi".

SEVNICA: 26. in 27. 5. francoski film „Borsolino". 30. 5. ameriški film „Uvajanje v ljubezen".

ŠENTJERNEJ: 26. in 27. 5. „Pozabljeni revolveraš".

TREBNJE: 26. in 27. 5. ameriški barvni avanturistični film „Tarzanov upor".

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

VEČ ZIDARJEV, KV in priučenih, NK delavce, ter vajenca takoj sprejmem v stalno zaposlitev. Plača po dogovoru. Delo v Ljubljani in izven nje. Prenočišče preskrbljeno. Zidarstvo Drobnič, Tržaška 39, 61000 Ljubljana, telefon 62-586.

DVA dimnikarska vajenca sprejmem takoj. Zadostuje šest razredov osnovne šole. Poleg lepe mesečne nagrade nudim brezplačno hrano in stanovanje. Drago Stopar, Bohinjska Bistrica.

SPREJMEM DEKLE, ki bi se rada zaposlila v Ljubljani, in ji pomagam. Kaplan, Ljubljana, Galjevica 14.

UČENCI 8. RAZREDOV! V uk sprejmem vajenca – vajenko. Foto Gorše, Staneta Rozmana 12, Črnomelj, telefon 76-228.

IŠČEM DEKLE, staro nad 20 let, za pomoč v gospodinjstvu k mali družini brez otrok. Možna priučitev dobrega kuhanja in eventuelno tudi šivanja. Plača dobra, hrana in lepa soba. Nastop takoj ali po dogovoru. Ponudbe pošljite na naslov: Franjo Škof, Ljubljana, Rožanska 8.

FRIZERSKO POMOČNICO iščem. Franja Uhl, Koštialova 8 a, Novo mesto.

STANOVANJA

PRODAM trisobno komfortno stanovanje v Novem mestu. Stanovanje je prazno. Prednost imajo zdomci. Naslov v upravi lista (1264/73).

ENOSOBNO STANOVANJE išče štiričlanska družina (otroka 3 in 5 let). Naslov v upravi lista (1303/73).

ODDAM OPREMLJENO sobo fantu v Novem mestu. Naslov v upravi lista (1316/73).

Motorna vozila

ŠKODO v brezhibnem stanju ugodno prodam. Lužar, Nad mlini 43, Novo mesto, telefon 22-215.

UGODNO PRODAM AMI 8, letnik 1970. Informacije na telefon (061) 63-781.

PRODAM FIAT 750, letnik 1967. Ogled po 15. uri. Matkovič, Nad mlini 25, Novo mesto.

PRODAM AMI 8 break, letnik 1971. Naslov v upravi lista (925/73).

PRODAM moped T 12 na tri prestave. Martin Radež, V Brezov log 15, Novo mesto.

UGODNO prodam dobro ohranjen osebni avto austin 1100 (angleške izdelave), letnik 1966. Ogled in informacije vsak dan od 15. ure dalje pri Janezu Repovžu, Šentjanž na Dol. 2/a.

PRODAM KOMBI kurir, letnik 1965, registriran za leto 1973. Alojz Metelko, Ljubljanska 14, Novo mesto.

FIAT 850, letnik 1969, ugodno prodam. Jože Lukan, Straža 92.

UGODNO PRODAM dobro ohranjen avto zastava 750, letnik 1970. Ogled vsak dan po 16. uri. Milan Dalmacija, Jerebova 8 b, Novo mesto.

UGODNO PRODAM zastavo 750, letnik 1968 (tudi za potrošniško posojilo). Jože Kralj, Paderšičeva 13, Novo mesto.

PRODAM avto furgon 850, letnik 1970. Naslov v upravi lista (1313/73).

PRODAM ZASTAVO 750, letnik 1968. Vili Kren, Cesta herojev 38, Novo mesto.

UGODNO PRODAM avto Kadet-karavan, dobro ohranjen, letnik 1970. Naslov v upravi lista (1253/73).

ZARADI nabave večjega avtomobila prodam ZASTAVO 750, letnik 1970. Jazbinšek, Cesta na grad 41, Sevnica.

POCENI PRODAM fiat 1500, letnik 1972, prevoženih 7.000 km. Informacije dobite v recepciji hotela „METROPOL".

PRODAM fiat 750, letnik 1964. Ogled vsak dan. Slavko Vidmar, Šentjošt 17, Stopiče.

UGODNO PRODAM kombi Turist Moris, generalno popravljen. Niko Gorše, Drganja sela 29, Straža.

UGODNO PRODAM F 620, letnik 1967, z rezervnim motorjem, registriran in v voznem stanju. Ludvik Povhe, Blato 14, Trebnje.

MOPED T 12 ugodno prodam. Je dobro ohranjen, motor 60 ccm. Boris Gregorčič, Kastelčeva 7, Novo mesto.

PRODAM ALI ZAMENJAM za les poltovorni avto Fiat 620, Škodo Oktavia, Tam 4500 ter fiat 1300. Vsa vozila so v voznem stanju ter registrirana. Rajko Bevc, Dom pod Javorjem, Partizanski vrh, Trbovlje.

PRODAM fiat 750, letnik 1969. Franc Jenič, Gotna vas 50 a, Novo mesto.

PRODAM

PRODAM skedenj v dobrem stanju v vasi Korita 7, pošta Dobrnič. Vse informacije dobite pri Jožetu Šterbenku, Korita 8.

PO UGODNI CENI prodam kmečke vozove (parizar) in poljedelsko orodje, obdelovalno zemljo-parcele 82 arov, 61 arov, 43 arov ter nekaj gozda. Bregar, Ribnica na Dol.

PRODAM diatonično harmoniko „Cubaz" in magnetofon „SANYO". Slavko Jerman, Gor. Laknice 19, Mokronog.

UGODNO PRODAM kosilnico v zelo dobrem stanju znamke BCS. Gotna vas 36, Novo mesto.

PRODAM fergusonovo jermenico po ugodni ceni. Naslov v upravi lista. (1262/73).

PRODAM rabljeno strešno opeko bobrovec. Marija Brudar, Gotna vas 2, Novo mesto.

ZARADI SELITVE PRODAM kavč in plinsko peč. Oglasite se na Bregu 20, Novo mesto.

UGODNO PRODAM dobro ohranjeno spalnico (rabljeno), dobro ohranjena okna in osebni avtomobil FORD TAUNUS, dobro ohranjen, letnik 1968. Naslov v upravi lista (1269/73).

PRODAM oglje. Naslov v upravi lista. (1270/73).

PRODAM vprežno kosilnico FAHR v dobrem stanju. Naslov v upravi lista (1271/73).

PRODAM zidanico in vinograd na Trški gori. Marko Rajahovič, Štefanova 25, Ljubljana.

PRODAM kombinirano omaro za dnevno sobo in ležišče z jogijem. Šteblaj, Nad mlini 20, Novo mesto.

POCENI PRODAM nova vhodna vrata. Novak, Dol. Težka voda, n.h., Stopiče.

PRODAM dobro ohranjen voz zapravljivček. Vprašajte pri Župnijskem uradu, Novo mesto, Kapitelj.

PRODAM michelin gume 165 x 14 cm. Jože Antončič, Praproče 1, Šmarješke Toplice.

PRODAM stroj za polnjenje salam ter drugih mesnih izdelkov. Stroj je prosto stoječ. Cena 250,000 S din. Rajko Bevc, dom pod Javorjem, Trbovlje.

PRODAM ali dam v najem nov glasbeni avtomat ter biljard. Rajko Bevc, dom pod Javorjem, Trbovlje.

PRODAM traktorske grablje Sonce. Ivan Povšič, Čučja mlaka 6, Škocjan.

PRODAM košnjo sena na rastilu. Poizve se pri Ovniček, Karlovška 5, Novo mesto.

POCENI PRODAM globok otroški voziček. Naslov v upravi lista (1293/73).

PRODAM pet oleandrov, primernih za terase ali javne prostore. Ogled pri Železnik, Boštanj 56.

PRODAM dobro ohranjeno kompletno pohištvo za dnevno sobo. Ogled vsak dan. Laterner, Črnomelj, Partizanska pot 21.

PRODAM dobro ohranjen šotor-weekend prikolico za 4 osebe. Cena 4.500,00 din. Vprašajte na naslov: Zvone Ilovar, Brežice, Tomšičeva 3, telefon 72-434 ali 72-419 (v popoldanskih urah), do 15. ure pa na telefon 72-040, interna 9, skupščina občine Brežice.

FASADNI KLINKER, rdeč (120m2) I. klasni prodam za 6.000,00 din. Prodam tudi po manjših količinah. Ogled vsak dan popoldne. Podlimbarskega 27, Ljubljana-Šiška.

UGODNO PRODAM kombinirano samsko sobo, televizor in hladilnik EKA. Vprašati Tončko Šetinc, Brezina 17, Brežice.

PRODAM desni štedilnik na drva, tridelno omaro, kuhinjsko kredenco in otroški kombiniran voziček. Naslov v upravi lista (1299/73).

PRODAM grablje za BCS in žetveno napravo. Hrvaški brod 10, Šentjernej.

PRODAM delno suhe hrastove deske (5 cm). Cena od 1.500 do 2.200 din m3. Naslov v upravi lista.

UGODNO PRODAM elektromotor 5,5 KS, obračalnik Maraton za kosilnico, mlin (šrotar) in fiat 750, letnik 1960, v voznem stanju s plačano registracijo do marca 1974 ter borove plohe. Kastelic, Žabja vas 39, Novo mesto.

ZARADI ŠELITVE ugodno prodam kavč, omaro, mizico in tri polfotelje ter raztegljivo furnirano mizo. Ogled vsak dan od 13. do 17. ure. Naslov v upravi lista (1326/73).

PRODAM dobro ohranjena vrata in okna vseh velikosti. Naslov v upravi lista (1327/73).

PRODAM suhe smrekove plohe (5 cm), vprežne grablje in vprežni trosilec za umetni gnoj. Žefran, Gotna vas 23, Novo mesto.

KUPIM

KUPIM starejšo hišo ali novo gradnjo med Novim mestom in Dol. Toplicami. V račun dam nov avto 1300. Rajko Bevc, Partizanski vrh, Trbovlje.

KUPIM rabljen mešalnik, po možnosti na bencinski pogon. Naslov v upravi lista. (1266/73).

KUPIM PSA čuvaja (mladiča), pasma ni važna. Ponudbe s ceno na naslov: dr. Škerlj, Novo mesto, Gotna vas.

KUPIM gradbeno parcelo v okolici Novega mesta. Naslov v upravi lista (1314/73).

POSEST

UGODNO PRODAM stavbeno parcelo v Artičah. Naslov v upravi lista (1261/73).

PRODAM enostanovanjsko hišo z vrtom v Gor. Straži pri Novem mestu. Hiša stoji ob cesti, primerna tudi za vikend. Naslov v upravi lista. (1281/73).

PRODAM leseno stanovanjsko hišico z vrtom in delom zemljišča ob Krki v bližini Kostanjevice. Alojzija Pavlenč, Oražnova 15, Kostanjevica na Krki.

UGODNO PRODAM gradbeno parcelo na lepem sončnem kraju na Rožnem. Zemljišče je tik ob cesti. Na parceli je elektrika in vodovod. Interesenti naj se zglasijo pri Milki Vovk, Rožno 54, 68283 Blanca.

PRODAM vseljivo visokopritlično hišo v Črnomlju. Poizve se pri Tinetu Šprejcerju, C B O št. 12, Črnomelj.

PRODAM skoraj novo hišo z garažo in vrtom v Novem mestu. Naslov v upravi lista (1311/73).

V KRŠKEM-RESA prodam hišo v izgradnji (končana druga faza). Informacije: Marija Šabec, Brestanica.

PRODAM posestvo z gospodarskim poslopjem v Šentjurju. Franc Pavček, Šentjurje 1, Mirna peč..

RAZNO

UPOKOJENEC, obrtnik s hišo, želi spoznati samsko žensko ali upokojenko, staro od 48 do 57 let. Možna poroka. Ponudbe pod „Lepo je na deželi".

POROČNI PRSTANI! – Vsa zlatarska dela vam po vaši želji najbolje opravi zlatar Otmar Zidarič v Gosposki 5, Ljubljana, kjer dobite tudi poročne prstane vseh oblik! – Z izrezkom tega oglasa imate 10 odst. popusta!

ZAHVALE

Ob boleči izgubi dragega moža, ata in starega ata

MARTINA BANIČA
iz Koroške vasi

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so v težkih urah sočustvovali z nami, ga spremili na zadnji poti in njegov grob zasuli s cvetjem. Posebno se zahvaljujemo podjetjem GG Novo mesto, obratu predilnice Novoteks in Labodu za podarjene vence in vso pomoč. Prav lepa hvala tudi župniku za poslovilne besede in opravljeni obred. Vsem še enkrat najlepša hvala.

Žalujoči: žena Frančiška, sinova Jože in Martin, hčerki Fanika in Marija z družinami ter drugo sorodstvo.

Ob izgubi moža, očeta, brata

JANEZA RABZELJA iz
Čistega brega pri Šentjerneju

izrekam globoko sožalje družini Rabzelj, bratu Alojzu in sestri Mici.

Anton Bakšič, Zahodna Nemčija

Ob smrti naše drage mame

MARIJE ZORKO
iz Žalovič

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali, nam izrekli sožalje, jo spremili na zadnji poti in ji darovali vence in cvetje.

Zahvaljujemo se tudi sosedom za vso pomoč v najtežjih trenutkih. Še posebej se zahvaljujemo zdravniškemu osebju kirurškega oddelka novomeške bolnice, podjetju Pionir iz Novega mesta in podjetju Litostroj iz Ljubljane. Hvala tudi župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: sinovi in hčerke z družinami ter drugo sorodstvo.

Ob nenadni in boleči izgubi našega ljubega moža, očeta, starega očeta, brata in strica

FRANCA KOCJANA
s Potovega vrha 28

se iskreno zahvaljujemo sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih urah stali ob strani, in vsem, ki ste na kakršenkoli način pomagali in sočustvovali z nami in podarili vence in cvetje, nam izrazili sožalje ter v tako velikem številu spremili pokojnika na njegovi zadnji poti.

Posebna zahvala dr. Vodniku za pomoč, patru župniku za obrede in tolažilne besede ter podjetjem Krojač, Ela, železnici, IMV, Opremales in Krka iz Novega mesta ter II. letniku TŠ in internatu iz Brežic. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoči: žena Marija, sinovi Franc, Alojz, Ivan, Jože, Tone, Vinko z družinami in Štefan, hčerke Mici, Anica, Berta z družinami ter sestre Anica, Lojzka, Cilka, Pepca in drugo sorodstvo.

ČESTITKE

Dragi mami Amaliji Rebernik iz Ševnice pri Mirni za 70-letnico iskreno čestitajo in ji želijo zdravja ter še mnogo let življenja, sinova Jože in Franci ter hčerke Milka, Mici in Malčka z družinami.

PREKLICI

Svet Krajevne skupnosti v Beli cerkvi prepoveduje kakršnokoli odrivanje zemlje in zlivanje vode na javne ceste in vaške poti. Vsakega kršilca te prepovedi bomo prijavili sodniku za prekrške.

Valentin Zupančič, Hruševec 5, Straža, prepovedujem pašo kokoši po moji njivi. Kdor tega ne bo upošteval ga bom sodno preganjal.

Anton Marolt, Stranska vas 43, Novo mesto, prepovedujem pašo kokoši po moji parceli. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.

Anton in Martina Ucman, Dobovo 5, Otočec, prepovedujeva vsako vožnjo in peš hojo po najinih parcelah v k.o. Črešnjice. Kdor tega ne bo upoštoval, ga bova sodno preganjala.

ZAHVALA

Ob smrti naše drage mame

MARIJE VIPAVEC
iz Tribuč pri Črnomlju

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali, nam izrekli sožalje, jo spremili na zadnji poti in ji darovali vence ter cvetje. Posebna zahvala sosedom in sorodnikom za pomoč ob izgubi drage mame. Ravno tako najlepša hvala kaplanu iz Črnomlja za opravljeni obred.

Žalujoči: hčerki Ančka in Amalija ter hčerki Micka in Angela z družinama, kakor tudi sin Jurij iz Amerike z družino.

ZAHVALA

Po dolgi in težki bolezni nas je zapustila naša draga mama

MARIJA LAZUKIN

Iskreno se zahvaljujemo primariju dr. Adamčiču z dermatološkega oddelka bolnice v Novem mestu, prav tako vsemu zdravstvenemu osebju za požrtvovalno nego in skrb v dolgih letih bolezni, kakor tudi dr. Starcu. Enako iskrena hvala sodelavcem Lekarne Metlika za razumevanje, skrb in pomoč. Za vestno delo ves čas bolezni se lepo zahvaljujemo osebju zdravstvenega doma v Metliki. Hvaležni smo župniku za ganljive poslovilne besede in vsem, ki so ji lajšali trpljenje z lepo besedo ali kako drugače.

Žalujoči: hčerka Branka z družino, sin Vasilij in Pavle z družino

Metlika, 17. maja 1973

ZAHVALA

Ob nenadni in boleči izgubi našega dragega moža, očeta, dedka tasta, brata, strica in svaka

ZVONETA PERCA

dolgoletnega okrajnega in občinskega tajnika v pokoju, borca NOB, nosilca številnih odlikovanj

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, bivšim njegovim sodelavcem, borcem in drugim, ki so ga spoštovali in ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Posebna hvala darovalcem vencev in cvetja in vsem za ustno ali pismeno izraženo sožalje. Naša zahvala velja posebej skupščini občine Novo mesto in vsem občinskim družbenopolitičnim organizacijam ter Stalni konferenci krajevnih skupnosti in predstavnikom krajevnih skupnosti z območja občine, društvom in drugim organizacijam. Iskreno zahvalo smo dolžni tudi pevcem, godbenikom ter govornikom za poslovilne besede. Naša prisrčna hvala vsem, ki ste nam ob tej težki uri stali ob strani, nas tolažili in nam nudili oporo, posebej družini Slijepčević za vso nesebično pomoč ob izgubi našega dragega. Vsem in vsakomur posebej še enkrat naša prisrčna hvala!

ŽALUJOČI: žena Mimi, hčerka Tanja z možem, Darja z družino in Minka, brat Jože z družino ter drugo sorodstvo.

OBVESTILA

Obveščamo stranke o novem delovnem času v damsko frizerskem salonu „Milka", Partizanska 3, Novo mesto: salon je odprt ob ponedeljkih od 13. do 20. ure, ob torkih, sredah, četrtkih in petkih od 6. do 20. ure, ob sobotah od 6. do 13. ure. Ob ponedeljkih dopoldne in sobotah popoldne zaprto, ob nedeljah in praznikih zaprto.

Strokovno popravljamo televizijske, radijske in gospodinjske aparate ter brivnike Braun. Servisna delavnica Iskra, Prekopa pri Kostanjevici.

Mamice! Stekleničko vašega dojenčka boste hitro in brez truda očistile. Ščetko nabavite pri Ščetarstvu Armič, Tržaška 52, Ljubljana.

Izdelujem in prodajam plastične vodovodne cevi. Ljubljana, Janševa 15 (telefon 061-321-937 od 14. do 15. ure).

Gasilsko društvo Dobrnič pri Trebnjem priredi veliko vrtno veselico 27. maja ob 15. uri. Zabaval vas bo ansambel Lojzeta Slaka s pevci. Vabljeni!

Nudim vse vrste rolet, žaluzije in platnene zavese ter opravljam vsa popravila iz te stroke. Cene solidne, naročila sprejema BOGO RADI, ŽABJA VAS 15, NOVO MESTO.

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: časopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto – USTANOVITELJI: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje

IZDAJATELJSKI SVET: Lojzka Potrč (predsednica sveta), Franc Beg, Viktor Dragoš, Tone Gošnik, Jože Jeke, Tone Klenovšek, Franc Lapajne, Tine Molek, Slavko Smerdel, Franc Štajdohar in Ivan Živič

UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnik (glavni urednik), Marjan Legan (odgovorni urednik), Ria Bačer, Marjan Moškon, Jože Primc, Jože Splichal, Jožica Teppey, Ivan Zoran in Alfred Železnik

IZHAJA vsak četrtek – Posamezna številka 2 din – Letna naročnina 79 dinarjev, polletna naročnina 39,50 din, plačljiva vnaprej – Za inozemstvo 160 dinarjev ali 10 ameriških dolarjev oz. 30 DM (oz. ustrezna druga valuta v tej vrednosti) – Devizni račun: 52100-620-107-32002-009-8-9

OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 40 din, 1 cm na določeni strani 55 din, 1 cm na prvi, srednji ali zadnji strani lista 80 din. Vsak mali oglas do 10 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din. Za vse druge oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 5 od 1. 7. 1972 – DOLENJSKI LIST šteje med proizvode iz 7. točke prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčevanju proizvodov in storitev v prometu (Ur. list SFRJ, 33-316/72), za katere se ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov (mnenje sekretariata za informacije IS SRS št. 421-1/72 od 31. 1. 1973)

TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK v Novem mestu: 52100-601-10558 – Naslov uredništva in uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3 oz. poštni predal 33 – Telefon (068) 21-227 – Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo – Časopisni stavek, filmi in prelom: ČZP Dolenjski list, Novo mesto – Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica, Ljubljana

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: Poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 15.00, 18.00, 19.30 in ob 22.00. Pisan glasbeni spored od 4.30 do 8.00.

ČETRTEK, 24. MAJA: 8.10 Glasbena matineja. 10.20 Pri vas doma. 11.00 Poročila – Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti – inž. Franc Šonaja: Izkušnje naprednih kmetij so važne za pospeševanje proizvodnje. 12.40 Igrajo pihalne godbe. 13.30 Priporočajo vam . . . 14.10 „Mladina poje". 14.30 Sestanek z orkestrom Henry Mancini. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 „Vrtiljak". 17.10 Koncert po željah poslušalcev. 18.30 Iz kasetne produkcije RTV Ljubljana. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z ansamblom Mojmira Sepeta. 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov. 21.00 Literarni večer – Balade Petrice Kerempuha. 22.15 Paleta popevk in plesnih ritmov.

vic do vica
brunarica
brunarica
SMREKA
in vsak teden 10 NAGRAD v PAVLIHI

PETEK, 25. MAJA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Veseli tobogan. 10.20 Pri vas doma. 11.00 Poročila – Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti – inž. Jelica Justin: Gozdovi v zelenem pasu mesta Ljubljane. 12.40 Z domačimi ansambli. 13.30 Priporočajo vam . . . 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 16.00 „Vrtiljak". 17.10 Operni koncert. 18.15 „Signali". 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z ansamblom Toneta Kmetca. 20.00 Naj narodi pojo – 8. oddaja. 20.30 „Top-pops 13". 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih. 22.15 Besede in zvoki iz logov domačih.

SOBOTA, 26. MAJA: 8.10 Glasbena matineja. 9.35 Godala v ritmu. 10.20 Pri vas doma. 11.00 Poročila – Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti – inž. Vilko Štern: Dohodkovno nesorazmerje med kmetijo in ostalim gospodarstvom. 12.40 Po domače. 13.30 Priporočajo vam . . . 14.10 S pesmijo in besedo po Jugoslaviji. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 „Vrtiljak". 17.20 Gremo v kino. 18.15 Dobimo se ob isti uri. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z ansamblom Rudija Bardorferja. 20.00 Spoznavajmo svet in domovino. 22.20 Oddaja za naše izseljence.

NEDELJA, 27. MAJA: 6.00-8.00 Dobro jutro! 8.05 Veseli tobogan. 9.05 Srečanje v studiu 14. 10.05 Še pomnite, tovariši . . . Ladislav Grat-Kijev; Na Koroško s štajerske strani. 10.25 Pesmi boja in dela. 10.45 – 13.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. vmes ob 11.00 Poročila – Turistični napotki za naše goste iz tujine. 13.30 Nedeljska reportaža. 13.50 Z domačimi ansambli. 14.30 Humoreska tega tedna. 15.05 Radijska igra – Rhys Adrian: „Krap". 18.00 Radijski radar. 19.00 Lahko noč, otroci! 19,15 Glasbene razglednice. 20.00 V nedeljo zvečer. 22.20 Zaplešite z nami.

PONEDELJEK, 28. MAJA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb. 10.20 Pri vas doma. 11.00 Poročila – Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti – mag. Julija Smole: Novosti v izboru sort in pridelovanje češenj in višenj v nekaterih evropskih deželah. 12.40 S tujimi pihalnimi godbami. 13.30 Priporočajo vam . . . . 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 „Vrtiljak". 17.10 Ponedeljkovo glasbeno popoldne. 18.35 „Interna 469". 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z ansamblom Milana Križana. 20.00 Stereofonski operni koncert. 22.15 Za ljubitelje jazza.

TOREK, 29. MAJA: 8.10 Glasbena matineja. 10.20 Pri vas doma. 11.00 Poročila – Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti – inž. Jože Tratnik: Pospeševanje razvoja kmetij v industrijskem zaledju. 12.40 Z domačimi ansambli. 13.30 Priporočajo vam . . . 14.40 „Na poti s kitaro". 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 „Vrtiljak". 17.10 Popoldanski simfonični koncert. 18.15 V torek nasvidenje! 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute s Triom Franca Delčnjaka. 20.00 Prodajalna melodij. 20.30 Radijska igra – Peter Karvaš: „Sedem prič". 22.15 Popevke se vrstijo.

SREDA, 30. MAJA: 8.10 Glasbena matineja. 10.20 Pri vas doma. 11.00 Poročila – Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti – Rafael Šumi: Izsledki raziskovanj v topolovi plantaži ob Ljubljanici. 12.40. Od vasi do vasi. 13.30 Priporočajo vam . . . 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 „Vrtiljak". 17.10 Naša glasbena galerija. 18.30 Naš razgovor. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Glasbene razglednice. 20.00 Koncert Simfoničnega orkestra RTV Ljubljana. 22.15 S festivalov jazza.

ČETRTEK, 31. MAJA: 8.10 Glasbena matineja. 10.20 Pri vas doma. 11.00 Poročila – Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti – inž. Marjan Mrhar: Novi načini košnje z zrelišča mehanizacije. 12.40 Igrajo pihalne godbe. 13.30 Priporočajo vam . . . 14.30 Sestanek instrumentov. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 „Vrtiljak". 17.00 „Maj 1973". 18.15 Koncert po željah poslušalcev. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z ansamblom Francija Puharja. 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov. 21.00 Literarni večer – Poezija akmeizma. 21.40 Glasbeni nokturno. 22.15 Paleta popevk in plesnih ritmov.

RADIO BREŽICE

ČETRTEK, 24. MAJA: 16.00-16.15 Napoved programa, poročila, šport in turistični napotki. 16.15-16.30 Nove plošče RTB. 16.30-17.00 Aktualnosti tedna, Mala šola avtomobilizma, Obvestila in reklame. 17.00-18.00 Glasbena oddaja: Izbrali ste sami.

SOBOTA, 26. MAJA: 16.00-16.30 Pol ure za pop glasbo. 16.30-16.45 Radijska univerza. 16.45-17.00 Med zabavnimi zvoki obvestila, reklame in melodija za vas. 17.00-17.15 Kuhajte z mano. 17.15-17.30 Za naše najmlajše in skladbica iz brežiške glasbene šole. 17.30-18.00 Narodnozabavne na valu 192 m.

NEDELJA, 27. MAJA: 10.30 Domače zanimivosti – Uvodnik – Za naše kmetovalce: dipl. vet. Marjan Vizjak: Ob pojavu slinavke in parkljevke v sosednjih deželah – Poročilo s seje občinske skupščine Krško – Obvestila in reklame ter spored kinematografov. 12.00-15.00 Občani čestitajo in pozdravljajo.

TOREK, 29. MAJA: 16.00-16.15 Napoved programa in srečanje z ansamblom Gorenjci. 16.15-17.15 Poročila, Jugoton vam predstavlja, Kaj prinaša nova številka Dolenjskega lista, Obvestila in reklame ter filmski pregled. 17.15-17.30 Tedenski športni komentar. 17.30-18.00 MLADINSKA ODDAJA.

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

V brežiški bolnišnici so iskali pomoč: Amalija Drenovec je padla po stopnicah in si poškodovala levo nogo v kolku; Krunoslavu Jurešu je padla deska na desno nogo; Milka Škiljan je padla v stanovanju in si zlomila desno nogo; Marija Lajevec si je pri prometni nesreči poškodovala glavo; Ivano Božič je povozil avto in ji poškodoval glavo; Terezija Unetič si je poškodovala desni kolk pri dvigalu; Anton Habinc je padel z zidarskega odra in si poškodoval glavo; Anton Mavser je padel z motorjem in si zlomil levo nogo; Stanislavo Murko je nekdo pretepel s palico; Marenčič Cecilija je padla v stanovanju in si poškodovala glavo in prsni koš; Tonija Kmetiča je nekdo udaril po glavi s steklenico; Metka Strgar je padla na dvorišču in si poškodovala levo kračo.

TELEVIZIJSKI SPORED

ČETRTEK, 24. MAJA: 16.45 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec do 17.05) (Bg.) – 17.05 Mesto izobilja (Lj.) – 18.15 Obzornik (Lj.) – 18.30 Tišina, na vrsti je nemi film (Lj.) – 18.55 Neznani leteči predmeti – serijski barvni film (Lj.) – 19.45 Risanka barvna (Lj.) – 19.50 Cikcak (Lj.) – 20.00 Kam in kako na oddih (Lj.) – 20.40 Četrtkovi razgledi (Lj.) – 21.30 T. Arsovski: Zahod nad jezersko deželo – V. del (Lj.) – 22.15 Poročila (Lj.)

PETEK, 25. MAJA: 16.45 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec do 17.05) (Bg.) – 17.00 Otroci pojo o dnevu mladosti (Lj.) – 17.15 Naše radosti za dan mladosti (Zg.) – 17.45 Obzornik (Lj.) – 18.00 Profesor Baltazar – barvna risanka (Lj.) – 18.10 Cesta in mi: Kako se obnašati v cestnem prometu (Lj.) – 18.20 Pet minut za boljši jezik (Lj.) – 18.25 400 let Slovenske glasbe: Alojz Srebotnjak (Lj.) – 19.15 Risanka (Lj.) – 19.15 Barvna risanka (Lj.) – 19.20 Cikcak (Lj.) – 19.30 TV dnevnik in TV barometer (Lj.) – 20.00 Proslava ob dnevu mladosti – prenos s stadiona JLA (Bg.) – 3-2-1 (Lj.) – 21.35 Nadštevilna – jugoslovanski film (Lj.) – 23.00 Poročila (Lj.)

SOBOTA,26. MAJA: 16.50 Rokomet Partizan: Borac – prenos rezerviran čas (Lj.) – 18.00 Obzornik (Lj.) – 18.15 Mr. Magoo vam predstavlja – barvni film (Lj.) – 19.00 Risanka (Lj.) – 19.10 Mozaik (Lj.) – 19.15 Kmečka ohcet 73 – (Lj.) – 19.45 Barvna risanka (Lj.) – 19.50 Cikcak (Lj.) – 20.00 TV dnevnik (Lj.) – 20.25 3-2-1 in TV barometer (Lj.) – 20.30 Beograjska pomlad – festival zabavne glasbe (Bg.) – 22.00 Šerif v New Yorku – serijski barvni film (Lj.) – 23.10 TV kažipot (Lj.) – 23.30 Poročila (Lj.)

NEDELJA, 27. MAJA: 8.50 Neznani leteči predmeti – serijski barvni film (Lj) – 9.40 Po domače z Zadovoljnimi Kranjci – barvna oddaja (Lj) – 1-.10 Kmetijska oddaja (Zg) – 10.55 Mozaik (Lj) – 11.00 Otroška matineja: Z nasmehom na pot, Skrivnosti Jadrana (Lj) – 11.55 Poročila (Lj) – 12.00 TV Kažipot (do 12.20) (Lj) – Nedeljsko popoldne (Šport, Po domače z ansamblom Jožeta Burnika, Za konec tedna) (Lj) – 17.55 Poročila (Lj) – 18.00 Velike bitke II. svetovne vojne: Bitka za Pacifik II. del (Lj) – 19.45 Risanka (Lj) – 19.50 Cikcak (Lj) – 20.00 TV dnevnik (Lj) – 20.30 3-2-1 in TV barometer (Lj) – 20.35 Večer s Stanom – zabavna oddaja (Zg) – 21.25 Dobre stare melodije (Zg) – 21.40 Športni pregled (JRT) – 22.10 Poročila (Lj).

PONEDELJEK, 28. MAJA: 16.45 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec do 17.05 (Bg) 17.45 Niko Kuret: Obuti maček – I. del (Lj) – 18.05 Risanka (Lj) – 18.15 Obzornik (Lj) – 18.30 Skrivnosti Jadrana (Lj) – 18.55 Mozaik (Lj) – 19.00 Mladi za mlade (Zg) – 19.45 Risanka (Lj) – 19.50 Cik-cak (Lj) – 20.00 TV dnevnik (Lj) – 20.25 3-2-1 in TV barometer (Lj) – 20.30 Pete Arien: Žrtev – vzhodnonemška TV drama (Lj) – 22.00 Kulturne diagonale (Lj) – 22.50 Poročila (Lj).

TOREK, 29. MAJA: 17.15 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec do 17.35) (Bgd) – 17.45 E. Peroci: Poslavljamo se – barvna oddaja (Lj) – 18.00 Risanke (Lj) – 18.10 Obzornik (Lj) – 18.25 Od zore do mraka (Lj) – 18.55 Mozaik (Lj) – 19.00 Poškodbe pri otrocih – zdravstvena oddaja (Lj) – 19.20 S kamero po svetu: Korzika (Lj) – 19.45 Risanka (Lj) – 19.50 Cik-cak (Lj) – 20.00 TV dnevnik (Lj) 20.35 3-2-1 in TV barometer (Lj) – 20.35 Pogovor o . . . (Lj) – 21.25 L. N. Tolstoj: Vojna in mir – V. del barvne oddaje (Lj) – 22.15 Poročila (Lj).

SREDA, 30. MAJA: 16.45 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec do 17.05) (Bgd) – 17.40 Mačkon in njegov trop – serijski film (Lj) – 18.10 Obzornik (Lj) – 18.25 Na sedmi stezi (Lj) – 18.45 Uvod v plavanje (Lj) – 19.10 Mozaik (Lj) – 19.15 Zabavno glasbena oddaja (Sk) – 19.45 Kozmetično ogledalo – barvna oddaja (Zg) – 19.50 Cik-cak (Lj) – 20.00 TV dnevnik (Lj) – 20.25 Nogomet Ajax : Juventus – barvni prenos (Bgd) – v odmoru propagandna oddaja (Lj) – 22.15 Nokturno (Lj) – 22.30 Poročila (Lj).

ČETRTEK, 31. MAJA: 17.05 L. Suhodolčan: Tajno društvo PGC (Lj) – 18.15 Obzornik (Lj) – 18.30 Tišina, na sporedu je nemi film (Lj) – 18.55 Neznani leteči predmeti – serijski barvni film (Lj) – 19.45 Risanka (Lj) – 19.50 Cik-cak (Lj) – 20.00 TV dnevnik (Lj) – 20.25 Kam in kako na oddih (Lj) – 20.40 Četrtkovi razgledi (Lj) – 21.30 T. Arsovski: Zahod nad jezersko deželo – VI. del (Lj) – 22.20 Poročila (Lj).

RADIO SEVNICA

NEDELJA, 27. MAJA: 10.30 Reklame. 10.55 Po domače. 11.10 Obiskali smo vzorno kmetijo (reportažni zapis). 11.25 Minute s slovenskimi pevci zabavne glasbe. 11.45 Nedeljski intervju. 11.55 Za vsakogar nekaj. 12.30 Poročila. 12.45 Čestitke in pozdravi naših poslušalcev. 15.00 Zaključek programa.

SREDA, 30 MAJA: 16.00 Poročila. 16.10 Reklame in oglasi. 16.35 Po domače. 16.50 Kakšen je program dela Občinske konference Zveze mladine v sevniški občini do aprila 1974. 17.00 Disko klub brez imena. 17.35 Kotiček za šoferje: Martin Česenj: Šoferji, kdo ste? 17.40 Ali poznate mojstre operne glasbe? 18.00 Zaključek programa.

SOBOTA, 2. JUNIJA: 16.00 SOBOTNI VRTILJAK. 16.15 Pet minut za . . . 16.20 EPP I. del. 16.30 Poročila. 16.35 EPP II. del. 16.45 Mini anketa (kaj mislijo vozniki o cesti Pijavško – Krško). 17.00 Zaključek sobotnega vrtiljaka in napoved programa za nedeljo.

ZAHVALA

Ob boleči, prerani izgubi našega dragega moža in očeta

ANTONA TRATARJA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so ga v tako velikem številu spremljali k večnemu počitku in njegov grob prekrili s cvetjem.

Posebno zahvalo smo dolžni dr. Leopoldu Levstiku iz Krmelja za zdravljenje in vso skrb, tov. Močanu in tov. Debeljaku za tople poslovilne besede, župniku iz Tržišča, moškemu pevskemu zboru „Emil Adamič" iz Mokronoga in kolektivu Zdravilišča Šmarješke Toplice. Hvala tudi vsem, ki so nam ustno ali pismeno izrazili sožalje in sočustvovali z nami v teh težkih trenutkih.

Žalujoča: žena Pavla, sin Andrej, hčerka Majda z možem, bratje, sestre in drugo sorodstvo.

Kaplja vas, Šmarješke Toplice, 16. maja 1973.

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi naše drage mame, hčerke, sestre, svakinje in tete

TEREZIJE PONDELAK, roj. TRAVNIKAR
iz Spodnje Pohance 3

se iskreno zahvaljujemo za vso izkazano pomoč v času težke bolezni zdravnikoma dr. Kostevčevi, dr. Sušinu, medecinski sestri Dobrili, strežnemu osebju internega oddelka bolnice v Brežicah ter vsem dobrim sosedom, ki so ji nesebično pomagali in ji v najtežjih trenutkih stali ob strani. Prav tako se zahvaljujemo delovnima kolektivoma tovarne Celuloze Krško in Agrarie Brežice za lepo organiziran pogreb in za drugo pomoč. Lepa hvala pevskemu zboru iz Artič, godbi iz Krškega, govornikom in vsem, ki so jo spremili na zadnji in mnogo prerani poti, ji darovali vence ter cvetje.

Žalujoči: sinova Ivan in Zvonko, mama, sestri, brata ter drugo sorodstvo

Spodnja Pohanca, Bizeljsko, Metlika, Ptuj, Ljubljana

STANKO ŠKALER

Iz Gregorijančevega pisma je videti, da je precej napisal, pa nič povedal, vsaj nič resničnega.

O boju pri Kunšperku je v svoji kratki izpovedi povedal še največ resnice ujeti kmečki voditelj Svrač, ki ga je v Kostanjevici zasliševal Jošt Thurn.

Thurn ga je vprašal: „S kakšnimi upi na vojaški uspeh ste se zbrali in uprli?"

Svrač mu je odgovoril: „Imeli smo dvajset pušk dvocevk in majhen top na koš ... kli s seboj. ... bi bili pešci ... e bi bili iz ... ni zvedel, ... njenike v ... ovzročil ... v naših ... ori Kunšperku premagal celjski četrti glavar Jurij Schrattenbach. Ta pa je v nekem svojem pismu sam priznal, da se je iz Celja odpravil proti kmetom samo z dvajsetimi konjeniki in nekaj pešci. Teh dvajset konjenikov gotovo ni porazilo Gregorićevih kmetov. Kdo so torej mogli biti konjeniki, ki jih je omenjal ujeti uporniški voditelj Svrač?

Šele pred nedavnim so odkrili pisana poročila, da sta napadla Gregoriča pri Klanjcu „od zadaj" tista dva častnika, ki sta dva dni prej oplenila slovenske vasi okrog Podsrede in Kunšperka.

Takrat se je med ljudmi razširil glas, da po deželi ropajo Turki. V resnici sta bila to krajiški častnik Josip Dornberger in plemič iz Velikega Tabora Peter Ratkaj. Kot je priznal v nekem svojem pismu Josip Dornberger, sta plenila tudi po vaseh okoli Cesargrada, ropanje po slovenskih vaseh pa je v pismu tajil.

V odločilnem trenutku, ko je bil celjski četrtni glavar že v boju z Gregoričem, sta se znašla tudi onadva s svojimi konjeniki pri Klanjcu in udarila kmetom v hrbet. S svojim nenadnim napadom sta upornike razpršila in s tem zapečatila usodo Gregoričevega pohoda in upora na Štajerskem.

GREGORIČ NA BEGU V TURČIJO

Mrak zgodnje, mrzle zimske noči je ovil v temo padle kmete na bojišču pod Kunšperkom. Ni jim bilo usojeno, da bi se bili s pohoda vrnili k svojim družinam v zagorske vasi. Zanje se je osemdnevni pohod po slovenskih krajih za vedno končal v sotelski dolini.

Deset dni prej so na nasprotnem hribu osvojili mogočni hrvaški Cesargrad in od tam začeli svoj pohod v slovenske kraje. Njihova pot po slovenski zemlji je trajala 8 dni in se je pravkar končala v dolini, nad katero na hribu na hrvaški strani gospoduje starodavni Cesargrad, na slovenski strani pa se iz strme skale razgleduje sosed Kunšperk.

Oba gradova sta zdaj spet s prejšnjo ošabnostjo in zvišenostjo zrla na mrtve trpine in njuni lastniki se niso več bali puntarske pesti. Upor na slovenskih tleh je bil s porazom pri Kunšperku dokončno strt.

Padli kmetje so se izognili vsaj maščevanju plemiške gospode. Ujetnike pa je čakalo mučenje na lestvah za natezovanje in lomljenje udov. Šele mučenju je sledila smrtna kazen, ki je bila tistim, katere so obesili, rešitev. Zadnjo, najhujšo obliko mučenja, je pomenila smrt tistim, ki so jih nataknili na kole.

O tem, kako jih bodo mučili in kakšno smrt jim bodo prisodili, so po končanem boju premišljali tisti kmetje, ki jih je ujel in zvezane med seboj v dolgo vrsto vodil v Celje plemiški poveljnik Jurij Schrattenbach. Mnogi med njimi so bili ranjeni in se zato niso mogli pravočasno rešiti iz bojnega meteža. Ranjencem so zmagovalci podarili življenje in jih odpeljali v ujetništvo. Premraženi, mokri in utrujeni, mnogi s skelečimi odprtimi ranami, so se ujeti kmetje v sprevodu pomikali proti Celju, kjer jih je čakala vlažna in hladna ječa

Blizu 500 kmetov se je iz boja rešilo v zavetje gozda in noči. Bil je ravno mlaj, zato se je zgodaj spustila temna noč in plemiška vojska ni mogla slediti pobeglim kmetom v širne, goste gozdove nad kunšperškim in bizeljskim gradom. V temnem gozdu so se sedaj počutili varni, podnevi pa bi se razgledali z visokih dreves na robu gozdnih jas, kje bi ob prvem mraku najhitreje in najbolj varno prišli čez Sotlo.

Dva pobegla kmeta pa sta se že takoj po koncu bitke ločila od uporniških skupin in na begu ostala sama. Gruče pobeglih kmetov so namreč menile, da bodo najbolj varne globoko v gozdu, onadva pa sta ostala blizu gozdnega roba.

„Bojim se, Ilija, da hodiva preveč na gozdnem robu. Sovražnikovi pešci ali konjeniki bodo lahko slišali škripanje snega pod najinimi nogami in najino lomastenje po grmičevju," je Gregoriča opominjal njegov sovaščan in prijatelj Mihajlo Gušetić.

„Dobro poznam te kraje še iz časov, ko sem hodil tod po kupčijah. Veš pa tudi, da sem si nedaleč od tod na graščini Pišece našel ženo. Prehodil sem te kraje podnevi in ponoči ob vsakem letnem času. Kraj dobro poznam in menim, da ni pametno zaiti pregloboko v gozd. S tem bi zgubila preveč časa. Midva pa morava še nocoj priti čez Sotlo v Zagorje," je odkrival Ilija svoje načrte prijatelju.

„Nikar tega ne zahtevaj od mene, ker ne bom zmogel. Komaj še vlačim noge za sabo. Pomisli na današnji pohod ter na nenadni sovražnikov napad, ko smo se z zadnjimi močmi reševali, da nas niso obkolili konjeniki", se je branil utrujeni Gušetić.

„Saj pešačiti tudi jaz ne mislim, bilo bi preveč zamudno in nevarno. Jezdila bova v Zagorje.

Kmalu bova prišla k hišam, ki leže pod tem hribom ob gozdu. To je vas Leskovec, kjer smo opoldne počivali. Tam si dobiva konja in proti jutru bova že v gozdovih onstran Sotle. Najinim sovražnikom še na misel ne bo prišlo, da bi kmeta lahko bila že nekaj ur po porazu na konjih in še v neposredni bližini bojišča," ga je tolažil Gregoroč.

„Le kje bova dobila konja, ko naju ljudje tu sploh ne poznajo," je skrbelo Gušetića.

„Zdaj, ko nama gre za glavo, ne bova ravno preveč ponižno prosila," mu je odvrnil Ilija.

Portret tega tedna

Stopnice Andreja Hrena

15. maja je podjetje RIKO Ribnica odposlalo letališču v Pulju prve dvoje stopnice za vstopanje in izstopanje iz največjih potniških letal. Prav v teh dneh bodo namreč z nastopom turistične sezone začela v Pulju pristajati letala, ki sprejmejo okoli 400 potnikov. To so zračni velikani vrste JUMBOJET, Boeing 747 in podobni.

Naše, prve v Jugoslaviji izdelane stopnice za največja letala so izdelane po načrtih in zamisli 42-letnega Andreja Hrena, strojnega tehnika podjetja RIKO Ribnica.

„Načrte za take stopnice sem začel delati na pobudo predstavnikov letališča Brnik decembra lani. Načrte sem v glavnem končal do februarja, ko smo začeli stopnice izdelovati v delavnici. Nato sem jih sproti dopolnjeval. Narejene so bile za 1. maj, nato smo jih še prebarvali in danes jih že odpošiljamo," je v razgovoru 15. maja povedal Andrej Hren.

„Hkrati pošiljamo danes tudi merske skice teh stopnic letališču v Frankfurt in upamo na naročilo. Dvoje take stopnice je že naročilo letališče v Budimpešti, za prihodnje leto pa še vvoje letališče na Brniku. Verjetno bomo dobili naročilo še iz Dubrovnika in še od kod."

Izdelovalci takih stopnic so v Evropi in drugod po svetu redki. Vsake stopnice imajo kakšno pomanjkljivost. Take pomanjkljivosti so: velika teža, težak transport od proizvajalca do naročnika, velik radius obračanja in zelo drage so.

Značilnost in prednost RIKOVIH stopnic je, da so razmeroma lahke, preproste za transport, poceni, imajo velik razpon, radius obračanja pa imajo 16 m Preizkušene so na obremenitev štirih ton in dosegajo višino 5,40 m (rezerva še 30 cm da segajo dejansko 5,70 m visoko). Predstavnikom sorodne nemške firme „Dams", ki tudi proizvaja letališko opremo, so bili posebno všeč varnostni vskočniki, ki preprečujejo, da bi se stopnice same spustile. Menili pa so, da so videti stopnice nekoliko „nežne".

Te stopnice niso prva zamisel tehnika Andreja Hrena. Že prej je delal različne vrste vlečnih drogov (rudo) za letala. Uporabljajo jih na naših letališčih in v Frankfurtu. Lani marca so tak drog testirali v Švici. Drog je preizkušnjo odlično prestal, vendar je bil RIKO takrat še premalo znan po svetu, zato naročila drogov niso ravno deževala. Zdaj RIKO povsod poznajo, kar je zasluga tudi Andreja Hrena.

„Želim da bi vsi imeli pravi čut za delo in bi se RIKO potem lahko še bolj uveljavil na domačem in tujem trgu. Tudi pri nas namreč nekateri še nimajo tega čuta. Težko ti je, če prideš v tujo firmo, pa kritizirajo to ali ono, ta ali on del izdelka. Zelo pa si ponosen, če pohvalijo izdelek podjetja, kar ti da tudi novih moči in veselja za še boljše delo. Kar narediš, naredi vedno v redu!" je ob zaključku pogovora še posebno poudaril Andrej Hren.

J. Primc

Na startu druge vožnje: z leve – Aksenov, Ondrašik, Markatanov in Uhlenbrock

Češki pogreb na stezi Matije Gubca

Anatolij Kuzmin je porušil sedem let stari rekord Franca Babiča - Trije Čehi ter po en Avstrijec, Nizozemec in Jugoslovan so padli - Vsi štirje sovjetski dirkači v polfinale! - 15.000 gledalcev

Globok vzdih se je izvil iz grl 15-tisočglave množice v nedeljo popoldne v 14. vožnji četrtfinala svetovnega prvenstva v speedwayu. Avstrijec Walla je v prvem ovinku po startu nerodno padel sredi zavoja in mladi Krčan Nunčič, ki je peljal pol kolesa za njim, ni mogel storiti ničesar več. V visokem loku je še njega vrglo z motorja . . .

Naša reprezentanca (z leve): rezervni dirkač Tomažič, Nunčič, Oršič in vodja Franc Babič

„Bo po hudem Babičevem padcu pred dnevi v Gornji Radgoni tudi drugi domači dirkač iz konkurence?" so se spraševali gledalci. Na srečo je vse minilo brez hujših poškodb, čeprav je najprej kazalo, da si je Nunčič zlomil nogo in roko!

To pa sta bila le dva izmed šestih padcev: serijo je začel odlični Nizozemec Kroeze v peti vožnji, vendar je mirno vstal in se zapeljal v cilj, kot da se ni nič zgodilo. Še večjega navdušenja je bil deležen Čeh Verner, ki sta ga v sedmi vožnji Rusa Kuzmin in Markatanov zaprla ob zunanji rob proge, da je odletel na nasip, motor pa nekaj deset metrov naprej. Kljub oteklemu gležnju je Verner odšepal proti boksom za dirkače in v deseti vožnji spet šel na start ter zmagal! Potem sta padla Avstrijec in Krčan, v 16. vožnji pa še Čeh Ondrašik, potem ko je že kazalo, da se bo ujel na zadnjem kolesu. Pred tem je spodneslo še tretjega Čeha – Hadeka; to je bilo v deseti vožnji.

Jan Verner šepa z otečeno nogo in si mrmra v brado: „To ni bilo fair od Kuzmina!"

Preden so se dirkači predstavili gledalcem, so v boksih mrzlično še zadnjič preizkusili svoje 500-kubične dirkalne stroje, zvečine znamke Jawa. Močan duh po alkoholu in etru je napolnil ozračje, Janez Nunčič z – zanj nesrečno – številko 13 pa je tiho dejal: „Domača proga danes nič ne pomeni. Tu sva z Oršičem brez možnosti proti mnogo močnejšim nasprotnikom!"

Bridka resnica je bila že v tem, da so imeli nasprotniki mnogo bolje pripravljene motorje. Nič čudnega ni zato, da je že v tretji vožnji Anatolij Kuzmin potolkel stari Babičev rekord. Z motorji do 48 KM in s posebno opremo so švigali dirkači mimo vodje naše ekipe Franca Babiča, ki je bržkone bridko pomislil, da sta le še sklopka in plin na motorju taki, kakršne je imel on včasih. Kljub temu je njegov rekord držal sedem dolgih let!

Vodja sovjetske ekipe Boris Nemikin je s komaj opaznim nasmeškom opazoval, kako se vsa četverica njegovih instruktorjev športa – beri: poklicnih speedway dirkačev – uvršča v polfinale, medtem ko je Čeh Verner jokal od besa. Potem ko je premagal hude bolečine po padcu in je z oteklim desnim gležnjem nadaljeval dirke, bi se bil brez težav uvrstil v polfinale, ko bi ne bil pozabil, da mora po 16. vožnji na start tudi v 17. Nič niso pomagali protesti, nič dokazovanje, da so imeli najprej namen po 16. vožnji polivati progo in da je čistil svoja očala. Pravila in sodniki so bili neizprosni in plavolasi Jan je tako postal najbolj tragična oseba popoldneva.

Prvi favorit je bil drugi: Vladimir Gordejev, SSSR

In potem, v 19. vožnji, so ga Čehi še enkrat polomili, ko Ondrašik v cilju ni spustil predse Hadeka – ta pa je v ponovljenem dvoboju z Madžarom Perenyjem izpadel, potem ko sta v 20 vožnjah zbrala vsak po 9 točk. Ondrašika, vsega potolčenega po padcu, so morali pripeljati po lovorov venec za tretje mesto na motorju, medtem pa sta Kuzmin in favorit Gordejev, ki je bil drugi, navdušeno mahala množici. Gledalci pa Rusom niso bili naklonjeni, saj je Kuzmin spustil pred sebe v ponovljeni 14. vožnji Aksenova in mu zagotovil nastop v finalu, razen tega pa še niso pozabili, kako so zaprli Vernerja in ga zrinili s steze!

V polfinale, ki bo v ČSSR, so se na koncu uvrstili: Kuzmin, Gordejev, Ondrašik, Aksenov, Markatanov in Kroeze ter Uhlenbrock in Pereny. Oršič je zbral tri točke, Nunčič pa do padca in odstopa 1.

Besedilo in fotografije:
J. SPLICHAL

Janez Nunčič po padcu: prva pomoč dežurnih zdravnikov in na srečo razveseljiv podatek – brez hujše poškodbe!

Kmetov veliki davek

Tri mesece je Ivan Klarič gradil plot, da bi zavaroval vrt pred divjadjo, a brez popolnega uspeha

Lovci pogosto nismo pošteni do kmeta. Pri ocenjevanju škode, povzročene po divjadi, skušamo čim več prihraniti naši blagajni. To pa gre na škodo kmeta, ki je že sicer zelo zapostavljen in mu ne damo upravičene in zaslužene veljave. Dostikrat smo gluhi zanj, ko tarna, se pritožuje zaradi davkov in drugih obveznosti, pa tudi zaradi škode, ki jo dela divjad.

Kmet Ivan Klarič iz Novih Lazov na Kočevskem je ljubitelj domačih živali in divjadi ter zemlje, od katere živi. Je prijatelj lovcev in jim ne dela nobenih preglavic. Rad jim celo pomaga in jim postreže, kadar pridejo pod streho. Toda včasih mu že vse preseda, kajti divjad mu dela nenehno škodo, zlasti jeleni. Pridejo mu celo pred hlevska in hišna vrata in gredo mimo psa volčjaka, navezanega pod gospodarskim poslopjem, na vrt.

Da bi se izognil neprijetnosti v zvezi z ocenjevanjem in plačilom škode ter zavaroval svoje kulture vsaj ob vasi in svoji hiši, se je odločil ograditi zemljišče z visoko in dolgo krožno ograjo, ki bi uspešno kljubovala tudi jelenom. Tri mesece je sekal kole, napeljaval mrežo in ob strnjeni parceli, povezani z gospodarskim poslopjem in hišo, zgradil osemsto metrov dolg in zelo visok plot.

Ko je delo dokončal, se je oddahnil v prepričanju, da bo njegov veliki vrt zavarovan pred divjadjo in škodo. Pa le ni tako. Vodil me je po svojem vrtu, kazal številne jelenje sledi in odpadke, pokazal popaseno že letošnjo mlado travo in njivo, ki mu jo je jeseni domala vso pospravila jelenjad. Pokazal je na visoki plot, ki močno kljubuje in ovira divjadi dostop na vrt, a ne popolnoma. Mar ni to za kmeta velik trud, žrtev in davek? „Kaj naj še napravim?" zamišljen ugiba Ivan Klarič.

T. OŽBOLT

Ivan
dolge
plotu
varuj
Ožbo

S „TREMI ANGELI" V ZAMEJSTVU

V nedeljo se je vrnila v Brežice dramska skupina Svobode bratov Milavcev, ki je na Tržaškem uprizorila komedijo „Trije angeli". V začetku junija bodo člani Prosvetnega društva Prosek-Kontovel vrnili obisk Brežičanom.

STABILIZACIJSKA KAVICA

Samoupravni organi tovarne Repičeva draga so po dolgomesečnih raziskavah ugotovili, da srkanje kavice med delovnim časom zelo škoduje trdnosti njihovega podjetja, ki izdeluje sirove luknjice. Sklenili so, da bodo z vsemi razpoložljivimi sredstvi preganjali vse tiste, ki imajo pod pisarniškimi mizicami kuhalnike, na njih lonce, zraven pa zavojčke kave. S pisano okrožnico so opozorili vse, ki se vdajajo tej vrsti poživljanja, da bodo kaznovani, če bodo nadaljevali to grdo razvado.

„Pitje kave," je pisalo v okrožnici, "krade zaposlenim čas, ki je namenjen za delo. Kofein pa je, tovariši, tudi nevaren zdravju, zato od danes naprej ne sme več zapeljivo dišati iz naših pisarn. Gorje tistemu, ki ne bo upošteval prepovedi. Zavedajmo se, tovariši, da bomo z odpovedjo srkanju postavili naše podjetje na trdne noge."

Že drugi dan po okrožnici se je pričela prava gonja. Sekretar podjetja je lastnonožno hodil od pisarne do pisarne, nanagloma odpiral vrata, da bi zalotil koga, ki zadovoljno sreba kavico. Člani poslovnega odbora so pazili drug na drugega. Če je eden od njih zapustil delovno mesto, so se drugi razpršili po pisarnah, da bi ga kje zatekli s skodelico v roki. Kontroli se je pridružil tudi delavski svet. Ustanovil je šest komisij, ki so med delovnim časom vohljale okrog pisarn s pobožno željo, da bi zalotile koga od vodilnih in vodstvenih Sindikalna podružnica je ustanovila svoje ekipe, tudi mladinci niso hoteli zaostajati. Partijska organizacija je delovala po svojih močeh. Delavci so samoupravno kontrolirali in so vpadali v pisarne tudi v popoldanskem času, ko tamkaj ni bilo več nikogar.

Akcija zoper pitje prave kave je trajala nekaj mesecev. V boju proti tej razvadi so se izkazale prav vse organizacije, vsi samoupravni organi, vsi vodstveni in vodilni ljudje. Kava je izginila iz tovarne sirovih luknjic. Ko je kurir nesel zadnjo šalico na odpad, se je na vratih skoraj trčil z ljudmi, ki so jo mahali v tovarno sirovih luknjic, da bi jo prevzeli v upravljanje. Se razume: prisilno.

Tako so v Repičevi dragi postavili tovarno na trdne noge.

TONI GAŠPERIČ